
**STATISTIKA PRACOVNÍCH ÚRAZŮ
DLE METODOLOGIE ESAW**

Cíle projektu ESAW

Podle legislativy EU má každý zaměstnavatel působící v členském státě EU povinnost vést za své zaměstnance evidenci pracovních úrazů, jejichž následkem byla pracovní neschopnost delší než tři dny. V souladu s národními předpisy, popřípadě zvyklostmi, má o této skutečnosti sepsat záznam o úrazu. Vzhledem k tomu, že národní předpisy a jimi stanovená kritéria se v jednotlivých členských zemích EU liší, je cílem projektu ESAW harmonizovat tato kritéria a metodologii pro evidenci a zpracování dat o pracovních úrazech.

Vývoj projektu ESAW

Projekt byl řešen ve třech na sebe navazujících fázích rozvržených do období let 1993 až 2001. Byl ukončen zpracováním společně schválené metodologie ESAW.

Fáze I a II projektu ESAW byly řešeny od roku 1993, resp. 1996. Ve fázi I byly vypracovány číselníky pro kódování následujících údajů: druh ekonomické aktivity zaměstnavatele, zaměstnání (profese), věk a pohlaví zraněného, druh úrazu a zraněné části těla. Dále bylo stanoveno, že záznam o úrazu bude obsahovat údaje o místě, datu a čase, kdy k úrazu došlo.

Fáze II výše uvedené údaje a číselníky rozšířila o velikost firmy, státní příslušnost zraněného a jeho vztah k zaměstnavateli (postavení v zaměstnání), dále o údaj vyjadřující odhad následků úrazu určený počtem dní pracovní neschopnosti nebo trvalou či částečnou invaliditou, popřípadě smrtí způsobenou úrazem. Uvedené údaje vyjadřují charakteristiky podniku, zraněné osoby a následků zranění.

Fáze III projektu ESAW má za úkol definovat další údaje, které by mohly zpřesnit situaci a podmínky, které byly na pracovišti v době úrazu tak, aby bylo možno dále zefektivnit opatření EU směřující k prevenci pracovních úrazů. Tento záměr vyžaduje důkladné studium příčin a okolností, které vedly k úrazům.

Hlavním cílem bylo vypracovat metodologii, která se zabývá podrobnostmi pouze do té míry, aby byla dostatečně efektivní, ale nebyla zbytečně složitá, a bylo tak možné nový systém sběru dat implementovat ve všech členských státech EU.

Přehled údajů v projektu ESAW a počet znaků, které je charakterizují, je uveden v tabulce č. 3.

Přínos metodologie III. fáze ESAW k popisu úrazového děje

Ve třetí fázi byl soubor údajů zkompletován rozšířením o místo úrazu, činnost před úrazem a označením pracoviště zraněného, které rozlišuje, zda zraněný v době úrazu pracoval na obvyklém pracovišti nebo na pracovišti přechodném, resp. zda byl na pracovní cestě.

Cílem III. fáze dále bylo popsat řetěz událostí, který vedl ke zranění. Systém kódování postupně zaznamenává různé fáze úrazového děje a používá k tomu následujících tří párů proměnných:

- úkon a s ním související (hmotný) činitel

-
- nežádoucí událost a s ní související hmotný zdroj nežádoucí události
  - způsob zranění a související zdroj zranění.

Každý z výše uvedených párů je kombinací činnosti a s ní souvisejícího předmětu.

Poslední údaje III. fáze ESAW, tzv. „váha“, vyjadřuje odhad procenta počtu pracovních úrazů ve vytvořeném souboru dat z předpokládaného množství pracovních úrazů, které by měly být pro danou oblast oznámeny a zakódovány.

Statistika pracovních úrazů v České republice

Legislativní podmínky statistiky pracovních úrazů v ČR

Povinnost sledování pracovních úrazů je v České republice upravena Zákoníkem práce ve znění zákona č. 155/2000 Sb. takto:

- (1) Zaměstnavatel je povinen vyšetřit příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, a za účasti příslušného odborového orgánu nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez závažných důvodů neměnit stav na místě úrazu.
- (2) **Zaměstnavatel vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci** o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo
  - a) **ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než tři kalendářní dny, nebo**
  - b) **k úmrtí zaměstnance.**

Postup, kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o něm stanovuje Nařízení vlády č. 494/2001 Sb. ze dne 14. listopadu 2001.

V § 4 se stanovuje:

Zaměstnavatel zašle záznamy o pracovních úrazech za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do pátého dne následujícího měsíce

- a) příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona,
- b) příslušné zdravotní pojišťovně.

V případě smrtelného pracovního úrazu zašle zaměstnavatel záznam o úrazu nejpozději do 5 pracovních dnů po jeho ohlášení

- a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
- b) příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona,
- c) příslušné zdravotní pojišťovně.

Působnost inspektorátů práce nově stanovuje Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, který zřizuje **Státní úřad inspekce práce** a **oblastní inspektoráty práce**, které jsou správními úřady. Úřad je řízen Ministerstvem práce a sociálních věcí a má sídlo v Opavě. Zákon m.j. přesně stanovuje způsob vedení informačního systému, a vymezuje sledované údaje o:

- a) fyzické osobě, která utrpěla úraz, jimiž jsou *jméno a příjmení, datum narození, státní příslušnost, adresa místa trvalého pobytu a pohlaví,*

-
- b) zaměstnavateli, jimiž jsou *označení zaměstnavatele, předmět jeho podnikání, místo, kde k pracovnímu úrazu došlo a činnost, při které k pracovnímu úrazu došlo,*
  - c) pracovnímu úrazu, jimiž jsou *druh zranění a zraněná část těla, druh pracovního úrazu, co bylo zdrojem pracovního úrazu, vč. organizačních a technických příčin, a proč k pracovnímu úrazu došlo.*

Informační systém o pracovních úrazech slouží pro potřebu úřadu a ministerstva; údaje z něho se poskytují jiným orgánům v případech stanovených zvláštními zákony^{*)} nebo v případech, kdy dala předchozí souhlas fyzická osoba, již se údaje týkají, popřípadě fyzická osoba, která by poskytnutím údajů mohla být dotčena. České správě sociálního zabezpečení se údaje z informačního systému poskytují též v elektronické podobě umožňující dálkový přístup.

^{*)} například § 128 občanského soudního řádu, § 11 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb, o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, § 9 odst. 1 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

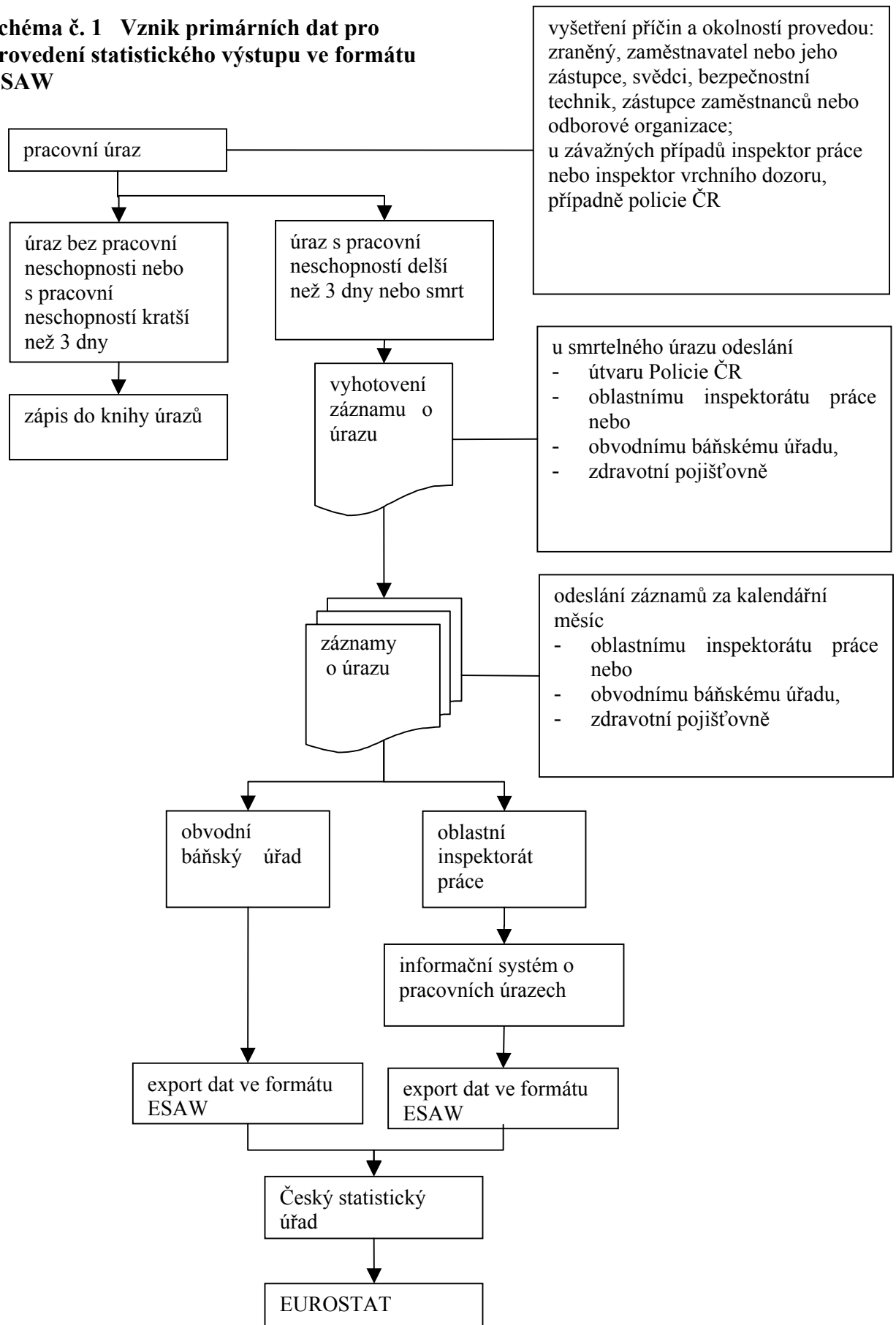
Sídla a působnost oblastních inspektorátů práce

1. Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu se sídlem v Praze vykonává působnost v hlavním městě Praze
2. Oblastní inspektorát práce pro Středočeský kraj se sídlem v Praze vykonává působnost ve Středočeském kraji
3. Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu se sídlem v Českých Budějovicích vykonává působnost v Jihočeském kraji a v kraji Vysočina
4. Oblastní inspektorát pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj se sídlem v Plzni vykonává působnost v Plzeňském kraji a v Karlovarském kraji
5. Oblastní inspektorát pro Ústecký kraj a Liberecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem vykonává působnost v Ústeckém kraji a v Libereckém kraji
6. Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj se sídlem v Hradci Králové vykonává působnost v Královéhradeckém kraji a v Pardubickém kraji
7. Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj se sídlem v Brně vykonává působnost v Jihomoravském kraji a Zlínském kraji
8. Oblastní inspektorát práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj se sídlem v Ostravě vykonává působnost v Moravskoslezském kraji a Olomouckém kraji

Informační zdroje pracovních úrazů pro potřeby ESAW

Základním zdrojem informací o pracovních úrazech v České republice jsou data o pracovních úrazech pořízená oblastními inspektoráty práce a uložená v bázi dat dříve ČÚBP, nyní SÚIP. Soubor dat obsahuje data připravená ze záznamů o pracovních úrazech s pracovní neschopností delší než tři kalendářní dny, které inspektorátům zaslaly podniky podléhající doзору systému SÚIP (dle Nařízení vlády č. 494/2001 Sb., viz str. 9). Schéma č. 1 názorně ukazuje tok informací od samotného vzniku pracovního úrazu, jeho zápisu do knihy úrazů, vyhotovení záznamu o úrazu přes zaslání na příslušné instituce, zpracování v informačním systému o pracovních úrazech (na SÚIP, VÚBP a ČBÚ) až po zaslání zpracovaných dat ve formátu ESAW do Eurostatu.

Schéma č. 1 Vznik primárních dat pro provedení statistického výstupu ve formátu ESAW

Účast České republiky na projektu ESAW

Česká republika byla k plnění úkolů harmonizace statistiky pracovních úrazů přizvána v roce 2003. Český statistický úřad ve spolupráci s Výzkumným ústavem bezpečnosti práce se zapojil do práce na projektu Health and safety at work Project 2001, který byl úspěšně ukončen v květnu 2004. Projekt obsahoval dvě samostatné části, a to statistiku pracovních úrazů (ESAW) a statistiku nemocí z povolání (EODS). Problematice statistiky nemocí z povolání (EODS) je věnována druhá část této metodiky.

V současné době probíhá v České republice projekt Eurostatu “Implementation of revised methodologies for the collection of the data on accidents at work” (Implementace revidované metodologie sběru dat o pracovních úrazech). Projekt garantuje Český statistický úřad a sběr dat a vytváření databáze zajišťuje Výzkumný ústav bezpečnosti práce (VÚBP) z podkladů Státního úřadu inspekce práce (dříve ČÚBP) a Českého báňského úřadu. Cílem je vytvořit databázi cca 10 000 záznamů o pracovních úrazech v metodologii ESAW a provést její analýzu.

Státní úřad inspekce práce¹ (SÚIP) věnoval značné úsilí na řešení úkolů podporujících sblížení legislativy České republiky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s legislativou Evropské unie již po roce 1989. V rámci vědecko-výzkumné činnosti byl do programu činnosti SÚIP na rok 1996 zařazen úkol s názvem „Registr pracovních úrazů“, zaměřený na harmonizaci závazných postupů Evropské unie zahrnující způsoby monitorování a analýzy pracovní úrazovosti.

V rámci řešení úkolu byl v roce 1996 realizován společný projekt SÚIP a Dánského úřadu bezpečnosti práce (Danish Working Environment Authority) v Kodani (WEA), zaměřený na ověřování proveditelnosti III. fáze projektu ESAW v nečlenských zemích Evropské unie. Vedením projektu „Occupational Accident Register in Czech Republic“ za Českou republiku byl pověřen Výzkumný ústav bezpečnosti práce. Projektu se kromě toho účastnili specialisté SÚIP a Českého báňského úřadu.

Pro potřeby řešení projektu byl Dánským úřadem bezpečnosti práce WEA vyvinut SW program pro testování metody sledování a analýzy pracovních úrazů zahrnující III. fázi ESAW, zejména oblast popisu úrazového děje. Byla vytvořena česká verze programu včetně příslušných číselníků proměnných. V rámci projektu bylo provedeno zaškolení českých specialistů. Byl pořízen zkušební vzorek cca 1 000 případů pracovních úrazů.

V závěrech z hodnocení řešení úkolu bylo konstatováno, že projekt **potvrdil blízkost způsobu kódování dat o pracovních úrazech v České republice s navrženým způsobem**, ověřil v praxi logickou stavbu proměnných III. fáze ESAW a prokázal možnost implementace metodiky ESAW v České republice. Byly navrženy první postupné kroky pro přiblížení způsobu sledování pracovní úrazovosti v ČR podle metodiky ESAW, které byly v dalších letech realizovány v rámci budování informačního systému SÚIP.

Z poznatků projektu osvojení metodologie ESAW v ČR vyplynulo, že požadavky II. a III. fáze ESAW jdou nad rámec naší současné právní úpravy a že stávající režim zpracování dat o pracovních úrazech neumožňuje provedení přímého datového výstupu z databázi SÚIP, resp.

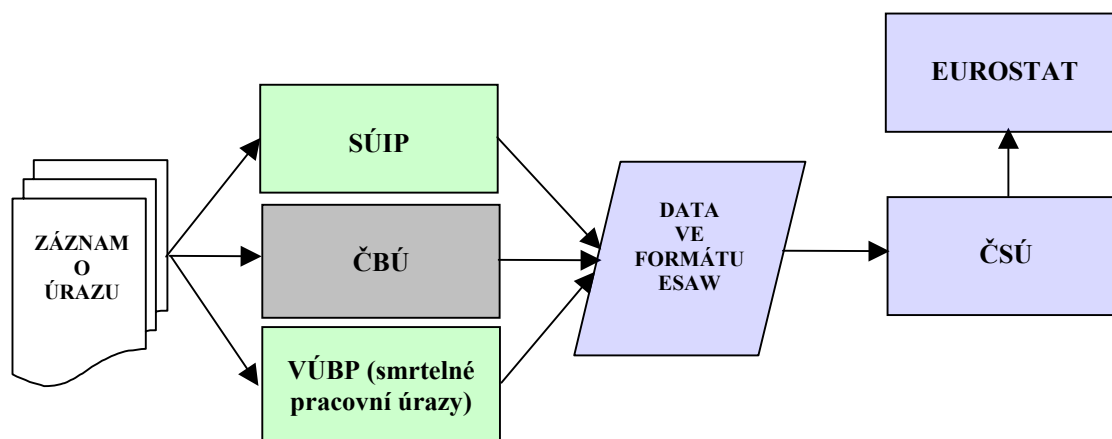
¹ Uvádíme již jen nový název – viz zákon ze dne 3. května 2005 o inspekci práce (dříve Český úřad bezpečnosti práce)

ČBÚ tak, aby standardní vytvoření výstupu pro Eurostat probíhalo dle následujícího zjednodušeného schématu č. 2.

Současný záznam o úrazu, který si vyžádal více než 3 dny pracovní neschopnosti, je v ČR dle nařízení vlády č. 494/2001 Sb. zasílán SÚIP nebo ČBÚ. Záznam neobsahuje dva povinné údaje z II. fáze ESAW: „kategorie velikosti podniku“ a odhad „závažnosti zranění“ (viz tabulka č. 3). Pro umožnění kódování údajů III. fáze ESAW chybí upřesnění požadovaných údajů o úrazu tak, aby popis obsahoval všechny potřebné informace – určení zdrojů, příčin a okolností úrazu dle metodiky ESAW.

V současné době probíhají přípravné odborné a legislativní práce na úpravách záznamu o úrazu, který je přílohou uvedeného nařízení vlády v ČR. Tyto úpravy přispějí k získání chybějících informací. Na úpravy záznamu o úrazu by mělo navázat zajištění softwarové podpory systému ESAW v informačních systémech zúčastněných institucí (schéma č. 2).

Schéma č. 2 Základní návrh postupu vzniku dat ve formátu ESAW

Základní pojmy a definice

V této části metodologie se zaměříme na podrobný popis a vysvětlení všech ukazatelů a proměnných, které obsahuje statistika pracovních úrazů ESAW.

Referenční období je definováno jako *rok, kdy byl úraz oznámen*. Do ESAW patří všechny případy pracovních úrazů vedoucích k delší než 3 denní pracovní neschopnosti². V praxi to znamená, že pracovní úraz je zahrnut do ESAW, jakmile osoba je neschopná práce déle než 3 dny i když tyto dny obsahují soboty, neděle nebo dny, kdy osoba obvykle nepracuje.

Pracovní úraz je definován jako: „*samostatná událost v průběhu pracovního procesu, vedoucí k fyzickému nebo mentálnímu poškození (újmě)*“. Patří sem i případy akutní otravy a vědomých akcí druhých osob, stejně jako úrazy, ke kterým dojde během práce avšak mimo podnikový komplex firmy, dokonce i takových, které byly zapříčiněny třetí stranou. *Naopak nezahrnuje úrazy způsobené úmyslným sebepoškozením, dále úrazy během cesty do/z práce (to jsou tzv. commuting accidents, uváděné zvlášť mimo projekt ESAW) a úrazy mající pouze zdravotní původ a nemoci z povolání³*. Termín „v průběhu práce“ znamená zatímco se osoba zabývala pracovní činností nebo v čase stráveném v práci. Také se sem zahrnují případy dopravních nehod během pracovní činnosti.

V platném zákoníku práce České republiky (č. 65/1965 Sb.), je pracovní úraz definován takto:

Pracovním úrazem se pro účely tohoto zákona rozumí jakékoli poškození zdraví nebo smrt, které byly zaměstnanci způsobeny nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů nebo vlastní tělesné síly při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

Plněním pracovních úkolů je výkon pracovních povinností, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní (služební) cesty. Plněním pracovních úkolů je též činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo ostatních zaměstnanců, popřípadě i činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nekoná proti výslovnému zákazu zaměstnavatele, jakož i dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.

Smrtelný úraz je v metodice ESAW definován jako „*úraz, jehož následkem zraněný zemřel během jednoho roku po tomto úrazu*“.

V České republice je definice smrtelného úrazu pro ohlašování totožná. Podle nařízení č. 494/2001 Sb. je smrtelný pracovní úraz definován jako: „*takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky zaměstnanec zemřel nejpozději do 1 roku.*“

---

² The framework Directive (Article 9) hovoří o pracovních dnech, avšak pro ESAW bylo rozhodnuto vyjít vstřícně běžné praxi v členských státech, tj používat kalendářní dny pracovní neschopnosti.

³ EK vyvinula metodologii Evropské statistiky nemocí z povolání (EODS fáze 1) implementovanou od roku 2001 (viz část „Budoucí vývoj“)

Detaily týkající se definice pracovního úrazu

Podle výše uvedené definice jsou zahrnuty následující typy pracovních úrazů (viz souhrnná tabulka 1 na následující straně).

Silniční a jiné dopravní úrazy

Dopravní úrazy v průběhu pracovního procesu jsou obsahem ESAW. Dopravní úrazy se týkají nejen osob, které pracují hlavně na veřejných cestách a silnicích, tj. řidičů nákladních automobilů a autobusů, ale také zaměstnanců, kteří pravidelně nebo příležitostně využívají cesty na veřejných komunikacích.

Těmito zaměstnanci jsou např. opraváři, obchodníci, nebo pracovníci služeb vykonávaných v komplexu budov zákazníků. Sem patří také dopravní úrazy, které utrpí např. manažer v rámci svého zaměstnání v průběhu cesty na pracovní jednání (zasedání, služební cesty). Do ESAW se tyto případy zahrnují bez ohledu na místo, kde k nim došlo (tj. v místě pracoviště zraněného anebo v místě klienta či jiného pracoviště). Totéž platí i pro pracovní úrazy, ke kterým došlo na parkovištích a v rámci komplexu budov na služebních cestách.

Výraz „*v průběhu pracovní činnosti nebo během času stráveného v práci*“ proto musí být brán v širší souvislosti. Zahrnují se např. následky uklouznutí nebo pád na schodišti nebo dokonce napadnutí jiné osoby, pokud se staly během pracovního procesu zraněného.

ESAW zahrnuje také úrazy na palubě jakéhokoliv dopravního prostředku, tj. metro, podzemní dráha, tramvaj, vlak, loď, letadlo, atd. včetně úrazů při jejich startu, vč. úrazů na stanicích, letištích, stanovištích apod., pokud zraněný je stále v pracovním procesu.

Úrazy, ke kterým došlo na cestě do práce a zpět, tj. mezi domovem a pracovištěm, nejsou zahrnuty do ESAW metodologie, tj. nejsou pracovními úrazy.

Jiné úrazy mimo pracoviště

Podobně jak je popsáno v předchozí části, úrazy, ke kterým dojde v jiné firmě, než ve které je pracovník zaměstnán, patří do ESAW. Jsou to všechna setkání a služby, kterých se zúčastní v rámci svého pracovního procesu. Jedná se např. o tyto případy: úrazy, ke kterým dojde na služební cestě nebo pracovní návštěvě mimo svoji organizaci; úrazy během doručování zboží zákazníkům (firmy nebo soukromníci) nebo v rámci služeb jako jsou opravy, údržba, pochůzky ke klientům; dlouhodobější přeložení do jiné společnosti nebo během činnosti doma, která je vykonávána v rámci pracovního procesu; pracovní úrazy způsobené jinou pracovní aktivitou nesouvisející s prací osoby, které se stal úraz, atp.

Závěrem: všechny úrazy v důsledku všech nebezpečí ohrožení, kterým je osoba vystavena v souvislosti s plněním pracovních povinností, jsou obsahem ESAW. Neomezuje se tedy pouze na rizika pracovního úrazu přímo na svém pracovišti, ale též mimo, např. na veřejných komunikacích, v dopravních prostředcích anebo způsobených třetí stranou. Přitom bez ohledu na to, zda zaměstnavatel může či nemůže předcházet anebo částečně omezit tato rizika mimo jeho vlastní organizaci.

Tabulka 1 - Typy úrazů zahrnuté / nezahrnuté do ESAW metodiky

Typ úrazu	Zahrnuté ANO / NE
<p>Definice: „Samostatná událost v průběhu pracovního procesu, vedoucí k fyzickému nebo mentálnímu poškození“</p> <p>Pojmem „v průběhu (v souvislosti, při výkonu) práce“ se rozumí „když je zraněná (zúčastněná) osoba v rámci plnění pracovních úkolů nebo v průběhu času stráveného v práci“ – viz definice na str. 14</p>	
Akutní otravy	ANO
Úmyslné zavinění jiné osoby	ANO
Úrazy na veřejných prostranstvích anebo v dopravních prostředcích v souvislosti s plněním pracovních povinností:	ANO
Dopravní úrazy v průběhu pracovního procesu (veřejné cesty, parkoviště pro vozidla, úrazy uvnitř komplexu budov podniku)	ANO
Jiné úrazy (uklouznutí, pády, agrese atd.) na veřejných prostranstvích (chodníky, schodiště, atd.) anebo na výjezdových a odjezdových místech (stanice, přístavy, letiště atd.) jakýchkoliv dopravních prostředků, během cesty v souvislosti s prací	ANO
Úrazy na palubách jakýchkoliv dopravních prostředků v souvislosti s prací (metro, tramvaj, vlak, loď, letadlo atd.)	ANO
Úrazy během plnění pracovní činnosti v jiné firmě, než která zaměstnává zraněnou osobu anebo u soukromého subjektu	ANO
Úrazy způsobené záměrným sebepoškozením	NE
Úrazy na cestě do/z práce	NE
Úrazy v průběhu práce mající čistě zdravotní příčinu a nemoci z povolání	NE
Úrazy občanů na veřejných prostranstvích nesouvisející se zaměstnaneckou aktivitou	NE

Dle výše uvedené definice nejsou do ESAW zahrnuty následující typy úrazů (viz souhrn v Tabulce 1):

Občané na veřejných prostranstvích

Úrazy občanů na veřejných prostranstvích nejsou zahrnuté do metodologie ESAW. I když je úraz způsobený pracovní činností organizace či firmy, není považován za pracovní úraz zahrnutý do metodiky ESAW. To platí i o úrazech zaměstnaných osob, které v čase úrazu nejsou v práci a vykonávají činnosti nepatřící do náplně jejich práce, např. návštěva obchodu, úřadu, banky, pojišťovny, telekomunikací, nemocnice, pošty, přístavu, letiště, atd. Rodinní příslušníci zaměstnanců anebo zaměstnavatelů, kteří se nacházejí ve firmě a kteří jsou obětmi úrazu, jsou považováni za veřejnost a jsou vyloučeni z metodiky ESAW. Toto se vztahuje také na děti např. v podnikových dětských jeslích.

Úrazy výlučně zdravotního původu

Úrazy z čistě zdravotních příčin jsou také vyloučeny z metodologie ESAW. Jedná se např. o srdeční a cévní příhody nebo jakékoliv jiné náhlé zdravotní selhání, které se přihodí během práce nemající a priori souvislost s pracovní činností zraněné osoby a zdravotní příčiny byly prvotní. Nicméně takové případy mají být vyloučeny pouze v případě, že nebyl zjištěn žádný jiný pracovní faktor. Ale například, když zedník omdlí (zdravotní příčina) a následně spadne ze žebříku (příčinný prvek vztahující se k práci), jeho případný úraz je začleněn do ESAW metodologie. Toto je případ, kdy i když by k pádu nebylo došlo, kdyby pracovník neomdlel, okolnosti vzniku úrazu byly zřetelně zvýšeny tím, že stál na žebříku, což je bezprostředně práce se týkající (příčinný) prvek.

Definice pracovního úrazu z časového hlediska

Rámcová směrnice zachovává koncepci „pracovní neschopnosti trvající déle než 3 pracovní dny“.

Protože však značný počet členských zemí nemůže rozlišit mezi pracovními a kalendářními dny, je pro účely ESAW všeobecně stanovena koncepce „3 kalendářních dnů“.

Tento koncept „delší“ než 3 dny pracovní neschopnosti byl zaveden do metodologie ESAW následovně (viz souhrnná Tabulka 2):

Započítávají se plně odpracované 3 dny s vyloučením dne, kdy k úrazu došlo. Jinak řečeno, více než 3 dny znamená „nejméně 4 dny“, což znamená, že do ESAW budou zahrnuty pracovní úrazy, kdy zraněná osoba bude pokračovat v práci až pátý den po dni úrazu; analogicky tedy 6. den bude evidováno 5 dnů pracovní neschopnosti, atd ...

Odvozeno od této zásady, ukazatel „ počet dní pracovní absence“ nemůže obsahovat méně než 4 dny pracovní neschopnosti.

Tabulka 2: Koncepty „s více než 3 denní pracovní neschopností v zaměstnání“ a počty „zameškaných dní“ v metodice ESAW

Pokračování v práci	v den úrazu	první až čtvrtý den po úraze	pátý den po úraze	šestý den po úraze / a další
Úraz zahrnutý do ESAW	NE	NE	ANO	ANO
Počet zameškaných dní	nezahrnuto	nezahrnuto	4	5 / a další

Smrtelný pracovní úraz

Definice přijatá pro ESAW metodologii je „**pracovní úraz s následkem smrti zraněné osoby do 1 roku po dni úrazu**“. V praxi většina členských států EU zasílá případy smrtelných pracovních úrazů dle příslušné národní legislativy.

Ve skutečnosti většina úrazových úmrtí nastane bezprostředně v čase úrazu anebo v průběhu několika dní anebo týdnů po úraze.

Charakteristika ukazatelů (proměnných)

Celkový úvod do systému

Pro řádné označení pracovních úrazů jsou požadovány tři základní typy informací:

- Informace zjišťující, **kde** se úraz stal, **kdo** byl zraněn a **kdy**: tj. ekonomická (převažující) činnost zaměstnavatele; zaměstnání zraněného, postavení v zaměstnání, pohlaví, věk a státní příslušnost; geografická poloha místa úrazu a velikost podniku; datum a čas; místo úrazu, druh pracoviště a činnost.
- Informace zjišťující, **jak** došlo k úrazu, **za jakých okolností** a **co vedlo** k úrazu:, tj. událost rozebrána do tří posloupností: úkon (co přesně zraněný dělal v okamžiku úrazu), nežádoucí událost (co vedlo k úrazu), způsob a zdroj zranění.
- Informace o povaze a vážnosti zranění a jeho následků: tj. zraněná část těla, druh úrazu a počet dnů pracovní neschopnosti, které si vyžádal.

PODNIK

- ekonomická činnost
- organizační část podniku
- místo, datum a čas

EXPOZICE

(vystavení vlivu)

ORGANIZACE

PRACOVNÍ PODMÍNKY

- pracovní prostředí

ZAMĚSTNANEC

- zaměstnání
- věk a pohlaví
- státní příslušnost
- postavení v zaměstnání

MÍSTO PRACOVI ŠTĚ

- pracovní proces
- pracoviště

PRŮBĚH ÚRAZU

- úkon a činitel související s úkonem
- nežádoucí událost a zdroj nežádoucí události
- způsob zranění a zdroj zranění

ZRANĚNÝ

- druh zranění
- zraněná část těla
- závažnost úrazu

Metodologie v této pomůcce má za cíl poskytnout detailní popis charakteristiky zraněného, jeho činnosti a úrazu stejně jako průběhu událostí vedoucích k úrazu s cílem vytvářet evropskou politiku prevence a ochrany zdraví při práci.

Následující tabulka č. 3 obsahuje přehled všech ukazatelů (proměnných) obsažených v ESAW metodologii. Definice každého z nich je uvedena dále. Odpovídající klasifikace a formát je specifikován v příslušné příloze, stejně jako některé příklady použití kódování ukazatelů.

Ukazatele (proměnné) ESAW

Tabulka 3 – Struktura záznamu pro údaje ESAW

Ukazatele	Počet kódových znaků			Údaje v I. a II. fázi
	III. fáze údajů			
	Povinné minimum	Nepovinné ⁽¹⁾	Celkem ⁽¹⁾	
Číslo případu	11		11	11
Převažující ekonomická činnost zaměstnavatele	2	2	4	2
Zaměstnání zraněného	2		2	2
Věk zraněného	2		2	2
Pohlaví zraněného	1		1	1
Druh zranění	3		3	3
Zraněná část těla	2		2	2
Geografická poloha místa úrazu	5		5	5
Datum úrazu	8		8	8
Čas úrazu	2		2	2
Kategorie velikosti podniku	1		1	1
Státní příslušnost zraněného	1		1	1
Postavení zraněného v zaměstnání	1	2	3	1
Závažnost zranění (počet dní pracovní neschopnosti)	3		3	3
Pracoviště zraněného	0	1	1	
Místo úrazu	3 or 0	0 or 3 ⁽²⁾	3	
Činnost ⁽²⁾	2 or 0 ⁽²⁾	0 or 2 ⁽²⁾	2	
Úkon ⁽²⁾	2 or 0 ⁽²⁾	0 or 2 ⁽²⁾	2	
Činitel související s úkonem	0	4	4	
Nežádoucí událost	2		2	
Zdroj nežádoucí události – 2 místa (= 4 znaky) ⁽³⁾	4 or 0 ⁽³⁾	0 or 4 ⁽³⁾	4	
Způsob zranění	2		2	
Zdroj zranění – 2 místa (= 4 znaky) ⁽³⁾	4 or 0 ⁽³⁾	0 or 4 ⁽³⁾	4	
Váha ⁽⁴⁾	9 (3.6) ⁽⁴⁾		9	
Celkový počet míst (charakteristik) ⁽⁵⁾	63 či 64 ^{(2) (5)}	18 či 17 ⁽³⁾	81 ⁽⁵⁾	44

(1) Není-li nepovinný údaj použit, kóduje se hodnotou „0“, „00“, „000“ nebo „00.00“ podle druhu údaje, který bude použit a nahrazovat příslušný kód nebo jeho část.

(2) Kóduje se nejméně jeden z údajů „Místo úrazu“, „Činnost“ nebo „Úkon“ (záleží na výběru, pokud se vybere „Místo úrazu“, tak má 3 pozice a zbývající dva po 2, celkový počet použitých znaků se pak bude lišit o 1). Dva zbývající údaje se považují za nepovinné.

(3) Kóduje se nejméně jeden z údajů „Zdroj nežádoucí události“ nebo „Zdroj zranění“. Zbývající nepoužitý ukazatel je tudíž nepovinný.

(4) Údaj „Váha“ má 9 míst, z toho 3 pro celé číslo a 6 pro desetinná místa.

(5) Použije-li se pouze minimum 4 povinných údajů, je celkový počet znaků 63 nebo 64. Přesto by měl být formulář pro shromažďování dat uzpůsoben pro 81 znaků, které zahrnují všechny údaje.

Následující část popisuje všechny požadované ukazatele ESAW včetně jejich dostupnosti v České republice.

Číslo případu

Jednotlivé číslo případu musí vždy identifikovat každý záznam o úraze a zajistit, že zápis reprezentuje samostatný pracovní úraz s vyloučením duplicity. Číslo případu je vyžadováno rovněž v zájmu odpovědi na případné dotazy či upřesnění nebo opravy jednotlivého zápisu v zájmu jejich analýzy. Je uvedeno pouze pro vnitřní potřebu a nesmí být zveřejněno. Každý členský stát určuje formát pro číslo případu. Toto číslo nesmí umožnit identifikaci žádné osoby. Navíc, vybrané číslo případu musí začínat 4 znaky daného roku, kdy byl úraz příslušnými institucemi zaznamenán, což je zároveň referenční rok pro ESAW data (přenos do Eurostatu) a první 4 místa ukazatele číslo případu tedy identifikují *referenční rok* sestavení databáze.

Číslo případu se stanovuje ve fázi zařazení do databáze na SÚIP (VÚBP).

Převažující ekonomická činnost zaměstnavatele

Termín ekonomická činnost zaměstnavatele představuje převažující „ekonomickou“ činnost *místní jednotky* daného podniku, kde je zraněný zaměstnan. Hlavní aktivita je zde definována jako nejdůležitější druh aktivity ve smyslu *největšího počtu zaměstnanců*. Místní jednotkou podniku je míněna geografická jednotka organizace, farmy, dílny, veřejné korporace, atd. Je klasifikována ve verzi 4 místné úrovně OKEČ Rev. 1. Může být akceptováno také s „0“ na čtvrtém místě nebo na třetím a čtvrtém s hodnotou „00“, jestliže je známo pouze 3místné nebo 2místné zařazení ekonomické činnosti a třetí a čtvrtý kód není znám (číselník „Odvětvová klasifikace ekonomických činností“).

Tento ukazatel je dostupný – je slovně popsán na záznamu o úraze.

Zaměstnání zraněné osoby

Zaměstnání zraněného v okamžiku pracovního úrazu je klasifikováno podle krátké verze (2 místné) mezinárodního seznamu zaměstnání KZAM-88. Používá se číselník „Zaměstnání“.

Ukazatel je dostupný, popsán na záznamu o úraze.

Věk zraněné osoby

Věk musí reprezentovat věk zraněného v čase úrazu. Hodnoty nižší než 10 musí začínat nulou, tj. 7 let musí být označeno jako 07 (číselník „Věk“).

Ukazatel je snadno zjištělný ze záznamu.

Pohlaví zraněné osoby

Pouze jednomístná hodnota (číselník „Pohlaví“). Ukazatel je téměř vždy uveden v záznamu. V případech, kdy není ani z příjmení na záznamu možno pohlaví osoby určit, uvede se kód „0“. Jedná se většinou o případy zahraničních dělníků, pracujících v České republice, zejména na stavbách.

Druh zranění

Tento ukazatel popisuje *fyzické následky* zranění, např. zlomenina, rána, pohmoždění apod. Pro ESAW musí být použita 3 místná klasifikace, v současnosti je používána nová klasifikace dle doporučení ILO (viz zmínka v úvodu). Používá se číselník „Druh zranění“.

Ukazatel lze stanovit z popisu úrazu na záznamu.

Zraněná část těla

Tento ukazatel popisuje *zraněnou část těla*. V současnosti platí 2 místná klasifikace „zraněná část těla“ z roku 1995, plně dle doporučení ILO. Klasifikace dovoluje pouze jeden výběr, tj. pouze jeden kód. V případě, že bylo zraněno několik částí těla, uvede se ten *nejzávažnější*, např. následná amputace po zlomenině. V jiných případech mohou být použita *mnohočetná zranění* z klasifikace, např. zlomení ruky či nohy. V případě, že byla zraněná rozsáhlá část těla, např. popáleniny či opařeniny, použije se také mnohočetné zranění (číselník „Zraněná část těla“).

Ukazatel lze stanovit z popisu úrazu na záznamu.

Geografická poloha místa úrazu

Jedná se o geografické označení *místa*, kde došlo k úrazu dle klasifikace NUTS 95. Klasifikace označuje zemi a její část (region). Používá se číselník 5 NUTS – „Územní statistické jednotky“).

Ukazatel lze stanovit z popisu úrazu na záznamu.

Datum úrazu

Tento ukazatel popisuje rok, měsíc a den, kdy došlo k úrazu (je 8 místný - RRRRMMDD).

Ukazatel lze stanovit z popisu úrazu na záznamu.

Čas úrazu

Tento ukazatel popisuje čas, kdy došlo k úrazu. Je to numerické označení hodin, např. 2 hodiny odpoledne (14) pokrývá čas od 14.00 do 14.59.

Ukazatel lze stanovit z popisu úrazu na záznamu.

Velikost podniku

Velikost podniku je definována jako *počet zaměstnanců* pracujících v podniku nebo místní jednotce (číselník „Kategorie velikosti podniku“).

Ukazatel lze stanovit z popisu úrazu na záznamu.

Státní příslušnost zraněného

Tento ukazatel je definován jako označení *občanství* zraněné osoby. V případě, že osoba má více než jedno občanství, uvede se země, kde byl úraz ohlášený. Používá se agregovaný číselník (číselník „Státní příslušnost“).

Ukazatel lze stanovit z uvedení státní příslušnosti na záznamu.

Postavení zraněného v zaměstnání

Tento ukazatel se týká postavení zraněné osoby v zaměstnání, např. zaměstnanec, osoba samostatně výdělečně činná, pomáhající, atd. Jedná-li se o zaměstnance, první číslice = 3, a pokud je informace známa, pak druhé místo je označením, zda jde o stálého pracovníka (smlouva na dobu neurčitou) nebo se smlouvou na dobu určitou a třetí číslice označuje zda pracovník pracuje na plný či částečný úvazek. Je zde akceptována chybějící hodnota (,000) stejně jako chybějící 2. nebo 3. pozice (300, 301, 302, 310 a 320). Používá se číselník „Postavení v zaměstnání“. Ukazatel lze vyčíst z údajů na záznamu.

Koncepce stálého (trvalého) úvazku se řídí definicí a praxí používanou v LFS (Výběrové šetření pracovních sil). Ve většině členských zemí je založena písemnou smlouvou se zaměstnavatelem. Nicméně v některých zemích smlouva existuje pouze ve specifických případech (např. ve veřejném sektoru, pro učně nebo osoby vykonávající praxi v podniku). Proto se berou v úvahu rozdílná uspořádání v rámci stálého úvazku, úvazku na dobu určitou, které se považují za podobné výše popsaným.

Práce může být považována za dočasnou, pokud je tak chápána oběma stranami, tj. zaměstnavatelem a zaměstnancem a pak je doba zaměstnání determinována objektivními podmínkami, jako je datum, kdy se vrátí pracovník, který byl po určitý čas nahrazován jiným pracovníkem. V případě určitého data je toto uvedeno ve smlouvě. Je také obsaženo ve smlouvách personálních agentur, najatých pracovníků pro sezónní práce a pro pracovní mise a osoby se specifickými kontrakty (učební, vědecké).

Pokud neexistují žádná objektivní kritéria pro časově limitovanou práci, pak se pracovní smlouva považuje za trvalou.

České pracovní právo je v souladu s evropskými předpisy a pracovní poměr definuje takto (§30 ZP):

„Pracovní poměr je sjednán na dobu neurčitou, pokud nebyla v pracovní smlouvě výslovně určena doba jeho trvání“.

Koncepce plného či částečného pracovního úvazku je rozlišována v rámci Labour Force Survey (LFS) a European Community Household Panel (ECHP), kde je uvažováno s prahem 30 hodin za týden (tj. 6 hodin denně nebo 7.5 hodiny nebo 4 dny za týden) jako limit mezi plným a částečným úvazkem. Avšak i tento práh je flexibilní pro některá zaměstnání, např. učitelé mohou mít plný úvazek a velmi nízký počet učebních hodin a naopak některá řemeslná nebo obchodní zaměstnání mohou mít pracovní dobu mnohem vyšší než průměr. Pokud se bere tato informace ze zápisu o úraze, pak zde je zaznamenáno, zda jde o plný či zkrácený úvazek.

V České republice je v zákoníku práce, § 83a uvedeno: *„Délka pracovní doby činí nejvýše 40 hodin týdně“*. Dále v § 86 se uvádí: *„Zaměstnavatel může se zaměstnancem z provozních důvodů sjednat v pracovní smlouvě kratší než stanovenou týdenní pracovní dobu“*.

Závažnost úrazu - Počet dní pracovní neschopnosti

Tento ukazatel udává počet kalendářních dní pracovní neschopnosti zraněné osoby v důsledku pracovního úrazu. V záznamu má 3 místa. Pokud je známa pouze kategorie počtu dní, pak se použijí kódy A01 až A06. V souladu s metodologií ESAW se započítávají pouze dny absence *delší než 3 dny bez dne, kdy k úrazu došlo*. Pro trvalou pracovní neschopnost je použit kód 997 a smrtelný úraz 998. V těchto případech se počet dní pracovní neschopnosti před rozhodnutím o trvalé pracovní neschopnosti nebo v případě smrtelného úrazu neuvádí. Používá se číselník "Závažnost úrazu".

Ukazatel není obsažen na záznamu o úraze, proto lze v současné době použít pouze výše uvedené kódy.

Definice místní jednotky podniku

Definice se vztahuje na ukazatele „*Převažující činnost zaměstnavatele*“ a „*Kategorie velikosti podniku*“. Jestliže ESAW koncept lokální (místní) jednotky není přímo aplikován, použije se národní definice.

„Lokální (místní) jednotka“ je uvažována jako místně oddělená jednotka, kde probíhá hlavní činnost nebo odkud je práce řízena. Jestliže osoba pracuje na více než jednom místě (doprava, stavebnictví, opravy, pojízdné služby, dozor apod.) nebo doma, pak je lokální jednotkou míněno místo, *odkud je práce organizována*.

ČSÚ vymezuje termín místní jednotky v souladu s definicí Eurostatu následovně:

Za místní jednotku (MJ) se považuje podnik nebo jeho část (dílna, továrna, obchod, kancelář, sklad,...) trvale umístěný(á) v geograficky identifikovatelném místě (na úrovni základní sídelní jednotky vyjádřené adresou). V tomto místě nebo z tohoto místa jsou vykonávány ekonomické činnosti, které provádí jeden nebo více zaměstnanců (i jen na částečný pracovní úvazek) téhož podniku. Za místní jednotku se nepovažuje místo, kde je činnost vykonávána pouze přechodně (práce u zákazníka, místo stavby, prodejní stánek apod.). V těchto případech se pracující osoby přiřazují k té místní jednotce, ze které jsou tyto činnosti organizovány.

Zásadně platí, že *podnik má alespoň jednu místní jednotku*: pokud je činnost vykonávána pouze v sídle podniku, je toto sídlo vymezeno jako jediná místní jednotka – tzv. sídelní (typ 10). Pokud je činnost vykonávána na více místech, je sídlo podniku vymezeno jako jedna z místních jednotek - sídelní místní jednotka, ostatní místa činnosti podniku jsou vymezena jako nesídelní místní jednotky. Sídelní místní jednotka může mít nulový počet zaměstnanců.

Místní jednotky se vymezují i v případě, že respondent část podniku nevlastní, ale pronajímá od někoho jiného. Rozhodující je to, že v daném místě (např. na základě nájemní smlouvy) vykonává činnost a *zaměstnává své pracovníky* a *toto místo má svou adresu*. Nelze-li specifikovat adresu místně oddělené části podniku, pak se místní jednotka *nevymezuje* a pracovníci, kteří v této části podniku pracují, se započítají k těm místním jednotkám, odkud je jejich činnost řízena a které svoji vlastní adresu mají. Respondent, který má část podniku (prodejnu, sklad,...) trvale umístěnou v identifikovatelném místě, ale nezaměstnává zde své pracovníky, tuto část podniku jako místní jednotku *nevymezuje*.

V případě vlastnění se podniků navzájem: místní jednotka/y se vymezuje/í za části podniku, kde pracují jeho vlastní zaměstnanci (tj. se kterými má uzavřenou pracovní smlouvu), event. zde pracují společníci nebo pomáhající členové domácnosti.

Za místní jednotku se nepovažuje:

- část podniku, která je v zahraničí (zaměstnanci se připočítávají k sídelní místní jednotce)
- místně oddělená část podniku, kde nejsou trvale zaměstnáni zaměstnanci - i na částečný pracovní úvazek (řídí se automatizovaně, z dispečinku,...) nebo jsou sem vysíláni jen na přechodnou dobu (např. výměňkové stanice, kotelny,...)
- práce u zákazníka (např. činnost bezpečnostní agentury, pronajímání svých zaměstnanců třetím osobám apod.)
- práce zaměstnanců doma (připočítávají se k té místní jednotce, kde odevzdávají svou práci)
- místo stavby
- pojízdná prodejna, prodejní stánek a další podobná provozovna, která nemá adresu.

Jako místní jednotky se vymezují:

hlídané parkoviště - pokud má adresu polesí, skládky - pokud má adresu a je přítomen alespoň 1 zaměstnanec.

Areál podniku se vymezí jako jedna místní jednotka bez ohledu na počet budov a typ vykonávané činnosti.

Pozn.: dalším (pomocným) kritériem pro vymezení místní jednotky je rovněž schopnost respondenta za vymezené místní jednotky vykazovat požadované ukazatele (počet zaměstnanců, mzdy, hmotný investiční majetek).

Druh pracoviště

Tento ukazatel vyjadřuje obvyklý nebo naopak příležitostný ráz místa, kde postižený pracoval v okamžiku úrazu. Nebere se přitom v úvahu, zda pracovník pracoval na smlouvu určitou či neurčitou (viz ukazatel postavení v zaměstnání). Používá se číselník „Pracoviště zraněného“.

Ukazatel lze určit z popisu události na záznamu.

Koncepce „obvyklého pracoviště“ je chápána jako pracovní místo v dílně, obchodě, úřadu a všeobecně v místnostech či místech daného zaměstnavatele.

Pojem *příležitostného pracoviště* je užít v širším smyslu a zahrnuje následující případy:

- Práce, která má mobilní charakter (řidič nákladního automobilu, dělník na stavbě, instalatér, montér, opravář, policista, hlídač, metař apod.);
- Příležitostné situace pracovníků, kteří obvykle pracují na stálém místě:
  - obvyklé služební cesty;
  - specifické činnosti jménem zaměstnavatele mimo obvyklé pracoviště a uvnitř areálu či budovy klienta nebo podniku (schůzky, mise, interview, instalace nebo opravy atd.);

- dočasné úkoly ve stálých, ale jiných pracovištích nebo jiných místních jednotkách od obvyklé, včetně pracovišť s úkoly na několik dní či týdnů, ale ne na definitivním pracovišti (dočasné úkoly pracovníků podniku uvnitř areálu jiných společností);
- nebo osob vázaných smluvními agenturami nebo obchody, důležité údržbářské aktivity v budovách či areálech klientů, práce na internetu, atd.).

Místo úrazu

Tento ukazatel je vyjádřen 3 místným kódem (viz číselník Místo úrazu). Je to *typ pracoviště*, pracovní plochy nebo lokality, kde postižený byl přítomen nebo pracoval těsně před pracovním úrazem a kde došlo k pracovnímu úrazu (např. průmyslová plocha, stavební plocha, terciární sféra – úřad apod.). Používá se číselník „Místo úrazu“.

Ukazatel je popsán na záznamu o úraze.

Činnost

Činností je míněn *hlavní typ (kategorie, třída) práce* v širším smyslu, kterou postižený vykonával v čase, kdy došlo k pracovnímu úrazu. Vyjadřuje se dvoumístným kódem a nemusí být nutně spojena s úkonem (specifickou fyzickou činností) postiženého v okamžiku úrazu (např. kategorie 10 – výroba, zpracování, skladování). Je charakteristická také určitou délkou trvání (na rozdíl od úkonu). Používá se číselník „Činnost“.

Ukazatel je možno stanovit z podrobného popisu na záznamu o úraze.

Úkon (specifická fyzická činnost)

Popisuje *konkrétní úkon* postiženého v okamžiku úrazu (dvoumístná kategorie) a je charakteristická pouze krátkým časovým vymezením (číselník „Úkon“, např. kód 20 – práce s ručním nástrojem, kód 30 – řízení dopravního prostředku, apod.).

Ukazatel je možno stanovit ze záznamu o úraze, pokud je podrobně popsán.

Činitel související s úkonem

Popisuje základní *materiální činitel* spojený nebo související s úkonem postiženého v okamžiku úrazu (4 místný kód). Jedná se o nástroj, předmět nebo zařízení použité postiženým v okamžiku, kdy se stal úraz. Tento činitel může, ale také nemusí být přímo v souvislosti s úrazem. Avšak když je několik činitelů spojováno s úkonem, ten, který je nejtěsněji spojen s nehodou či úrazem, musí být zaznamenán (číselník „Zdroj nehody a zranění“, např. kód 05.01 - elektromotor).

Ukazatel je možno stanovit z podrobného popisu na záznamu o úraze.

Nežádoucí událost

Popisuje *poslední událost*, která se odchýlila od normálu a vedla k nehodě (2 místný kód). Jestliže odchylek bylo více, musí se uvést ta poslední, která spustila běh událostí (číselník „Nežádoucí událost“, např. kód 10 – problémy s elektřinou, výbuchem, požárem; kód 30 – zlomení, prasknutí, pád materiálu, atd.).

Tento ukazatel lze stanovit z podrobného výstižného popisu na záznamu o úraze.

Zdroj nežádoucí události

Popisuje *základní materiální činitel* předcházející nebo související s nežádoucí událostí. Jedná se o nástroj, předmět nebo zařízení použité postiženým v okamžiku, kdy se stal úraz. Stejně jako u ukazatele „činitel související s úkonem“ v případě, že se jednalo o více těchto činitelů, uvede se poslední z nich v čase kontaktu zraněného (používá se stejný číselník jako u činitele souvisejícího s úkonem a zdroje zranění – číselník „Zdroj nehody a zranění“).

Tento ukazatel lze stanovit z podrobného výstižného popisu na záznamu o úraze.

Způsob zranění

Popisuje, *jak byl postižený zraněn* (fyzické nebo psychické trauma), v případě více kontaktů se uvede nejzávažnější z nich (číselník „Nehoda“, např. kód 10 – kontakt s elektrickým napětím, teplotou, nebezpečnými látkami atd).

Tento ukazatel lze stanovit z podrobného výstižného popisu na záznamu o úraze.

Zdroj zranění

Popisuje *základní materiální činitel* propojený nebo související s kontaktem při zranění. Představuje objekt, nástroj, nebo zařízení, s kterým přišel pracovník do styku fyzicky nebo psychickým způsobem. Také zde platí, že pokud se na zranění podílelo více činitelů, uvede se nejzávažnější z nich (číselník „Zdroj nehody a zranění“).

Tento ukazatel lze stanovit z podrobného výstižného popisu na záznamu o úraze.

Váha

Proces stanovení váhy je zaveden ve III. fázi ESAW pro vyjádření stupně (míry) vykazování pracovních úrazů v jednotlivých členských státech pouze pro vzorek na národní úrovni.

Ukazatel lze stanovit na základě analýzy výsledků za použití všech dostupných informací až v závěrečné fázi vytváření databáze.

Indikátory a metody standardizace dat

Míra výskytu (četnost)

Metodologie ESAW uvažuje se dvěma hlavními typy indikátorů pracovní úrazovosti: počet úrazů a jejich četnost. Obvykle je počet pracovních úrazů vztahován k počtu zaměstnaných osob (tj. osobám vystavených riziku pracovních úrazů) pro výpočet míry výskytu (četnosti) pracovních úrazů. Tito pracovníci tvoří hlavní zdroj dat ESAW dle tzv. společných odvětví: Odvětví zjišťovaná národními statistickými systémy a část srovnávací populace (na základě Výběrového šetření o pracovních silách).

Míra výskytu (četnosti) je definována počtem pracovních úrazů na 100 000 zaměstnaných osob. Může být stanovena pro Evropu, členský stát nebo kategorii populace v třídění podle jednoho nebo více ukazatelů charakterizujících zraněnou osobu (ekonomická činnost, věk, atd). Může být založena pro všechny úrazy nebo v třídění do jednoho či více ukazatelů charakterizujících úraz (zraněná část těla, typ úrazu, atd). Samostatně je počítána míra výskytu (četnosti) smrtelných úrazů a pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny.

Kromě toho jako doplňková je na evropské úrovni počítána míra výskytu smrtelné úrazovosti, kde se *vylučují* smrtelné úrazy ze silniční dopravy (v rámci pracovní činnosti) v zájmu poskytnout srovnatelnou míru četnosti pro všechny členské státy. Je to proto, že tyto úrazy *nejsou* v některých členských zemích zahrnuty do pracovních úrazů. Smrtelné úrazy v důsledku silničních nehod v rámci pracovní činnosti tvoří významnou část počtu smrtelných úrazů. Z těchto důvodů by bylo jejich srovnání bez této úpravy zkresleno. Ze stejných důvodů jsou také vyčleněny úrazy ve všech dopravních prostředcích během cesty v rámci plnění pracovní činnosti.

Pro členské státy EU se používá pouze takto upravená míra výskytu smrtelných a ostatních pracovních úrazů.

Standardní vzorec je následující:

$$\text{Míra výskytu} = \frac{\text{Počet úrazů (smrtelných nebo ostatních)}}{\text{Počet zaměstnaných osob ve sledované populaci}} \times 100\,000$$

Opravné faktory a standardizační metody

Opravy

V členských státech, kde jsou pracovní úrazy s delší než 3 denní pracovní neschopností hlášeny pouze částečně, je úroveň vykazování odhadována hlavně do odvětví ekonomické činnosti. Na základě tohoto odhadu pak jsou předkládaná data korigována a je odhadován jejich skutečný počet.

Standardizace

Je skutečností, že výskyt pracovních úrazů v některých odvětvích je ve srovnání s jinými mnohem vyšší. Z tohoto důvodu struktura průmyslu té které země ovlivňuje celkový výskyt pracovních úrazů v závislosti na vysoce rizikových sektorech. Například země s vysoce rizikovým odvětvím zemědělství, stavebnictví nebo dopravy reprezentuje vyšší podíl těchto sektorů na celkové produkci ve srovnání s jinými členskými státy, a i se stejnou frekvencí výskytu úrazovosti v každém odvětví by měla vyšší celkovou národní míru úrazovosti.

Tento problém řeší *standardizovaný* počet pracovních úrazů na 100 000 zaměstnaných osob. Spočívá v použití stejné váhy (standardizované) v každém odvětví v každé zemi jako je celková v rámci Evropské unie („standardizovaná“ míra úrazovosti). Tato metoda je použita v současných publikacích s výsledky ESAW.

Český statistický úřad stanovuje míru pracovní úrazovosti dle výše uvedené metodiky s použitím údajů o počtu zaměstnaných osob z Výběrového šetření o pracovních silách.

Postupy ohlašování v členských státech

Systémy založené a nezaložené na pojišťovnách

Eurostat dostává údaje o pracovních úrazech - ESAW z národních registrů členských států nebo jiných národních orgánů a institucí zodpovědných za statistiku o pracovních úrazech. Údaje ESAW jsou spojené s výskytem události a jsou založené na využití administrativních zdrojů v členských státech. V porovnání s průzkumy závisí možnosti harmonizace na účinných postupech hlášení, možnosti jejich modifikace a přizpůsobení dat v nich uvedených požadavkům a specifikům potřeb ESAW.

Ve státech Evropské unie jsou rozlišeny hlavně dva systémy hlášení a evidence. **Systém pojišťoven**, který můžeme nalézt v 10 „starých“ členských státech, má ohlašovací postupy založené hlavně na oznámení úrazů pojišťovně, státní nebo soukromé, podle charakteru případu. Druhou skupinu tvoří zbývajících 5 států (Dánsko, Irsko, Holandsko, Švédsko a Velká Británie), kde je systém hlášení pracovních úrazů založen na **ze zákona vyplývající povinnosti zaměstnavatele oznamovat úrazy relevantním národním orgánům, institucím, kterou je často Národní pracovní inspekční služba (obdobu českých Inspektorátů práce)**. Norsko, které rovněž poskytuje údaje Eurostatu, patří k druhé skupině. Švýcarsko, které má pojišťovací systém, rovněž předpokládá v budoucnosti poskytovat údaje ESAW.

V systému založeném na pojišťovnách jsou dávky nebo refundace dávek, náhrad a plateb v hotovosti (denní minimální dávky, renty, kde připadají v úvahu, atd.) vyplývající z pracovních úrazů podmíněny jejich ohlášením státní anebo soukromé pojišťovně. Navíc, v mnohých těchto státech jsou dávky placené v rámci tohoto pojištění pracovních úrazů vyšší než v případě mimopracovních úrazů. Tedy v systému založeném na pojištění existuje ekonomický podnět pro zaměstnavatele i zaměstnance k oznámení pracovního úrazu. Vzhledem k těmto různým faktorům je v tomto systému úroveň hlášení pracovních úrazů všeobecně velmi vysoká a pohybuje se kolem 100 procent.

Pět „starých“ členských států, Norsko a většina států východní a střední Evropy včetně České republiky, které vstoupily do EU k 1.5.2004 má systém univerzálního sociálního zabezpečení. V takovémto systému nejsou dávky poskytované oběti pracovního úrazu závislé na předběžném ohlášení úrazu, s výjimkou specifických dávek placených při nejzávažnějších úrazech (renty při trvalé invaliditě, atd.). Proto zde nejsou tak silné pohnutky pro ohlašování pracovních úrazů jako je tomu v systému založeném na pojišťovnách. Nicméně i **zde je ze zákona vyplývající povinnost zaměstnavatele oznámit pracovní úraz**. V praxi je skutečností, že je hlášena pouze část pracovních úrazů a tento systém založený na zodpovědnosti zaměstnavatele oznamovat pracovní úrazy odpovědným orgánům dosahuje jen střední úrovně, která je běžně v rozmezí 30 až 50 procent v průměru za všechna odvětví ekonomických činností.

Výše uvedený systém ohlašování platí plně také pro Českou republiku. Jedním z cílů statistiky pracovních úrazů je podchytit co největší počet pracovních úrazů tak, aby postupně míra ohlašování dosáhla 80–90 %.

Definice pracovního úrazu, obzvláště kategorií hlášeného smrtelného a pracovního úrazu bez následku smrti, se může mezi jednotlivými státy poněkud lišit. Například některé postupy ohlašování smrtelných úrazů zaznamenávají úraz jako smrtelný jen tehdy, když oběť zemřela v rámci určitého časového limitu po úraze. V některých členských státech sledují pracovní úrazy jako celek, bez ohledu na to, zda zraněná osoba měla či neměla pracovní neschopnost.

Otázkou je také zahrnutí či nezahrnutí určitých typů úrazů, například úrazy ze silničních nehod nebo úrazy občanů na veřejných místech.

Harmonizovaný sběr údajů ESAW

I přes rozdílnosti v národních postupech ohlašování a v pokrytí systému všechny členské státy **vybírají ze svých národních údajů informace v souladu s metodikou ESAW**, aby předložily údaje ESAW do Eurostatu. Zejména poskytují údaje o úrazech s absencí z práce delší než 3 dny, vyčleňují úrazy pouze zdravotního původu, atd.

Co se týče míry pokrytí ekonomických sektorů, rozdíly stále zůstávají, ale Eurostat harmonizuje analýzu tak, že bere v úvahu výskyt pouze v 9 „společných“ odvětvích (jsou to OKEČ A, D, E, F, G, H, I, J a K). Stejně tak je postupováno při výpočtu národního výskytu smrtelných úrazů Eurostatem, kde se silniční dopravní nehody vylučují ve všech členských státech.

Sběr údajů za smrtelné úrazy

Smrtelné úrazy by měly být v podstatě oznamovány ve všech členských státech. Avšak, některé státy zaznamenávají jen ty úrazy jako smrtelné, když oběť zemřela v rámci určitého časového limitu po úraze. Oznámení úrazu jako smrtelného se pohybuje od registračních postupů, kde je úraz zaznamenán ve statistice jako smrtelný, když oběť zemře ve stejný den (Holandsko) anebo v průběhu 30 dní po úraze až k případům, kdy nejsou stanovené žádné časové limity.

V České republice se používá shodná definice s metodologií ESAW (viz str. 14).

Skupiny podchycené národními systémy ohlašování

V podstatě všechny skupiny anebo sektory by měly být podchycené národní legislativou anebo zákonnými opatřeními, které vyžadují (ukládají) oznamovat pracovní úrazy zodpovědným orgánům anebo státním anebo soukromým pojišťovnám v souladu se zákonem. Avšak ne všechny údaje jsou sbírány pro statistické účely. Buď jsou údaje v takové formě, která neumožňuje statistické analýzy, anebo soubory s těmito údaji nejsou momentálně k dispozici pro projekt ESAW. Z tohoto důvodu termín podchycení by měl být chápáný jako ty *pracovní úrazy, které byly skutečně poslané Eurostatu v souladu s metodikou ESAW*.

Rozsah zjišťování samostatně výdělečně činných osob a spolupracujících osob (rodinní příslušníci)

Rozsah zjišťování v této skupině se mezi členskými státy odlišuje. Samostatně výdělečně činné osoby a rodinní příslušníci nejsou podchycené některými národními systémy ohlašování. Zejména sektor zemědělství se vyznačuje nedostatkem informací o pracovních úrazech. Kromě toho, rozsah podchycení údajů v některých členských státech, které mají velký podíl soukromě hospodařících osob, jako tomu je např. v Řecku, je ovlivněný vyloučením této skupiny z ohlašování a z registračních procedur.

V České republice zákoník práce ukládá povinnost hlášení pracovních úrazů zaměstnavatelům, to znamená, že skupina samostatně výdělečných pracovníků a rodinných příslušníků (pomáhajících) záznamy o pracovních úrazech nevyplňuje a nezasílá (viz kap. Legislativní podmínky statistiky pracovních úrazů v ČR).

Institucionální sektory

Také zde platí, že některé státy nepodchycují některé sektory národního hospodářství. Týká se to zvláště části veřejného sektoru (zejména veřejné správy), hutnictví a těžby a části odvětví doprava, skladování a spoje. Patří sem i školství, zdravotnictví a sociální práce, protože tato odvětví jsou ve většině zemí veřejná. Rovněž některé vysoce rizikové skupiny jako horníci anebo policie a hasiči nejsou podchyceny všemi zeměmi.

V České republice se ohlašování pracovních úrazů příslušníků policie, hasičů a vojáků z povolání řídí zvláštními zákony a nejsou obsahem ESAW.

Podchycení úrazů mimo areál podniku (včetně silničních dopravních nehod)

Některé státy nejsou schopné poskytnout údaje o silničních dopravních a přepravních nehodách v průběhu plnění pracovních povinností. Nedostatek údajů o počtu pracovních úrazů tohoto druhu má významný vliv na národní počty smrtelných úrazů a z tohoto důvodu provádí Eurostat úpravu v oficiální statistice. Navíc existují jiná národní specifika pro úrazy, které mají jen zdravotní původ anebo pro úrazy, které se staly na veřejných místech anebo v rámci areálu jiného podniku (u zákazníků, na obchodním jednání, při dočasné, přechodné práci, úkolu, atd.).

Budoucí vývoj

Zlepšení kvality údajů

Eurostat pokračuje v identifikování a hodnocení různých problémů, které stále omezují porovnatelnost údajů ESAW mezi členskými zeměmi. Je třeba připomenout, že významem

---

a přínosem statistiky ESAW je poskytnout agregované, souhrnné výsledky na Evropské úrovni. Kvalita těchto souhrnných čísel může být uspokojivá jen tehdy, když jsou poskytnuté národní údaje dostatečně porovnatelné. Některé ze základních problémů, které stále přetrvávají, jsou uvedené níže:

- podchycení pracovních úrazů
- úrovně ohlašování pracovních úrazů
- zahrnutí/vyloučení specifických typů úrazů.

Proto Evropská komise doporučuje, aby členské státy, kterých se to týká, detailněji vyhodnocovaly současně používané metody za účelem poskytnout přesnější ohodnocení úrovně ohlašování.

Z dlouhodobého hlediska by i ve státech, kde systém ohlašování pracovních úrazů není založen na pojišťovacím systému, se úroveň podchycení pracovních úrazů co nejvíce přiblížila 100 %. Plné podchycení všech pracovních úrazů s delší než 3 denní pracovní neschopností je hlavní způsob, jak se vyhnout pochybnostem ohledně možnosti provést přesné ohodnocení úrovně ohlašování.

Zahrnutí/vyloučení specifických typů úrazů

Smrtelné *silniční dopravní úrazy* v rámci pracovního procesu tvoří významný podíl všech smrtelných úrazů. Jak bylo dříve zmíněno, tato úmrtí nejsou plně podchycená ve všech členských státech, i když by měla být v podstatě zahrnutá v národní statistice. Porovnatelné míry výskytu pro úmrtí jsou stanovené vynecháním, opomenutím úmrtí jako následek *silničních dopravních nehod*. Z dlouhodobého hlediska se Eurostat snaží vypočítat míry výskytu včetně těchto úrazů.

Statistika ESAW v České republice v nejbližší budoucnosti

Plná implementace systému ESAW v České republice se předpokládá v letech 2005 – 2006. Velikost zasílaného vzorku dat a počet kódovaných nepovinných údajů je předmětem probíhající analýzy ekonomických a personálních možností.

Implementace III. fáze ESAW

Za účelem pomoci členským státům v průběhu implementačních kroků komise podpořila zainteresované národní instituce v rozvoji rozličných nástrojů. Nyní je dostupný software "HELPER"⁽⁴⁾ pomocník pro kodifikaci proměnných fáze III (pomocné hledání kódů podle popisu z hlášení o úraze). Pracuje se také na rozvoji cvičných (školících) nástrojů a na poskytnutí návrhů pro vhodný sběr údajů v ohlašovacích formulářích.

Na základě výsledků této etapy (2001-2005) bude provedeno první vyhodnocení, aby pak následně mohla být vyvinuta případná zlepšení.

---

(4) "HELPER" byl vyvinut INAIL (Itálie) spolu se skupinou členských států EU (Španělsko, Francie a Portugalsko) a ve spolupráci s HSE (Velká Británie) pro vytvoření anglické verze.

Poznámky k výběru proměnných

Proměnné o příčinách a okolnostech

Fáze III. ESAW zahrnuje jasné 3 úrovně anebo sekvence:

- Okolnosti těsně před nehodou, se 4 proměnnými: druh pracoviště (dobrovolný), místo úrazu, činnost a úkon (specifická fyzická činnost);
- Nežádoucí událost (odchylka), poslední «událost odchýlená od normálu» vedoucí k nehodě, vyskytující se v rámci okolností souvisejících s předcházející úrovní;
- Způsob zranění, které je aktivitou, která ve skutečnosti způsobí zranění jako důsledek nežádoucí události související s předcházející úrovní.

Každá úroveň je nezávislá na ostatních a je jednou z třech nezbytných částí popisu. Proto pokud chybí konzistence, tzn. že není dostupný alespoň jeden element v každé ze 3 úrovní, není popis nehody kompletní (jedna sekvence chybí).

Kromě toho systém připojuje ke každé ze třech úrovní materiální činitel propojený s každou odpovídající akcí (činem):

- materiální činitel propojený s úkonem (specifickou fyzickou činností);
- materiální činitel propojený s nežádoucí událostí – zdroj nežádoucí události;
- materiální činitel propojený s kontaktem – zdroj zranění.

Existuje komplexní přidaná hodnota 3 oddělených materiálních činitelů. V některých případech je materiální činitel totožný pro každou z 3 úrovní, ale pro ostatní úrazy existují ve skutečnosti 3 rozličné činitele a je nezbytné je poznat, aby se úraz uceleně popsal. Za každých okolností, dokonce i pro úrazy, kde je související materiální činitel u všech 3 ukazatelů stejný, existuje vždy alespoň jeden materiální činitel. Proto i pro tyto „jednoduché“ případy je skutečně nutné uvažovat se znalostí jednoho materiálního činitele. V širším smyslu, znalost alespoň jednoho materiálního činitele, který blíže popisuje úraz, t.j. propojený buď s kontaktem (způsobem zranění) nebo s nežádoucí událostí tvoří minimum, je nezbytností, bez kterého je popis sekvencí (sledu událostí) úrazu nemožný.

Prioritní proměnné

Každý členský stát by si měl vybrat minimální soubor 4 prioritních proměnných podle následujících pravidel :

- buď místo úrazu anebo činnost anebo úkon - specifická fyzická činnost (1 proměnná z 3);
- nežádoucí událost (odchylka);
- způsob zranění;
- buď zdroj nežádoucí události nebo zdroj zranění (1 proměnná z 2).

Alespoň pro 3 z prioritních proměnných vybraných každým členským státem, mají být v souladu se zavedeným systémem klasifikace (2 pozice s plným počtem z 2 číslic, kromě 3 číslic pro místo úrazu a 2 pozice se 2 pro každou pozici, t.j., 4 číslice pro materiální činitele). Když je třeba, pro jednu ze 4 proměnných se akceptuje kodifikace jen na první pozici. Detailní klasifikace materiálních činitelů na třetí anebo čtvrté pozici (6 nebo 8 číslic) prezentovaná v Příloze se může použít na národní úrovni, ale pro údaje ESAW dodávané do Eurostatu sa používají jen první 2 pozice.

Dodatečná volitelná proměnná Druh pracoviště

Rezoluce Mezinárodní organizace práce (ILO) týkající se „statistiky pracovních úrazů vyplývajících z pracovních nehod“⁽⁵⁾ navrhla doplňkovou proměnnou k proměnné ESAW „místo úrazu“. Tato dodatečná proměnná je blízko koncepcím místa a práce v čase nehody. Identifikuje běžný anebo naopak příležitostný charakter zaměstnaneckého místa/pozice v čase nehody.

Tato proměnná souvisí s rozvojem nových forem a větší flexibilitou práce, např.: subdodávky, firma, která zaměstnává zaměstnance v areálu jiné firmy, pracovníci dočasně přeložení, osoby zaměstnané ve zprostředkovatelnách práce anebo obchodu, teleworking, atd. Navrhovaný název pro tuto proměnnou je „workstation“ – v českém překladu druh pracoviště.

Tento ukazatel je nepovinný (v případě chybějící hodnoty se značí '0'). Statistická zátěž této proměnné pro respondenta bude v praxi pro firmu velmi nevýrazná, dokonce i v malých podnicích, protože svojí povahou je to všeobecně známá informace pro zaměstnavatele.

Podle doporučené skupiny expertů ESAW pojem „běžný, obvyklý“ se uvažuje v užším smyslu: pevné pracovní místo v dílně, obchodě, úřadě a všeobecnější „místní jednotka“ práce. Naopak, pojem „příležitostný“ se využívá v širším smyslu a pokrývá obě zaměstnání „mobilním“ pracovním místem, situace skutečně příležitostné pro lidi obvykle pracující na pevném pracovním místě a dočasné úkoly.

Zařazení celého souboru 9 proměnných

Použití celého souboru 9 proměnných s 2 pozicemi pro každou z nich (1 pozice pro druh pracoviště). Toto je nejvýhodnější metoda pro účely prevence a pro poskytnutí maxima informací pro potřeby Evropské komise, pokud to takto členské státy mohou realizovat. Toto maximální zařazení 9 proměnných by mohlo být považováno za střednědobý cíl pro tolik členských států, v kolika z nich je to možné. Přitom budou vzaty v úvahu výsledky III. fáze ESAW a jejich vyhodnocení po prvním období implementace (období 2001 – 2005).

Podrobnosti týkající sa ukazatele Nežádoucí událost a s ním spojených materiálních činitelů

Systém dodružuje koncepci „poslední“ nežádoucí události a „posledního“ propojeného materiálního činitele, „v čase těsně před zraněním“ (v případě, že je do nežádoucí události zapojeno větší množství činitelů). Toto pravidlo vyhovuje dvojí potřebě, které lze shrnout takto:

- 1) homogenita kódování u všech kódérů, která vyhovuje potřebě „objektivní“ definice (na rozdíl od „subjektivní“ koncepce popisu nežádoucí události, jejíž znalost je však nejužitečnější pro prevenci);
- 2) maximalizace informací poskytnutých kódováním „poslední“ události, bezprostředně předcházející zranění. Nejčastěji se popisují v zápisech o pracovním úraze, které jsou jakousi „fotografií“ a ne znaleckým posudkem úraze. Určitě není toto pravidlo v teorii nejlepší pro prevenci, protože „poslední“ nežádoucí událost a „poslední“ propojený objekt nejsou vždy současně shodné s prvky, které podléhají prevenci, aby se omezil výskyt těchto úrazů. Nicméně v praxi v mnohých členských státech je toto pravidlo jedno z těch,

---

(5) Prijaté na 16. Mezinárodní konferenci statistiků práce – Ženeva – říjen 1998, « Rezoluce ILO ».

---

které umožňuje nejlepší sběr informací v rámci systému ohlašování pracovních úrazů, a proto vlastně tvoří nejlepší možný „vstup“ pro prevenci.

Mnoho států přijalo toto hledisko. V těch členských státech, kde mají detailnější informace o každém úraze a kódéry, kteří umějí kódovat přesně, se může předpokládat koncepce popisu nežádoucí události a propojeného činitele pro prevenci nejužitečnější. Za účelem umožnit nejlepší možné použití metodiky fáze III v každém členském státě, se navrhuje, aby státy měly v krajním případě možnost použít definici nežádoucí události (odchylky od normálu) a jejího propojeného materiálního činitele poněkud odlišnou od té ve fázi III ESAW. V rámci vyhodnocení této fáze předpokládané na konec období 2001 – 2005 by se mohly prodiskutovat získané zkušenosti podle obou definic (fáze III, t.j. „poslední“ na jedné straně, „nejvíc užitečný pro prevenci na straně druhé“) a potom zlepšit, pokud je to nutné, koncepci nežádoucí události a zdroje této nežádoucí události v ESAW.

Ekonomická činnost zaměstnavatele

Tato proměnná koresponduje s kódem z OKEČ Revize 1 hlavní ekonomické činnosti místní jednotky podniku zraněné osoby („hlavní“ = nejvyšší počet zaměstnanců věnujících se této ekonomické činnosti, tzv. převažující ekonomická činnost). Ve fázi ESAW I a II se používá 2-číselný stupeň třídění OKEČ Revize 1. Avšak od začátku projektu ESAW se z dlouhodobého hlediska předpokládala detailní kodifikace ekonomické činnosti na 4-místné úrovni OKEČ Revize 1. Kromě toho, současný limit 2 čísel vyvolává těžkosti s identifikací významných ekonomických činností, za které Eurostat a další organizace požadují informace o pracovních úrazech v Evropě, protože jsou tyto aktivity identifikované pouze na 3 nebo 4 místné úrovni (samostatné skupiny a třídy). Například odvětví zemědělství nebo stavebnictví odpovídají jen jednomu 2místnému kódu, jmenovitě oddílům 01 a 45. Proto, aby se rozlišily sektory uvnitř těchto odvětví, například pěstování plodin od chovu zvířat, anebo budovy a inženýrské stavby – konstrukce a práce hrubé stavby od stavebně-instalačních prací se musí používat podrobnější úroveň. Podobně všechna pozemní doprava odpovídá skupině OKEČ 60 a rozdíl mezi železniční dopravou a pozemní dopravou je dán jen na úrovni 3místné skupiny (resp. 60.1 a 60.2). Další příklad: Komise pro rybolov Evropského parlamentu požaduje údaje za tento sektor. Tyto údaje ještě nejsou dost často zahrnuty v současných údajích ESAW, ale jsou dodatečně identifikované na 4-místné úrovni třídy (05.01 Rybolov).

Na základě těchto skutečností bylo rozhodnuto uvažovat ve fázi III ESAW proměnnou Ekonomická činnost zaměstnavatele na 4 pozice (místa) OKEČ Revize 1. Pouze 2 první pozice odpovídající už používaným ve fázi I a II jsou povinné. Třetí a/nebo čtvrtá pozice jsou dostupné dobrovolně za ty členské státy, které mohou a chtějí oznámit tuto informaci Eurostatu, pokud některé národní systémy používají 4 pozice. Pro ostatní státy zůstanou poslední 2 pozice (místa) anebo poslední jedno s hodnotou (0)0. Kompletní klasifikace OKEČ se 4 pozicemi se nachází v Příloze.

Příloha A: Použité číselníky a formáty ESAW

Číselníky

Proměnná:	
Číslo úrazu (Case Number)	
Klasifikace: číslo	Formát: numerický
Počet znaků: 11	

ESAW požaduje jedinečný index, umožňující zpětnou identifikaci jednotlivých záznamů a zároveň zaručující anonymitu postiženého. První 4 znaky závazně identifikují rok, konstrukce čísla úrazu na dalších pozicích je libovolná.

Poznámka:

Subsystém ÚRAZY IS SÚIP obsahuje identifikátor úrazu, ze kterého se generuje číslo úrazu záznamu pro ESAW následovně:

- **4 znaky** rok RRRR
- **2 znaky** identifikátor OIP – v případě potřeby doplněno nulami zleva, tj. od 5. pozice zleva
- **1 znak** identicky nahrazen nulou – tj. 7. pozice zleva
- **4 znaky** převzaté identifikátor úrazu – v případě potřeby opět doplněno nulami zleva, tj. od 8. pozice zleva.

Proměnná:	
Převažující činnost zaměstnavatele (Economic Activity of the Employer)	
Klasifikace: NACE, Rev 1, level 2 (v ČR OKEČ = NACE-CZ)	Formát: numerický
Počet znaků: 4	

Kód	Název
00	Neuvedeno
Sekce A	Zemědělství a myslivost, lesní hospodářství
01	Zemědělství, myslivost a související činnosti
02	Lesnictví, těžba dříví a přidružené činnosti
Sekce B	Rybolov
05	Rybolov, chov ryb, přidružené činnosti v rámci rybolovu
Sekce C	Dobývání nerostných surovin
10	Dobývání černého a hnědého uhlí, rašeliny
11	Dobývání ropy, zemního plynu, bitumenních hornin a související činnosti
12	Dobývání a úprava uranových a thoriových rud
13	Dobývání a úprava ostatních rud
14	Dobývání a úprava ostatních nerostů

Sekce D	Zpracovatelský průmysl
15	Výroba potravin a nápojů
16	Zpracování tabáku
17	Textilní průmysl
18	Oděvní průmysl, zpracování a barvení kožešin
19	Činění a úprava usní, výroba brašnářského a sedlářského zboží a obuvi
20	Průmysl dřevařský a korkařský kromě výroby nábytku; výroba košů a proutěného zboží
21	Výroba vlákniny, papíru a lepenky
22	Vydavatelství, tisk a reprodukce zvukových a obrazových nahrávek
23	Koksování, rafinérské zpracování ropy, výroba jaderných paliv, radioaktivních prvků a sloučenin
24	Výroba chemických výrobků
25	Výroba pryžových a plastových výrobků
26	Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků
27	Výroba kovů vč. hutního zpracování
28	Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků kromě výroby strojů a zařízení
29	Výroba strojů a zařízení
30	Výroba kancelářských strojů a počítačů (včetně přístrojů na zpracování dat)
31	Výroba elektrických strojů a přístrojů jinde neuvedených záznamu
32	Výroba radiových, televizních a spojových zařízení a přístrojů
33	Výroba zdravotnických, přesných, optických a časoměrných přístrojů
34	Výroba dvoustopých motorových vozidel, přívěsů a návěsů
35	Výroba ostatních dopravních zařízení
36	Výroba nábytku; ostatní zpracovatelský průmysl
37	Zpracování druhotných surovin
Sekce E	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, páry a teplé vody, výroba chladu
40	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, páry a teplé vody, výroba chladu
41	Výroba a rozvod vody
Sekce F	Stavebnictví
45	Stavebnictví
Sekce G	Obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží
50	Prodej, údržba a opravy motorových vozidel a prodej pohonných hmot
51	Velkoobchod a zprostředkování velkoobchodu (kromě motorových vozidel)
52	Maloobchod, opravy spotřebního zboží kromě motorových vozidel
Sekce H	Pohostinství a ubytování
55	Pohostinství a ubytování
Sekce I	Doprava, skladování, pošty a telekomunikace
60	Pozemní doprava; potrubní přeprava
61	Vodní doprava
62	Letecká a kosmická doprava
63	Vedlejší a pomocná činnost v dopravě; činnosti cestovních kanceláří
64	Činnosti poštovní a telekomunikační

Sekce J	Peněžnictví a pojišťovnictví
65	Peněžnictví
66	Pojišťovnictví kromě sociálního zabezpečení
67	Činnosti související s úvěry a pojišťovnictvím
Sekce K	Činnosti v oblasti nemovitostí, nákup nemovitostí, služby pro podniky, výzkum a vývoj
70	Činnosti v oblasti nemovitostí
71	Pronájem strojů a přístrojů bez obsluhujícího personálu, pronájem zboží osobní potřeby a pro domácnost
72	Zpracování dat a související činnosti
73	Výzkum a vývoj
74	Služby převážně pro podniky
Sekce L	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení
75	Veřejná správa a obrana, sociální zabezpečení
Sekce M	Školství
80	Školství
Sekce N	Zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti
85	Zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti
Sekce O	Ostatní veřejné, sociální a osobní služby
90	Odstraňování odpadních vod a pevného odpadu, čištění města
91	Činnosti organizací společenských
92	Rekreační, kulturní a sportovní činnosti
93	Ostatní služby
Sekce P	Domácnosti zaměstnávající personál
95	Domácnosti zaměstnávající personál
Sekce Q	Exteritoriální organizace a spolky
99	Exteritoriální organizace a spolky

Proměnná:	
Zaměstnání zraněného (Occupation of the Victim)	
Klasifikace:	ISCO 88 (COM), level 2
	V ČR KZAM
Formát:	numerický
	Počet znaků: 2

Kód	Název
------------	--------------

00	Zaměstnání není známo, nebo o něm není zmínka
10	Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci
11	Zákonodárci, vyšší úředníci
12	Vedoucí a řídicí pracovníci velkých organizací, společností, podniků apod. vč. jejich organizačních jednotek (manažeři)
13	Vedoucí, ředitelé, kteří řídí malý podnik, organizaci, společnost (za pomoci nejvýše jednoho dalšího řídicího pracovníka)
20	Vědečtí a odborní duševní pracovníci
21	Vědci a odborníci ve fyzikálních a příbuzných vědách, architekti a techničtí inženýři (tvůrčí pracovníci)
22	Vědci, odborníci a inženýři v biologických, lékařských a příbuzných oborech
23	Odborní pedagogičtí pracovníci
24	Ostatní vědci a odborní duševní pracovníci jinde neuvedení
30	Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech
31	Technici ve fyzikálních, technických a příbuzných oborech
32	Techničtí pracovníci v oblasti biologie, zdravotničtí a zemědělské pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech
33	Pedagogičtí pracovníci
34	Jiní pomocní odborní pracovníci
40	Nižší administrativní pracovníci (úředníci)
41	Nižší administrativní pracovníci (kromě úředníků ve službách a obchodě)
42	Úředníci ve službách a obchodě
50	Provozní pracovníci ve službách a obchodě
51	Obsluhující pracovníci
52	Prodáváči, manekýni a předváděči zboží
60	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech (kromě obsluhy strojů a zařízení)
61	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví, rybářství, myslivosti
70	Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři (kromě obsluhy strojů a zařízení)
71	Kvalifikovaní dělníci při dobývání surovin, stavební dělníci a pracovníci v příbuzných oborech (kromě obsluhy strojů a zařízení)
72	Kvalifikovaní kovodělníci a strojírenští dělníci (kromě obsluhy strojů a zařízení)
73	Výrobci a opraváři přesných přístrojů, umělečtí řemeslníci, polygrafové a pracovníci v příbuzných oborech (kromě obsluhy strojů a zařízení)
74	Ostatní kvalifikovaní zpracovatelé a výrobci (kromě obsluhy strojů a zařízení)

80	Obsluha strojů a zařízení
81	Obsluha průmyslových zařízení
82	Obsluha stacionárních zařízení a montážní dělníci
83	Řidiči a obsluha pojízdných strojních zařízení
90	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
91	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci zaměřeni na prodej a služby
92	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství a v příbuzných oborech
93	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci v dolech a lomech, v průmyslu, stavebnictví, v dopravě a v příbuzných oborech
00	Příslušníci armády
01	Příslušníci armády

Proměnná:	
Věk zraněného (Age of the Victim)	
Klasifikace: počet let	Formát: numerický
	Počet znaků: 2

Kód	Název
00	méně než 1 rok
01	1 rok
02	2 roky
...	...atd.
10	10 let
...	...atd.
90	90 let
98	více než 90 let
99	žádné informace o věku

Proměnná:	
Pohlaví zraněného (Sex of the Victim)	
Klasifikace: kategorie	Formát: numerický
	Počet znaků: 1

Kód	Název
1	muž
2	žena

Proměnná:	
Druh zranění (Type of Injury)	
Klasifikace: ESAW	Formát: numerický
Počet znaků: 3	

Kód	Název
000	Neuvedeno
010	Otevřené rány a povrchová zranění
011	Povrchová zranění
012	Otevřené rány
019	Ostatní druhy ran a povrchových zranění
020	Zlomeniny kostí
021	Uzavřené zlomeniny
022	Otevřené zlomeniny
029	Ostatní druhy zlomenin kostí
030	Vymknutí, vykloubení, podvrtnutí, natažení
031	Vymknutí, vykloubení
032	Podvrtnutí, natažení
039	Ostatní druhy vymknutí, vykloubení, podvrtnutí, natažení
040	Traumatické amputace (ztráta částí těla)
050	Otřesy a vnitřní zranění
051	Otřes mozku
052	Vnitřní zranění
059	Ostatní druhy otřesů a vnitřních zranění
060	Popáleniny, opařeniny, omrzliny
061	Popáleniny, opařeniny
062	Poleptání
063	Omrzliny
069	Ostatní druhy popálenin, opařenin a omrzlin
070	Otravy a infekce
071	Akutní otravy
072	Akutní infekce
079	Ostatní druhy otrav a infekcí
080	Utonutí a udušení
081	Udušení
082	Utonutí a ponoření do vody, které nemělo za následek smrt
089	Ostatní druhy utonutí a udušení
090	Následky působení zvuku, vibrací a tlaku
091	Akutní ztráta sluchu
092	Účinky tlaku
099	Ostatní následky působení zvuku, vibrací a tlaku

100	Následky extrémní teploty, světla a záření
101	Úžeh a úpal
102	Následky záření (ne tepelného)
103	Následky snížené teploty
109	Ostatní následky extrémní teploty, světla a záření
110	Otřesy (šoky)
111	Šok jako následek napadení nebo ohrožení
112	Šok po zranění (traumatický šok)
119	Ostatní druhy otřesů (šoků)
120	Mnohočetná zranění
999	Ostatní poranění, výše neuvedená

Proměnná:	
Zraněná část těla (Part of Body Injured)	
Klasifikace: ESAW	Formát: numerický
Počet znaků: 2	

Kód	Název
00	Neuvedeno
10	Hlava, bez další specifikace
11	Lebka, mozek, lebeční nervy a cévy
12	Obličejová část
13	Oči
14	Uši
15	Zuby
18	Hlava – zraněno více částí
19	Hlava – ostatní části, výše neuvedené
20	Krk včetně páteře a obratlů v krční části
21	Krk včetně krční páteře, Atlasu a Axisu
29	Krk – ostatní části, výše neuvedené
30	Záda včetně páteře a obratlů zádové části
31	Záda, bedra, krajina křížová včetně hrudní a bederní páteře, křížové kosti, kostrče a obratlů
32	Záda – ostatní části, výše neuvedené
40	Trup a vnitřnosti bez bližší specifikace
41	Hrudní koš, žebra včetně hrudní kosti a lopatek
42	Hrudník včetně vnitřních orgánů
43	Pánev, břicho, krajina tříselná včetně vnitřních orgánů
48	Trup – mnohočetná poranění
49	Trup – ostatní části, výše neuvedené
50	Horní končetiny bez bližší specifikace
51	Rameno a ramenní kloub

52	Paže včetně lokte
53	Ruka
54	Prst, prsty
55	Zápěstí
58	Horní končetiny – mnohočetná zranění
59	Horní končetiny – ostatní části, výše neuvedené
60	Dolní končetiny bez bližší specifikace
61	Bedra včetně kyčelních kloubů
62	Dolní končetina včetně kolena
63	Hlezenní kloub včetně obou kotníků
64	Noha (pod kotníkem)
65	Prst, prsty
68	Dolní končetiny – mnohočetná zranění
69	Dolní končetiny – ostatní části, výše neuvedené
70	Celé tělo a mnohočetná zranění
71	Celé tělo (poruchy krevního oběhu)
78	Mnohočetná zranění
99	Zranění ostatních částí těla, výše neuvedených

Proměnná:			
Geografická poloha místa úrazu (Geographical Location of the Accident)			
Klasifikace:	NUTS	Formát:	alfanumerický
		Počet znaků:	5

Kód	Název
Česká republika	
CZ000	Česká republika (místo není blíže specifikováno nebo není známo)
CZ011	Hlavní město Praha
CZ021	Středočeský kraj
CZ031	Jihočeský kraj
CZ032	Plzeňský kraj
CZ041	Karlovarský kraj
CZ042	Ústecký kraj
CZ051	Liberecký kraj
CZ052	Královéhradecký kraj
CZ053	Pardubický kraj
CZ061	Vysočina
CZ062	Jihomoravský kraj
CZ071	Olomoucký kraj
CZ072	Zlínský kraj
CZ081	Moravskoslezský kraj

Proměnná:		
Datum úrazu (Date of the Accident)		
Klasifikace: hodina	Formát: numerický, YYYYMMDD	
Počet znaků: 8		

Datum, kdy došlo k úrazu se kóduje 8-mi ciframi ve formátu „YYYYMMDD“, kde „YYYY“ znamená rok, „MM“ je měsíc v roce a „DD“ je den v měsíci, např. 31. březen 2001 bude zaodováán jako „20010331“. Není-li rok znám, musí být zakódován jako „0000“, není-li měsíc znám, musí být zakódován jako „00“ a není-li den znám, musí být zakódován jako „00“.

Proměnná:		
Čas úrazu (Time of the Accident)		
Klasifikace: hodina	Formát: numerický, HH	
Počet znaků: 2		

Data jsou definována ve tvaru (HH), např. čas úrazu, ke kterému došlo v době od 14:00 do 14:59 je zobrazen znakem 14.

Kód	Název
00	00:00 až 00:59
01	01:00 až 01:59
02	02:00 až 02:59
.....	
23	23:00 až 23:59
99	Čas úrazu není znám

Proměnná:		
Kategorie velikosti podniku (Size of the Enterprise)		
Klasifikace: ESAW	Formát: numerický	
Počet znaků: 1		

Kód	Název	Specifikace
0	0 zaměstnanců	Osoba samostatně výdělečně činná bez zaměstnanců
1	1 – 9 zaměstnanců	Přepočteno na plnou pracovní dobu
2	10 – 49 zaměstnanců	Přepočteno na plnou pracovní dobu
3	50 – 249 zaměstnanců	Přepočteno na plnou pracovní dobu
4	250 – 499 zaměstnanců	Přepočteno na plnou pracovní dobu
5	500 a více zaměstnanců	Přepočteno na plnou pracovní dobu
9	Počet zaměstnanců není znám	

Proměnná:			
Státní příslušnost zraněného (Nationality of the Victim)			
Klasifikace:	Eurostat (LFS)	Formát:	numerický
		Počet znaků:	1

Kód	Název
0	Státní příslušnost není známa
1	Státní příslušník vykazujícího členského státu EU (v tomto případě ČR)
2	Státní příslušník ostatních členských států EU
3	Státní příslušnost mimo EU

Proměnná:			
Postavení zraněného v zaměstnání (Employment Status of the Victim)			
Klasifikace:	Eurostat (LFS) podle ISCE-93	Formát:	numerický
		Počet znaků:	3

Kód	Název	Poznámka
100	Osoba samostatně výdělečně činná	Kód „200“ není použit, aby byl zachován soulad s klasifikací LFS, která používá pro osoby samostatně výdělečně činné dva kódy „1“ a „2“ (bez zaměstnanců a se zaměstnanci a používá kód „3“ pro zaměstnance a kód „4“ pro rodinné příslušníky.
300	Zaměstnanec s pracovní smlouvou bez rozlišení zda jde o dobu neurčitou nebo určitou a o plnou nebo částečnou pracovní dobu	
301	Zaměstnanec s pracovní smlouvou bez rozlišení zda jde o dobu neurčitou nebo určitou - plná pracovní doba	Nepovinný údaj
302	Zaměstnanec s pracovní smlouvou bez rozlišení zda jde o dobu určitou nebo neurčitou - částečná pracovní doba	
310	Zaměstnanec s pracovní smlouvou na dobu neurčitou bez rozlišení zda jde o plnou nebo částečnou pracovní dobu	Nepovinný údaj
311	Zaměstnanec s pracovní smlouvou na dobu neurčitou - plná pracovní doba	Nepovinný údaj
312	Zaměstnanec s pracovní smlouvou na dobu neurčitou - částečná pracovní doba	Nepovinný údaj

320	Zaměstnanec s pracovní smlouvou na dobu určitou bez rozlišení zda jde o plnou nebo částečnou pracovní dobu	Nepovinný údaj
321	Zaměstnanec s pracovní smlouvou na dobu určitou - plná pracovní doba	Nepovinný údaj
322	Zaměstnanec s pracovní smlouvou na dobu určitou - částečná pracovní doba	Nepovinný údaj
400	Rodinný příslušník	Rodinní příslušníci jsou osoby, které pomáhají jinému členu rodiny v zemědělském hospodářství nebo jiné samostatné výdělečné činnosti za předpokladu že je není možno považovat za zaměstnance
500	Osoby, které se zaučují, učňové	
900	Jiné postavení v zaměstnání	

Proměnná:			
Závažnost zranění (Days Lost)			
Klasifikace:	ESAW	Formát:	alfanumerický
		Počet znaků:	3

Kód	Název
000	Počet zameškaných dnů není znám
004 - 182	Počet zameškaných dnů (do max. šestiměsíční absence)
A01	4 – 6 zameškaných dnů
A02	7 – 13 zameškaných dnů
A03	14 – 20 zameškaných dnů
A04	Více než 20 zameškaných dnů, ale méně než 1 měsíc
A05	Více než 1 zameškaný měsíc, ale méně než 3 měsíce
A06	Více než 3 zameškané měsíce, ale méně než 6 měsíců
997	Trvalá pracovní neschopnost nebo více než 182 zameškaných dnů (6 měsíců)
998	Smrtelný úraz
999	Není nikde uvedeno

Proměnná:			
Pracoviště zraněného (Workstation)			
Klasifikace:	ESAW, podle ILO	Formát:	numerický
		Počet znaků:	1

Kód	Název
0	Neuvedeno
1	Obvyklé pracoviště nebo pracoviště uvnitř provozovny, ve které zraněný obvykle pracuje
2	Příležitostné nebo pohyblivé pracoviště nebo pracovní cesta
9	Ostatní pracoviště

Proměnná:			
Místo úrazu (Working Environment)			
Klasifikace:	ESAW	Formát:	numerický
		Počet znaků:	3

Kód	Název
000	Bez informací
010	Průmyslové odvětví – nspecifikováno
011	Výroba, továrna, dílna
012	Údržba, opravna
013	Prostor užívaný hlavně pro skladování, nakládku a vykládku
019	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 010,
020	Staveniště, povrchové lomy, povrchové doly-nespecifikováno
021	Staveniště – stavba budov
022	Staveniště – oprava, údržba a demolice budov
023	Povrchové doly, povrchové lomy, výkopy,
024	Staveniště – v podzemí
025	Staveniště – na vodě i pod vodou
026	Staveniště – ve vysokotlakém prostředí
029	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 020,
030	Zemědělství, chovatelství, lesnictví, chov ryb - nspecifikováno
031	Chovatelství
032	Pěstování plodin rostoucích na zemi
033	Pěstování plodin rostoucích na stromech a keřích
034	Lesnictví
035	Chov ryb, lov ryb, hydroponie (ne v nádobách)
036	Park, botanická zahrada, zoologická zahrada
039	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 030,
040	Terciální sféra, úřady, zábavní parky, různé - nspecifikováno
041	Úřad, zasedací síň, knihovna atd.
042	Výukové zařízení, škola, střední škola, univerzita, mateřská školka, jesle

043	Malé i velké prodejní prostory, (včetně pouličního prodeje)
044	Restaurace, rekreační zařízení, přechodné ubytování (včetně museí, hledišť, sálů, stadionů, veletrhů atd.)
049	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 040
050	Zdravotnické zařízení – nespecifikováno
051	Zdravotnické zařízení, soukromá nemocnice, nemocnice, sanatorium
059	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 050,
060	Veřejný prostor – nespecifikováno
061	Prostor trvale otevřený pro veřejnou dopravu – (dálnice, silnice, parkoviště, čekárny na nádražích a letištích atd.)
062	Dopravní prostředky – silniční nebo železniční – soukromé/veřejné (všechny druhy = autobusy, vlaky, automobily atd.)
063	Prostory přilehlé k veřejnému prostranství, ale se zákazem vstupu: železniční tratě, letištní plochy, dálnice
069	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 060,
070	Domácnost – nespecifikováno
071	Soukromý dům (byt)
072	Společné prostory budov, přístavby, soukromé zahrádky
079	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 070,
080	Sportoviště – nespecifikováno
081	Kryté sportoviště – sportovní hala, tělocvična, krytý plavecký bazén
082	Venkovní sportoviště – hřiště, venkovní plavecký bazén, sjezdovka
089	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 080,
090	Ve vzduchu, ve výšce, vyjma stavenišť, nespecifikováno
091	Ve výšce – na pevné ploše (střecha, terasa atp.)
092	Ve výšce – sloup, pilíř, zavěšená plošina
093	Ve vzduchu – na palubě letadla
099	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 090,
100	Podzemí, mimo stavenišť – nespecifikováno
101	Podzemí – tunel (silniční, železniční, metro)
102	Podzemí – důl
103	Podzemí – kanalizace, stoka
109	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 100, mimo stavenišť
110	Na vodě i pod vodou, mimo stavenišť – nespecifikováno
111	Moře nebo oceán – na palubě všech typů lodí, plošin, člunů a bárek
112	Jezero, řeka, přístav – na palubě všech typů lodí, plošin, člunů a bárek
119	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 110, mimo stavenišť
120	Prostředí s vysokým tlakem, mimo stavenišť – nespecifikováno
121	Prostředí s vysokým tlakem – pod vodou (např. potápění)
122	Prostředí s vysokým tlakem– přetlaková komora
129	Ostatní výše neuvedené skupiny míst úrazu typu 120,
999	Ostatní místa úrazu výše neuvedená

Proměnná:	
Činnost (Working Process)	
Klasifikace: ESAW	Formát: numerický
Počet znaků: 2	

Kód	Název
00	Bez informací o činnosti
10	Výroba, zpracování, skladování – všechny typy – nespecifikováno
11	Výroba, zpracování – všechny typy
12	Skladování – všechny typy
19	Ostatní výše neuvedené skupiny činností typu 10
20	Výkopy, stavebnictví, opravy, demolice – nespecifikováno
21	Zemní práce, povrchové dobývání
22	Novostavby budov
23	Novostavby – inženýrské stavby, infrastruktura, silnice, mosty, přehrady, přístavy
24	Přestavba, opravy, přístavby, stavební údržba – všechny druhy staveb
25	Demolice – všechny druhy staveb
29	Ostatní výše neuvedené skupiny činností typu 20
30	Práce v zemědělství, lesnictví, zahradnictví, při chovu ryb, práce s živými zvířaty – nespecifikováno
31	Práce v zemědělství – obdělávání půdy
32	Práce v zemědělství – zelinářství, zahradnictví
33	Práce v zemědělství – s živými zvířaty
34	Práce v lesnictví
35	Chov ryb, lov ryb
39	Ostatní výše neuvedené skupiny činností typu 30
40	Služby poskytované podnikům anebo veřejnosti; duševní činnost – nespecifikováno
41	Služby, péče a pomoc veřejnosti
42	Duševní činnost – výuka, školení, zpracování dat, práce v kanceláři, organizace a řízení
43	Obchodní činnost – nákup, prodej a přidružené služby
49	Ostatní výše neuvedené skupiny činností typu 40
50	Ostatní práce spojená s činnostmi zakódovanými pod čísly 10, 20, 30 a 40 – nespecifikováno
51	Seřizování, příprava, instalace, montáž a demontáž, odstojení
52	Údržba, oprava, ladění, nastavení
53	Čištění pracovních prostor, strojů –strojní i ruční
54	Odstraňování odpadu, zpracování odpadu všeho druhu
55	Kontrola, inspekce výrobních procesů, pracovních prostor, dopravních prostředků, zařízení – pomocí monitorovacích zařízení nebo bez nich
59	Ostatní výše neuvedené skupiny činností typu 50,
60	Pohyb, sport, umělecká činnost – nespecifikováno
61	Pohyb, včetně dopravy v dopravním prostředku
62	Sport, umělecká činnost
69	Ostatní výše neuvedená skupina činností typu 60,

Proměnná:			
Úkon (Specific Physical Activity)			
Klasifikace:	ESAW	Formát:	numerický
		Počet znaků:	2

Kód	Název
00	Bez informací
10	Obsluha strojů nespecifikováno
11	Spouštění a zastavování strojů
12	Vkládání materiálu a vyjímání výrobku ze stroje
13	Sledování stroje, řízení, obsluha stroje
19	Ostatní úkony typu 10, výše neuvedené
20	Práce s ručním nářadím – nespecifikováno
21	Práce s ručním nářadím nepoháněným
22	Práce s ručním mechanickým nářadím (poháněným)
29	Ostatní úkony typu 20, výše neuvedené
30	Řízení nebo jízda na dopravních prostředcích nebo manipulačním zařízení – nespecifikováno
31	Řízení dopravních prostředků nebo manipulačních zařízení – pojízdných a poháněných
32	Řízení dopravních prostředků nebo manipulačních zařízení – pojízdných a nepoháněných
33	Cestující na dopravním prostředku
39	Ostatní úkony typu 30, výše neuvedené
40	Držení a manipulace s předměty – nespecifikováno
41	Ruční držení, uchopení, sevření a ukládání – v horizontální rovině
42	Vázání, svazování, odtrhávání, rozvazování, mačkání, šroubování a odšroubovávání, obracení
43	Připevňování, zavěšování, zvedání, pokládání – ve vertikální rovině
44	Házení, odhazování
45	Otvírání, zavírání (krabic, obalů, balíků)
46	Nalévání, vylévání, zavlažování, kropení, vyprazdňování, plnění, doplňování
47	Otvírání zásuvky, dveří (skladu, kanceláře, skříně)
49	Ostatní úkony typu 40, výše neuvedené
50	Ruční manipulace – nespecifikováno
51	Vertikální přenášení – zvedání, spouštění předmětů
52	Horizontální doprava – strkání, tlačení, tažení, valení předmětů
53	Horizontální přenášení – osobou
59	Ostatní úkony typu 50, výše neuvedené
60	Pohyb – nespecifikováno
61	Chůze, běh, stoupaní, klesání atd.

62	Vstup a výstup (nástup a výstup)
63	Skákání, poskakování
64	Plazení, lezení, šplhání, stoupání
65	Vstávání, sedání
66	Plavání, potápění
67	Pohyb na místě: sprchování, mytí, oblékání, svlékání
69	Ostatní úkony typu 60 výše neuvedené
70	Přítomnost bez vlastní činnosti– nespecifikováno
99	Ostatní úkony, neuvedené v tomto třídíku

Proměnná:			
Nežádoucí událost (Deviation)			
Klasifikace:	ESAW	Formát:	numerický
		Počet znaků:	2

Kód	Název
00	Bez informací o příčině
10	Problémy s elektřinou, výbuchem, požárem – nespecifikováno
11	Problémy s elektřinou, způsobené poruchou zařízení – vedoucí k nepřímému dotyku
12	Problémy s elektřinou, vedoucí k přímému dotyku
13	Výbuch
14	Požár, vzplanutí
19	Ostatní příčiny typu 10, výše neuvedené
20	Přeplnění, převrácení, únik, výtok, odpaření, emise – nespecifikováno
21	Pevné skupenství – přeplnění, převrácení
22	Kapalné skupenství – únik netěsnostmi, výtok, vyšplíchnutí, rozlítí
23	Plynné skupenství – vypařování, vznik aerosolu, vznik plynů
24	Prach – vytváření kouře, prachové částice ve vzduchu, emise prachových částic
29	Ostatní příčiny typu 20, výše neuvedené
30	Zlomení, prasknutí, rozštípnutí, sklouznutí, pád, destrukce materiálu
31	Zlomení materiálu ve spoji (sváru), ve švu
32	Zlomení, prasknutí – vytváření třísek, střepin (dřevo, sklo, kov, kámen, plasty, ostatní)
33	Sklouznutí, pád, zhroucení materiálu – z výšky (pád na oběť)
34	Sklouznutí, pád, zhroucení materiálu – ze spodu (stažení oběti dolů)
35	Sklouznutí, pád, zhroucení materiálu – ve stejné úrovni
39	Ostatní příčiny typu 30, výše neuvedené
40	Neovladatelnost (ztráta kontroly částečná nebo úplná) :strojů, dopravních a manipulačních prostředků, ručního náradí, předmětů, zvířat - nespecifikováno
41	Neovladatelnost (úplná nebo částečná) – stroje (včetně nechtěného spuštění) nebo strojem opracovávaného materiálu

- 42 Neovladatelnost (úplná nebo částečná) – dopravních a manipulačních prostředků (poháněných i nepoháněných)
- 43 Ztráta kontroly (úplná nebo částečná) – ručního náradí (poháněného i nepoháněného) nebo náradím opracovávaného materiálu
- 44 Ztráta kontroly (úplná nebo částečná) – předmětů (které jsou manipulovány, vezeny nebo přemísťovány)
- 45 Ztráta kontroly (úplná nebo částečná) – nad zvířaty
- 49 Ostatní příčiny typu 40, výše neuvedené
- 50 Uklouznutí, klopýtnutí, pád osob – nespecifikováno**
- 51 Pád osoby (na nižší úroveň)
- 52 Uklouznutí, klopýtnutí pád osoby na stejné úrovni
- 59 Ostatní příčiny typu 50, výše neuvedené
- 60 Pohyb těla bez fyzického zatížení (všeobecně vedoucí k vnějšímu poranění) – nespecifikováno**
- 61 Šlápnutí na ostrý předmět
- 62 Kleknutí, sednutí na, naklonění se proti
- 63 Zachycení, odtažení
- 64 Nekoordinované pohyby, rušivé nebo nevhodné jednání
- 69 Ostatní příčiny typu 60, výše neuvedené
- 70 Pohyb těla pod nebo s fyzickým zatížením**
- 71 Zvedání, nesení, ukládání
- 72 Tlačení, tažení
- 73 Pokládání, ohýbání se
- 74 Kroucení, otáčení
- 75 Špatné došlápnutí, zkroucení nohy či kotníku, uklouznutí bez pádu
- 79 Ostatní příčiny typu 70, výše neuvedené
- 80 Šok, úlek, násilí, napadení, vyhrožování, hrozba, přítomnost – nespecifikováno**
- 81 Šok, úlek
- 82 Násilí, napadení, vyhrožování – mezi spoluzaměstnanci, podřízenými pravomocí zaměstnavatele
- 83 Násilí, napadení, vyhrožování – lidmi mimo podnik směrem k obětem, vykonávajícím své povinnosti (přepadení banky, řidiči autobusů)
- 84 Napadení zvířetem
- 85 Přítomnost zraněného jako třetí osoby tam, kde je nějaké nebezpečí
- 89 Ostatní příčiny typu 80, výše neuvedené
- 99 Ostatní příčiny, neuvedené v tomto třídíku**

Proměnná:	
Způsob zranění (Contact – Mode of Injury)	
Klasifikace: ESAW	Formát: numerický
	Počet znaků: 2

Kód	Název
00	Bez informací

-
- 10 Kontakt s elektrickým napětím, teplotou, nebezpečnými látkami – nespecifikováno**
- 11 Nepřímý kontakt se svařovacím obloukem, jiskrou, bleskem (pasivní)
- 12 Přímý kontakt s elektřinou, zasažení elektrickým proudem
- 13 Kontakt s nechráněným plamenem nebo s horkým, žhavým předmětem nebo prostředím
- 14 Kontakt s chladným, zmraženým předmětem nebo prostředím
- 15 Kontakt s nebezpečnými látkami – vdechnutím nosem, ústy
- 16 Kontakt s nebezpečnými látkami – kůží a očima
- 17 Kontakt s nebezpečnými látkami – zažívacím systémem spolknutím nebo snědením
- 19 Ostatní způsoby zranění typu 10, výše neuvedené
- 20 Tonutí (topení se), zavalení, obklopení – nespecifikováno**
- 21 Tonutí (topení se) v kapalině
- 22 Zavalení pevnou látkou
- 23 Obklopení plynem nebo částicemi rozptýlenými ve vzduchu
- 29 Ostatní způsoby zranění typu 20, výše neuvedené
- 30 Horizontální nebo vertikální náraz na pevný objekt (zraněný je v pohybu) – nespecifikováno**
- 31 Vertikální pohyb, zřícení na/do (jako výsledek pádu)
- 32 Horizontální pohyb náraz na/do
- 39 Ostatní způsoby zranění typu 30, výše neuvedené
- 40 Úder pohybujícím se předmětem, kolize s – nespecifikováno**
- 41 Úder – letícím předmětem
- 42 Úder – padajícím předmětem
- 43 Úder – rozkývaným předmětem
- 44 Úder – otáčejícím se předmětem, pohybujícím se předmětem, dopravovaným předmětem včetně vozidel
- 45 Kolize s pohybujícím se předmětem včetně vozidel (zraněný byl v pohybu) nebo s osobou
- 49 Ostatní způsoby zranění typu 40, výše neuvedené
- 50 Kontakt s ostrým, špičatým, drsným, hrubým předmětem – nespecifikováno**
- 51 Kontakt s ostrým předmětem (nůž, ostří atd.)
- 52 Kontakt se špičatým předmětem (hřebík, špičatý nástroj atd.)
- 53 Kontakt s drsným nebo tvrdým předmětem
- 59 Ostatní způsoby zranění typu 50, výše neuvedené
- 60 Zachycení, rozdrcení atd. – nespecifikováno**
- 61 Zachycení, rozdrcení – v něčem
- 62 Zachycení, rozdrcení – pod něčím
- 63 Zachycení, rozdrcení – mezi něčím
- 64 Rozdrcení nebo uříznutí horní nebo dolní končetiny, ruky nebo prstu
- 69 Ostatní způsoby zranění typu 60, výše neuvedené
- 70 Fyzické či duševní zatížení – nespecifikováno**
- 71 Fyzická námaha –přetížení svalové a kosterní soustavy
- 72 Fyzické zatížení – vlivem radiace, hluku, světla nebo tlaku
- 73 Duševní stres nebo šok
- 79 Ostatní způsoby zranění typu 70, výše neuvedených
- 80 Kousnutí, kopnutí apod.(zvířetem nebo člověkem) – nespecifikováno**

81	Kousnutí
82	Bodnutí, štípnutí hmyzem nebo rybou
83	Úder, kopnutí, náraz hlavou, škracení
89	Ostatní způsoby zranění typu 80, výše neuvedené

99 Ostatní kontakty – způsoby zranění, neuvedené v tomto třídíku

Proměnná:	
Zdroj (Material agent)	
Klasifikace: ESAW	Formát: numerický
	Počet znaků: 4

Zdroj (Material agent) - Klasifikace podle kódů v první hladině číselníku

Kód	Název
00.00	Žádný zdroj nebo žádné informace o zdroji
01.00	Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé) – nespecifikováno
02.00	Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně) - nespecifikováno
03.00	Budovy, stavební konstrukce, povrchy – pod úrovní země (uvnitř i vně) – nespecifikováno
04.00	Systémy pro dodávku a distribuci materiálu, potrubní sítě – nespecifikováno
05.00	Motory, systémy pro přenos a skladování energie – nespecifikováno
06.00	Ruční nářadí, nepoháněné – nespecifikováno
07.00	V ruce držené či ručně vedené mechanické nářadí– nespecifikováno
08.00	Ruční nářadí – bez rozlišení zdroje energie – nespecifikováno
09.00	Stroje a zařízení přenosné nebo mobilní - nespecifikováno
10.00	Stroje a zařízení stabilní – nespecifikováno
11.00	Systémy pro dopravu, manipulaci a skladování– nespecifikováno
12.00	Pozemní vozidla - nespecifikováno
13.00	Ostatní dopravní prostředky - nespecifikováno
14.00	Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach – nespecifikováno
15.00	Nebezpečné látky a přípravky, radioaktivní látky, biologické látky – nespecifikováno
16.00	Ochranná zařízení a prostředky – nespecifikováno
17.00	Kancelářské zařízení, osobní potřeby, sportovní potřeby, zbraně, potřeby pro domácnost – nespecifikováno
18.00	Živé organismy a lidské bytosti – nespecifikováno
19.00	Hromadný odpad – nespecifikováno
20.00	Fyzikální jevy a přírodní živly – nespecifikováno
99.00	Ostatní zdroje neuvedené v tomto třídíku

Zdroj (Material agent) - Klasifikace podle kódů ve druhé hladině číselníku

Kód	Popis
00.00	Žádný zdroj nebo žádné informace o zdroji
00.01	Žádný zdroj
00.02	Žádné informace o zdroji
00.99	Ostatní výše neuvedené případy spadající do skupiny 00
01.00	Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé) – nespecifikováno
01.01	Stavební díly, konstrukční součásti – dveře, zdi, příčky a další části (okna atd.)
01.02	Povrchy na úrovni země – podlahy a povrchy (vnější i vnitřní, zemědělská, půda, sportoviště, kluzké podlahy)
01.03	Povrchy na úrovni země – plovoucí
01.99	Ostatní známé budovy, konstrukce a povrchy skupiny 01, které zde nejsou uvedeny
02.00	Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně) - nespecifikováno
02.01	Části budov, nad úrovní země – pevné (střechy, terasy, dveře a okna, schodiště, plošiny)
02.02	Konstrukce, povrchy, nad úrovní země – pevné (včetně můstků, lávek, pevných žebříků, sloupů)
02.03	Konstrukce, povrchy, nad úrovní země – mobilní (včetně lešení, mobilních žebříků, plošin a zdvižných plošin)
02.04	Konstrukce, povrchy, nad úrovní země – dočasné (včetně dočasných lešení, závěsných a visutých lešení)
02.05	Konstrukce, povrchy, nad úrovní země – plovoucí (včetně vrtných plošin, lešení na člunech, pontonech)
02.99	Ostatní známé budovy, konstrukce a povrchy, nad úrovní země skupiny 02, ale výše neuvedené
03.00	Budovy, stavební konstrukce, povrchy – pod úrovní země (uvnitř i vně) – nespecifikováno
03.01	Výkopy, studně, příkopy, strmé svahy
03.02	Podzemní prostory, tunely
03.03	Prostředí pod vodou
03.99	Ostatní známé budovy, konstrukce a povrchy pod úrovní země skupiny 03, ale výše neuvedené
04.00	Systémy pro dodávku a distribuci materiálu, potrubní sítě – nespecifikováno
04.01	Systémy pro dodávku a distribuci materiálu, potrubní sítě – pevné (pro plyn vzduch, kapaliny a pevné látky) včetně násypek
04.02	Systémy pro dodávku a distribuci materiálu, potrubní sítě – mobilní
04.03	Kanalizace, odvodnění
04.99	Ostatní známé systémy pro dodávku a distribuci materiálů skupiny 04, ale výše neuvedené
05.00	Motory, systémy pro přenos a skladování energie – nespecifikováno

- 05.01 Motory, generátory (tepelné, elektrické, radiační) včetně kompresorů a čerpadel
- 05.02 Systémy pro přenos a skladování energie (mechanické, pneumatické, elektrické, včetně baterií a akumulátorů)
- 05.99 Ostatní známé motory a systémy pro přenos a zpracování energie skupiny 05, ale výše neuvedené

06.00 Ruční nářadí, nepoháněné – nespecifikováno

- 06.01 Ruční nářadí, nepoháněné – pro řezání (pilou)
- 06.02 Ruční nářadí, nepoháněné – pro řezání (nožem), oddělování (včetně nůžek, zahradnických nůžek, pákových nůžek)
- 06.03 Ruční nářadí, nepoháněné – pro vyřezávání, drážkování, ořezávání, vystřihování, ostříhování, práci s dlátem
- 06.04 Ruční nářadí, nepoháněné – pro škrábání, broušení, leštění
- 06.05 Ruční nářadí, nepoháněné – pro vrtání, šroubování, utahování
- 06.06 Ruční nářadí, nepoháněné – pro spojování hřebíky, nýtování, sešívání sponami
- 06.07 Ruční nářadí, nepoháněné – pro šití a pletení
- 06.08 Ruční nářadí, nepoháněné – pro sváření (pájení), lepení (klížení)
- 06.09 Ruční nářadí, nepoháněné – pro dobývání surovin a zemní práce (včetně zemědělského nářadí)
- 06.10 Ruční nářadí, nepoháněné – pro mazání, voskování, praní, čištění
- 06.11 Ruční nářadí, nepoháněné – pro lakování, malování
- 06.12 Ruční nářadí, nepoháněné – pro přidržování, svírání
- 06.13 Ruční nářadí, nepoháněné – pro kuchařské práce (vyjma nožů)
- 06.14 Ruční nářadí, nepoháněné – pro zdravotnické a chirurgické práce – ostré, řezné
- 06.15 Ruční nářadí, nepoháněné – pro zdravotnické a chirurgické práce, neřezné, ostatní
- 06.99 Ostatní známé ruční nářadí, nepoháněné, skupiny 06, ale výše neuvedené

07.00 V ruce držené či ručně vedené mechanické nářadí– nespecifikováno

- 07.01 Ruční mechanické nářadí –pily
- 07.02 Ruční mechanické nářadí – pro řezání, oddělování břitem (včetně nůžek, pákových nůžek a zahradnických nůžek)
- 07.03 Ruční mechanické nářadí – pro vyřezávání, drážkování, vysekávání ořezávání (nůžky na živé ploty viz. 09.02), postřihování
- 07.04 Ruční mechanické nářadí – pro broušení, leštění včetně rozbrušovaček
- 07.05 Ruční mechanické nářadí – pro vrtání, utahování, šroubování
- 07.06 Ruční mechanické nářadí – pro stloukání hřebíky, nýtování, sešívání sponami
- 07.07 Ruční mechanické nářadí – pro šití, pletení
- 07.08 Ruční mechanické nářadí – pro svařování, pájení, lepení
- 07.09 Ruční mechanické nářadí – pro dobývání surovin a práci se zeminou (včetně zemědělského nářadí a sbíjecích kladiv na beton)
- 07.10 Ruční mechanické nářadí – pro mazání, voskování, mytí, čištění (včetně vysavačů a vysokotlakých čistících zařízení)
- 07.11 Ruční mechanické nářadí – pro malování, natírání
- 07.12 Ruční mechanické nářadí – pro přidržování, sevření
- 07.13 Ruční mechanické nářadí – pro kuchařské práce (vyjma nožů)
- 07.14 Ruční mechanické nářadí – pro ohřívání (včetně sušiček, horkovzdušných pistolí, žehliček)
- 07.15 Ruční mechanické nářadí – pro zdravotnické a chirurgické práce – ostré, řezné

- 07.16 Ruční mechanické nářadí – pro zdravotnické a chirurgické práce – neřezající, ostatní
- 07.17 Pneumatické pistole (bez rozlišení nástroje)
- 07.99 Ostatní známé ruční mechanické nářadí patřící do skupiny 07, ale výše neuvedené
- 08.00 Ruční nářadí – bez rozlišení zdroje energie – nespecifikováno**
- 08.01 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro šití
- 08.02 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro řezání, oddělování (včetně nůžek, pákových nůžek a zahradnických nůžek)
- 08.03 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro vyřezávání, drážkování, ořezávání, prostřihování
- 08.04 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro oškrabávání, broušení, leštění
- 08.05 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro vrtání, šroubování, utahování
- 08.06 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro spojování hřebíky, nýtování, sešívání sponami
- 08.07 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro šití, pletení
- 08.08 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro sváření, pájení, lepení
- 08.09 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro dobývání materiálu a zemní práce (včetně zemědělského nářadí)
- 08.10 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro mazání, voskování, mytí, čištění
- 08.11 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro malování, natírání
- 08.12 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro přidržení, sevření
- 08.13 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro kuchařské práce (mimo nožů)
- 08.14 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro zdravotnické a chirurgické práce – ostré, řezné
- 08.15 Ruční nářadí, bez rozlišení pohonu – pro zdravotnické a chirurgické práce – neřezné, ostatní
- 08.99 Ostatní známé ruční nářadí bez rozlišení pohonu skupiny 08, ale výše neuvedené
- 09.00 Stroje a zařízení přenosné nebo mobilní - nespecifikováno**
- 09.01 Přenosné nebo mobilní stroje – pro dobývání materiálů nebo zemní práce pro doly, lomy, stavební a inženýrské práce
- 09.02 Přenosné nebo mobilní stroje – pro obdělávání půdy (zemědělství)
- 09.03 Přenosné nebo mobilní stroje pro stavební práce (ne pro zemní práce)
- 09.04 Mobilní stroje pro čištění podlah
- 09.99 Ostatní přenosné nebo mobilní stroje patřící do skupiny 09, ale výše neuvedené
- 10.00 Stroje a zařízení stabilní – nespecifikováno**
- 10.01 Stabilní stroje pro dobývání materiálu a pro zemní práce
- 10.02 Stroje pro přípravu materiálů, drcení, mletí, prosívání, třídění, míchání, dávkování
- 10.03 Stroje pro zpracování materiálů – chemické procesy – reaktory, fermentory
- 10.04 Stroje pro zpracování materiálů – horké procesy (pece, sušičky)
- 10.05 Stroje pro zpracování materiálů – chladicí procesy (výroba chladu)
- 10.06 Stroje pro zpracování materiálů – ostatní procesy
- 10.07 Tvářecí stroje – lisování, kování
- 10.08 Tvářecí stroje – kalandrování, válcování, válcové lisy (včetně papírenských strojů)
- 10.09 Tvářecí stroje – vstřikování, vyfukování, vytlačování, protlačování, navíjení, odlévání, tavení
- 10.10 Obráběcí stroje – pro hoblování, frézování, soustružení, broušení, vrtání, leštění

- 10.11 Strojní pily
- 10.12 Stroje pro řezání (nožem), štípání, ořezávání strojní nůžky, prostřihovací lisy
- 10.13 Stroje pro úpravu povrchu – čištění, mytí, sušení, potiskování, lakování
- 10.14 Zařízení pro úpravu povrchu – galvanizace, elektrolytická úprava povrchu
- 10.15 Zařízení na spojování (svařování, lepení, spojování hřebíky a šrouby, nýtování, spřádání, sešívání, sešívání sponkami, svazování drátem)
- 10.16 Balící a etiketovací stroje (plnění, uzavírání, etiketování)
- 10.17 Ostatní stroje pro zvláštní účely (monitorování, zkoušení, měření)
- 10.18 Speciální stroje používané v zemědělství, výše neuvedené
- 10.99 Ostatní známé stabilní stroje a zařízení skupiny 10, výše neuvedené
- 11.00 Systémy pro dopravu, manipulaci a skladování– nespecifikováno**
- 11.01 Stabilní dopravníky, kontinuální manipulační zařízení a systémy
- 11.02 Výtahy, elevátory, zdvihací zařízení
- 11.03 Stabilní jeřáby, mobilní jeřáby, autojeřáby, mostové jeřáby, zdvihací zařízení se zavěšeným břemenem
- 11.04 Mobilní manipulační zařízení, dopravní vozíky (poháněné i nepoháněné), kolečka, trakaře
- 11.05 Závěsné prostředky, zajišťující, uchopující a různé manipulační prostředky (včetně vázacích lan, řetězů, háků, úvazků atd.)
- 11.06 Skladovací systémy, obalové prostředky, nádrže, sila, zásobníky – stabilní
- 11.07 Skladovací systémy, obalové prostředky, nádrže – mobilní
- 11.08 Příslušenství pro skladování, regály, paletové regály, palety
- 11.09 Různé mobilní obaly malé a střední velikosti (skipové nádoby, různé nádoby, láhve, demižony, hasicí přístroje, bedny)
- 11.99 Ostatní známé dopravní, přepravní a skladovací systémy skupiny 11, výše neuvedené
- 12.00 Pozemní vozidla - nespecifikováno**
- 12.01 Vozidla pro těžké náklady
- 12.02 Lehká vozidla osobní i nákladní
- 12.03 Vozidla dvoukolá, tříkolky, poháněná i nepoháněná
- 12.04 Ostatní pozemní vozidla (lyže, kolečkové brusle)
- 12.99 Ostatní známá pozemní vozidla skupiny 12, ale výše neuvedená
- 13.00 Ostatní dopravní prostředky - nespecifikováno**
- 13.01 Kolejová vozidla pro dopravu zboží včetně podvěsné jednokolejnicové dráhy
- 13.02 Kolejová vozidla pro dopravu osob včetně podvěsné jednokolejnicové dráhy
- 13.03 Lodě pro dopravu zboží
- 13.04 Lodě pro dopravu osob
- 13.05 Lodě pro lov ryb
- 13.06 Vzdušné dopravní prostředky pro dopravu zboží
- 13.07 Vzdušné dopravní prostředky pro dopravu osob
- 13.99 Ostatní dopravní prostředky skupiny 13, výše neuvedené
- 14.00 Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach – nespecifikováno**
- 14.01 Stavební materiály velké i malé - :prefabrikáty, bednění, nosníky, panely cihly, dlaždice atd.
- 14.02 Strojní součásti, díly vozidel, podvozky, převodové skříně, kola, páky atd.
- 14.03 Obráběné díly nebo součásti, náradí (včetně jejich částí úlomků a třísek z nich)
- 14.04 Spojovací části: šrouby, hřebíky, svorníky, nýty
- 14.05 Částice, prach, úlomky, třísky atd.

-
- 14.06 Zemědělské výrobky (včetně semen, slámy a ostatních zemědělských výrobků)
- 14.07 Výrobky pro použití v zemědělství (včetně hnojiv a krmiv)
- 14.08 Skladované výrobky včetně předmětů a obalů ve skladech
- 14.09 Skladované výrobky v rolích a cívkách
- 14.10 Břemena dopravovaná mechanickou manipulací nebo dopravníky
- 14.11 Břemena zavěšené na zvedacím zařízení, jeřábu
- 14.12 Břemena dopravovaná ručně
- 14.99 Ostatní materiály, předměty, výrobky nebo části strojů skupiny 14, výše neuvedené
- 15.00 Nebezpečné látky a přípravky, radioaktivní látky, biologické látky – nespecifikováno**
- 15.01 Nebezpečné látky a přípravky žíravé, korozivní (pevné, kapalné nebo plynné)
- 15.02 Nebezpečné látky a přípravky, jedovaté (pevné, kapalné nebo plynné)
- 15.03 Nebezpečné látky a přípravky hořlavé (pevné, kapalné nebo plynné)
- 15.04 Nebezpečné látky a přípravky výbušné, reaktivní (pevné, kapalné nebo plynné)
- 15.05 Plyny, páry bez specifických účinků (biologicky inertní, dusivé)
- 15.06 Radioaktivní látky
- 15.07 Biologické látky
- 15.08 Látky, materiály – bez specifického rizika (voda, inertní materiály atd.)
- 15.99 Ostatní chemikálie, výbušniny, radioaktivní látky, biologické látky skupiny 15, výše neuvedené
- 16.00 Ochranná zařízení a prostředky – nespecifikováno**
- 16.01 Ochranná zařízení na strojích
- 16.02 Osobní ochranné prostředky
- 16.03 Záchrané prostředky a přístroje
- 16.99 Ostatní bezpečnostní zařízení, prostředky a přístroje skupiny 16, výše neuvedené
- 17.00 Kancelářské zařízení, osobní potřeby, sportovní potřeby, zbraně, potřeby pro domácnost – nespecifikováno**
- 17.01 Nábytek
- 17.02 Kancelářská zařízení – počítače, kancelářská, reprografická a komunikační technika
- 17.03 Zařízení pro výuku, psaní, a kreslení včetně psacích strojů, razítkovacích strojů, zvětšovacích přístrojů, kontrolních hodin atd.
- 17.04 Sportovní potřeby
- 17.05 Zbraně
- 17.06 Osobní potřeby, oděv
- 17.07 Hudební nástroje
- 17.08 Potřeby pro domácnost, přístroje, nářadí, předměty a prádlo (pro použití při práci)
- 17.99 Ostatní kancelářské zařízení, osobní potřeby, sportovní potřeby, zbraně skupiny 17, výše neuvedené
- 18.00 Živé organismy a lidské bytosti – nespecifikováno**
- 18.01 Stromy, rostliny, zemědělské plodiny
- 18.02 Zvířata domácí a hospodářská
- 18.03 Divoká zvěř, hmyz, plazi

-
- 18.04 Mikroorganismy
18.05 Infekční viry
18.06 Lidé
18.99 Ostatní známé živé organismy a lidské bytosti skupiny 18, výše neuvedené
- 19.00 Hromadný odpad – nespecifikováno**
19.01 Hromadný odpad ze surovin, výrobků, předmětů, materiálů
19.02 Hromadný odpad z chemikálií
19.03 Hromadný odpad z biologických látek, rostlin, zvířat
19.99 Ostatní hromadný odpad skupiny 19, výše neuvedený
- 20.00 Fyzikální jevy a přírodní živly – nespecifikováno**
20.01 Fyzikální jevy – hluk, přírodní záření (světlo, světelný oblouk, tlak vzduchu, podtlak, tlak atd.)
20.02 Přírodní a atmosférické živly (včetně přívalů vody, bahna, krup, deště, sněhu, ledu, větru atd.)
20.03 Přírodní katastrofy (včetně záplav, povodní, vulkanických erupcí, zemětřesení, přívalových vln, požárů atd.)
20.99 Ostatní fyzikální jevy a přírodní živly skupiny 20, výše neuvedené
- 99.00 Ostatní zdroje neuvedené v tomto třídíku**

Příloha B: Pokyny pro kódování

Druh zranění

Obecný princip kódování: V případě vícečetného zranění vzniklého při jedné události, kde jedno zranění je výraznější než ostatní, bude kódováno toto výraznější zranění. V případě, kdy všechna zranění při jedné události jsou stejně vážná, může se použít kód 120 Vícečetné zranění.

Tabulka níže ukazuje, co každý kód zahrnuje, anebo vylučuje. Obsahuje také vztah k ICD10 klasifikaci nemocí a zranění.

Klasifikace jsou použity pokud možno v souladu s ILO klasifikací.

Některé dílčí rozdíly však stále existují. Proto tabulka:

Kód	Název	Včetně	S vyloučením	Odkaz na MKN 10	Kód ILO
000	Druh zranění není znám, nebo blíže specifikován	Chybějící informace			10
010	Otevřené rány a povrchová zranění				1
011	Povrchová zranění	Zhmožděniny, otlačení, podlitiny, odřeniny, puchýře, štípnutí nejedovatým hmyzem, povrchové rány včetně ran na kůži hlavy a povrchových zranění očí a uší, vzniklých vniknutím cizích těles	Kousnutí jedovatými živočichy (kód 071)	S00, S10, S20, S30, S40, S50, S60, S70, S80, S90, T00, T15 – T19	1.01
012	Otevřené rány	Potrhání, rozedření, otevřené rány, řezné rány, zhmožděniny s otevřenými ránami, ztráta nehtů, rány se zraněním svalů, šlach a nervů	Traumatické amputace, ztráta oka (kód 040) Komplikované zlomeniny s poraněním měkkých částí (kód 022), spáleniny s otevřenými ranami (kód 061), povrchová zranění (kód 011)	S01, S11, S21, S31, S41, S51, S61, S71, S81, S91, T01	1.02
019	Ostatní druhy ran a povrchových zranění				-
020	Zlomeniny				2

Kód	Název	Včetně	S vyloučením	Odkaz na MKN 10	Kód ILO
	kostí				
021	Uzavřené zlomeniny	Jednoduché zlomeniny, zlomeniny s poraněním kloubů (vykloubení, vymknutí atd.), zlomeniny s vnitřním zraněním nebo poraněním nervové tkáně		S020, S120, S220, S320, S420, S520, S620, S720, S820, S920, T020, S080, T100, T120 (0=uzavřená zlomenina)	2.01
022	Otevřené zlomeniny	Zlomeniny s poraněním měkkých částí těla (komplikované zlomeniny)		S021, S121, S221, S321, S421, S521, S621, S721, S821, S921, T021, S081, T101, T121 (1=otevřená zlomenina)	2.02
029	Ostatní druhy zlomenin kostí				2.03
030	Vymknutí, vykloubení, podvrtnutí, natažení	Všechny akutní problémy svalové a kosterní soustavy, způsobené přepínáním (přílišnou námahou) svalů, šlach, vazů a kloubů			3
031	Vymknutí, vykloubení	Vymknutí, posunutí kostí v kloubu	Zlomeniny se zraněním kloubu (kód 021)	(S03, S13, S23, S33, S43, S53, S63, S73, S83, S93, T03, T11.2, T13.2, T14.3)	3.01
032	Podvrtnutí, natažení	Přepínání, vedoucí k natržení nebo přetržení svalů nebo jejich rozedření, přepínání šlach, vazů a kloubů, např. kýla, způsobená přetížením	Jakékoli posunutí kostí v kloubech musí být zakódováno ve skupině 031, je-li spojeno s otevřeným poraněním musí být zakódováno ve skupině 012	(S03, S13, S16, S23, S29.0, S33, S39.0, S43, S46, S53, S56, S63, S66, S73, S76, S83, S86, S93, S96, T03, T06.4, T09.5, T11.2, T11.5,	3.02

Kód	Název	Včetně	S vyloučením	Odkaz na MKN 10	Kód ILO
				T13.2, T13.5, T14.3, T14.6, T73.3	
039	Ostatní druhy vymknutí, vykloubení, podvrtnutí, natažení				
040	Traumatické amputace (ztráta částí těla)	Amputace a rozdrčení tkání včetně ztráty oka nebo ucha		S07, S08, S17, S18, S28, S38, S47, S48, S57, S58, S77, S78, S87, S88, S97, S98, T04, T05	4
050	Otřesy a vnitřní zranění	Všechna vnitřní zranění bez zlomenin, tj. všechna vnitřní zhmoždění, krvácení, potrhání, pohmoždění mozku a vnitřních orgánů	Otevřené rány (kód 012) a a zranění způsobená zlomeninou (skupina 020)		5
051	Otřes mozku	Nitrolební poranění		S06,	(5)
052	Vnitřní zranění	Zranění orgánů v krajině hrudní, břišní a pánevní		S15-S16, S25-S27, S35-S37, S45-S46, S55-S56, S65-S66, S75-S76, S85-S86, S95-S96	(5)
059	Ostatní druhy otřesů a vnitřních zranění				
060	Popáleniny, opařeniny, omrzliny				6
061	Popáleniny, opařeniny	Popáleniny, způsobené horkými předměty nebo	Jiná zranění způsobená zářením s výjimkou spálenin	(T20-32, T95) T75.4, L55	6.01 6.03

Kód	Název	Včetně	S vyloučením	Odkaz na MKN 10	Kód ILO
		otevřeným ohněm, opařeniny, frikční popáleniny, popáleniny způsobené zářením (infračerveným), slunečním zářením, bleskem, elektrickým obloukem a proudem, spáleniny s otevřenými ranami			
062	Poleptání	Poleptání chemickými látkami (pouze vnější)	Poleptání tkání způsobené spolknutím žíravín (kód 071)	(T20-T32, T95)	6.02
063	Omrzliny	Následky působení extrémně nízké teploty, ztráta části vrstvy pokožky, omrzliny s odumřelou kůží (nekrosou)	Abnormálně nízká tělesná teplota (hypotermie) a jiné vlivy působení nepřiměřeného chladu (kód 103)	T33-T35, (T95)	6.04
069	Ostatní druhy popálenin, opařenin a omrzlin				-
070	Otravy a infekce				7
071	Akutní otravy	Akutní následky vstříknutí, polknutí, vstřebání nebo vdechnutí toxické nebo žíravé nebezpečné látky nebo přípravku, kousnutí jedovatými zvířaty, udušení CO nebo jinými nebezpečnými látkami nebo přípravky	Vnější (povrchové) poleptání (kód 062), šok vznikající při léčbě séry (kód 119)	T36-T65, T96, T97	7.01
072	Akutní infekce	Infekce, způsobené viry, bakteriemi a ostatními infekčními činiteli		A00-B99	7.02
079	Ostatní druhy otrav a infekcí				-
080	Utonutí a				(8)

Kód	Název	Včetně	S vyloučením	Odkaz na MKN 10	Kód ILO
	udušení				
081	Udušení	Udušení působením tlaku, sevřením nebo uškrcením. Též udušení vlivem snížení obsahu kyslíku v okolní atmosféře nebo způsobené cizími tělesy v dýchacím traktu	Udušení CO nebo jinými jedovatými plyny	T17, T71	8.05
082	Utonutí a ponoření do vody, které nemělo za následek smrt		Udušení, tak jak je definováno ve skupině 081, zavalení netekutými látkami, např. sněhem, zeminou atd.	T75.1	8.08
089	Ostatní druhy utonutí a udušení				-
090	Následky působení zvuku, vibrací a tlaku				(8)
091	Akutní ztráta sluchu	Částečná nebo úplná ztráta sluchu		(H83.3)	(8.09)
092	Účinky tlaku	Následky, způsobené tlakem a tlakem vody (barotrauma)		T70	8.04
099	Ostatní následky působení zvuku, vibrací a tlaku	Zvukové trauma, vazoneuroza atd.		(H83.3, T75.2)	(8.09)
100	Následky extrémní teploty, světla a záření				(8)
101	Úžeh a úpal	Následky nadměrného přírodního tepla a slunečního záření, nebo tepla vyrobeného člověkem	Úder bleskem (kód 112), popáleniny, způsobené slunečním zářením (kód 061)	T67	8.02
102	Následky záření (ne tepelného)	Následky rentgenového, ultrafialového a		(T66)	8.01

Kód	Název	Včetně	S vyloučením	Odkaz na MKN 10	Kód ILO
		ionizujícího záření, záření elektrického oblouku a ozáření radioaktivními látkami			
103	Následky snížené teploty	Podchlazení, vedoucí k úrazu a ostatní následky snížené teploty	Omrzliny (kód 063)	T68-T69	8.03
109	Ostatní následky extrémní teploty, světla a záření				-
110	Otřesy (šoky)				(8)
111	Šok jako následek napadení nebo ohrožení	Šok po napadení nebo ohrožení osobou např. šok po vyloupení banky, napadení zákazníkem nebo klientem, sociální konflikt	Šok vznikající při léčbě séry (kód 119), šok po zranění (kód 112)	(F43.0), (T74)	8.06
112	Šok po zranění (traumatický šok)	Šok způsobený elektřinou nebo světlem, šok vzniklý ihned po úrazu nebo po uplynutí určité doby od úrazu	Šok vznikající při léčbě séry (kód 119), napadení nebo ohrožení osobami (kód 111), případy, kdy nedojde k přímému fyzickému zranění	(T75.0), T75.4, T79.4	8.07 8.10
119	Ostatní druhy otřesů (šoků)	Napadení zvířaty bez přímého fyzického zranění napadeného, přírodní katastrofy a ostatní události, vzniklé bez působení člověka a nezpůsobující přímé fyzické poranění, šok, vznikající při léčbě séry		(F43.0), T78.0, T78.2)	-
120	Mnohočetná zranění	Tato skupina je vyhrazena pouze pro případy, kdy zraněný utrpěl dvě nebo více stejně závažných poranění			-
999	Ostatní poranění, výše	Tato skupina by měla být použita pro		(S09), S19, S29, S39,	8.19

Kód	Název	Včetně	S vyloučením	Odkaz na MKN 10	Kód ILO
	neuvedená	klasifikaci zranění, která nepatří do výše uvedených skupin: poranění nervů a míchy, poranění cév, cizí tělesa která vstoupila přirozenými otvory atd.		S49, S59, S69, S79, S89, S99, T07-T14, T73, T75, T78, T79-T94, T98 S04, S14, S24, S34, S44, S54, S64, S74, S84, S94, T15-T19, T69, T75.3, (T78)	

Obecné poznámky k proměnným vztahujícím se k příčinám a okolnostem

Organizace proměnných

Proměnné zavedené ve Fázi III pro příčiny a okolnosti pracovních úrazů dodají další informace k určení kde, a hlavně jak, se přihodil úraz s cílem zabezpečit preventivní opatření.

Proměnné Workstation, Pracovní prostředí a Činnost (Working Process) popisují okolnosti, za kterých se úraz přihodil. Různá stadia události jsou zaznamenávána pomocí tří dvojic proměnných. Nehoda často obsahuje řetězec událostí a častá tendence vyšetřujícího je soustředit se přesně na ten okamžik, ve kterém se nehoda přihodila. Z hlediska prevence je ale stejně důležité, ne-li důležitější, popsat moment, kdy se událo něco neobvyklého, než to, co se přihodilo samotné oběti nehody.

Tři dvojice proměnných popisujících událost jsou:

- i) Úkon a Zdroj
- ii) Nežádoucí událost a Zdroj
- iii) Způsob zranění a Zdroj

Každá dvojice popisuje činnost (podstatným jménem, ale může být popsána i slovesem) a předmět. Tento systém umožňuje mimořádně pružné a přesné kódování díky možnosti kombinovat kódy, aniž bychom potřebovali mohutný klasifikační systém. V každé ze tří úrovní je kódován zdroj za použití jednotného číselníku Zdroj. To ale neznamená, že stejný zdroj bude kódován třikrát. Ve většině případů budou kódovány různé zdroje, a to tak, jak budou zjištěny v jednotlivých částech události. Cíl, kterým je zlepšení prevence, tuto přidanou práci vyvažuje.

- i) Úkon (Specific Physical Activity) a jeho příslušný Zdroj popisuje, co oběť dělala v okamžiku, kdy se událost přihodila. Tento Úkon je velmi přesně definovaný a je rozdílný od Činnosti (Working Process), která dává hrubší představu o vykonávané práci.
Příklad: Při úklidu (Činnost) šla postižená (Úkon 61) po schodech (Zdroj 0201).
Příklad: Při výrobě nábytku (Činnost 11) postižený zvedal v rukách (Úkon 51) kus dřeva (Zdroj 1411).

- ii) Nežádoucí událost (Deviation) a jeho příslušný Zdroj popisuje, co mimořádného se přihodilo a vedlo k nehodě. Nežádoucí událost nepopisuje počátek nehody, ale to, co je odpovědné za nehodu. Může jen popsat neobvyklou událost, nebo poslední z řetězce mimořádných událostí. Příklad: Postižený upadl (Nežádoucí událost 51) na schodech (Zdroj 0201). Příklad: Postižený ztratil kontrolu (Nežádoucí událost 43) nad ručním nářadím – šroubovákem (Zdroj 0705).
- iii) Způsob zranění (Contact – Mode of Injury) a jeho příslušný Zdroj popisuje, jak se postižený dostal do kontaktu se Zdrojem (jak ho Zdroj zranil) při nehodě. Přesně popisuje, jak byl postižený zraněn. Příklad: postižený upadl (Způsob zranění 31) na podlahu (Zdroj 0102). Příklad Postižený byl zasažen (Způsob zranění 42) padajícím šroubovákem (Zdroj 0705)

Podrobnosti týkající se použití kódů 00 a 99 (resp. 000 a 999)

Použití kódu 00 nebo 000 znamená „není známo“, to je, že v popisu nehody není dost informací umožňujících nehodu zakódovat. V každém číselníku je první hodnota 00 nebo 000 a znamená „Žádné informace“.

Kódy 99 nebo 999 naopak znamenají, že informace existuje, ale v příslušném číselníku není odpovídající kód. V každém číselníku je poslední hodnota 99 nebo 999 a znamená „Ostatní; v číselníku neuvedeno“. Stejně tak pro skupiny 10, 20, 30,... (resp. 010, 020, 030,...) kódy končící 0 znamenají, že podle informací je možné vybrat skupinu, ale chybí další informace pro bližší výběr ze skupiny. Kódy 19, 29, 39,... (resp. 019, 029, 039,...) znamenají, že jsou přesné informace o hodnotě, ale v číselníku se nenalézá odpovídající kód. Příklad: O Pracovním prostředí (Working Environment) se ve zprávě o úraze dočteme, že se nehoda stala uvnitř výrobního objektu. Pokud nejsou další informace, kódujeme 010. Pokud je ale ze zprávy možné přesně určit místo, ale takové, které není v číselníku, budeme kódovat 019 – Ostatní; v číselníku neuvedeno.

Specifické aspekty týkající se číselníku Zdroj

Jsou případy, kdy Zdroj je stejný pro všechny tři proměnné, ke kterým se vztahují, ale mohou se také pro každou z nich lišit (tři odlišné zdroje pro jednu nehodu). Každé proměnné je třeba zakódovat co nejbližší Zdroj, tj. takový, který umožní okolnosti nehody co nejúplněji a nejpresněji rekonstruovat a to způsobem, který bude mít co nejlepší využití pro budoucí prevenci. Navíc je nutné se přizpůsobit pravidlům v návodu pro použití proměnných: Zdroj kódovaný pro Úkon musí mít co nejužší vztah k úkonu těsně před nehodou, Zdroj pro Nežádoucí událost musí být v nejtěsnějším vztahu k nežádoucí události a Zdroj pro Způsob zranění musí mít co nejužší vztah k nejzávažnějšímu zranění. Přesně určený Zdroj v souladu s těmito kritérii umožňuje lepší porozumění a prevenci. V některých případech není Zdroj zapsán ani kódován. Příklad: Prodavač stál a otáčel se k zákazníkovi, pohyb mu způsobil vnitřní a svalové zranění. To je příklad zranění bez vnějších příčin. Poškozený se zranil sám, bez jakéhokoliv kontaktu nebo zatížení. Zranil se proto, že Úkon (67 Pohyb na místě) a Událost (74 Otáčení, kroucení) vedl k Způsobu zranění (71 Tělesná zátěž). U žádné z těchto tří proměnných není Zdroj a kódujeme proto Zdroj 0001 Žádný zdroj ve všech třech rádcích. Je ale naopak možné, že Úkon, Nežádoucí událost a Způsob zranění zakódujeme, ale zpráva o úraze nebude obsahovat informace o Zdroji. V takovém případě použijeme hodnotu pro Zdroj 0002 Žádná informace o zdroji.

Pro státy, které chtějí kódovat Zdroj s většími podrobnostmi, než vyžaduje EUROSTAT, je v příloze D číselník s podrobností na 8 míst. Česká republika pořizuje Zdroj na 4 místa, to je tak, jak se použije pro EUROSTAT.

Pracoviště (Workstation)

Zde se rozlišuje Obvyklé pracoviště ve smyslu pevné pracoviště v obchodě, kanceláři, dílně a Příležitostné pracoviště, které zahrnuje jak všechna okolnosti pohyblivá pracoviště, jako mají např. řidiči, policisté, opraváři, instalatéři, metaři, pracovníci na stavbě atd., tak i opravdu příležitostná pracoviště pracovníků obvykle pracujících na pevném pracovišti a dočasně přeřazených na jiné pevné pracoviště, nebo i umístěné jinde než je obvyklé pracoviště – u klienta nebo v jiné společnosti (schůzka, služební cesta atd.) včetně cesty mezi těmito místy. Jednoduše, dočasné umístění zaměstnance na jiné pracoviště nebo i do jiné společnosti, nebo je-li osoba zaměstnaná zaměstnaneckou agenturou, jako je teleworking, je považováno za příležitostné pracoviště.

Místo úrazu (Working Environment)

Připomenutí definice

Místo úrazu je obecně prostředí, pracovní místo nebo místo, kde se stala nehoda. Popisuje, kde se nacházel zraněný v okamžiku nehody, tj. kde pracoval, nebo byl na návštěvě, nebo jen přítomen (ve spojitosti s prací).

Přístup

Druh činnosti vykonávané zraněným nemá vliv na určení místa úrazu, kromě staveniště (kódy 020-029). Jen v tomto případě pro nás nebude důležité, kde staveniště je, ale to, že je zde stavební činnost. Příklad: rekonstrukce tanečního sálu není kód 044, ale 021. Ale údržba světel v obchodě je Místo úrazu 043 a Úkon 52 (viz dále). Výměna žárovky v obchodě, oprava lednice v supermarketu budou kódovány 043, ale výměna elektrického vedení nebo obnova podlahy v tom samém obchodě je 021 (staveniště, budova), protože výměna el. Vedení i podlahy je stavební činnost.

Vchody, chodby, schodiště a ostatní komunikační části a přilehlá místa popsána níže se považují za součást těchto míst a jsou kódována stejným způsobem. Chodba v nemocnici je kódována 051 (zdravotní zařízení) a schody v továrně 011. Číselník Místo úrazu není členěn příliš podrobně.

010-019 Průmyslový / výrobní prostor

Sem je umístěna především výroba všech druhů produktů. Zpracování potravin včetně zemědělských výrobků a také všechno zboží a výrobky, které jsou vyráběny, budou mít kód Místa úrazu 011. Skupina 010 zahrnuje oblast údržby a oprav ve smyslu opravárenských dílen pro stroje, zařízení nebo letadla (012). Není vůbec důležité, co se zde opravuje a zda je tu opravován Zdroj, pouze určuje, že zde je oblast pro opravy (na rozdíl od čistě výrobního provozu). Do kódu 012 patří i průmyslové prádely. Tato skupina obsahuje i sklady a nakládací nebo vykládací prostory (kód 013).

020-029 Staveniště, lom, povrchový důl

Staveniště budov a inženýrských sítí. Odlišují se nová staveniště (021) a ostatní (demolice, opravy, renovace... 022). Tato skupina také zahrnuje otevřené výkopy a práci v lomech (023), práci v dolech (024), na nebo nad vodou (025) a pod vodou (oceán, moře, jezero 026) 030-039 Statek, prostory pro chov, rybné a lesní hospodářství
Místa především určená pro zemědělství, lesnictví, chovatelství, rybářství, uvnitř budov nebo na otevřeném prostoru, např. stáje (031), skleníky (032), ovocná zahrada či vinohrad (033), lesy (034), zahrady (036).

040-049 Prostory pro činnost terciální sféry, úřad, zábavní park apod. Oblast použití pro terciální sféru, vzdělávací a podpůrné aktivity. Kanceláře správní nebo vládní administrativy (041), kadeřnictví, prádelny (043), divadla, kina, filmová studia (044), policie, hasiči (049).

050-059 Zdravotnická zařízení

Zdravotnická zařízení (léčebná, či nikoliv), zahrnují domovy důchodců, mateřské školky a jesle, sanatoria, lázně a ostatní léčebná zařízení.

060-069 Veřejný prostor

Prostory určené k pohybu veřejnosti. Chodby, schodiště a parkoviště jsou kódovány 061 pouze tehdy, jsou-li otevřeny veřejnosti a nemohou být klasifikovány žádným jiným místem úrazu. Pozemní doprava (silniční nebo železniční), ať už soukromá nebo veřejná, je kódována v této skupině kódem 062, pokud se úraz stane uvnitř dopravního prostředku nebo na něm. Pokud se úraz stane na prostorech přilehlých k veřejným, ale nepřístupným veřejnosti, kódujeme 063.

Stane-li se ale nehoda v tunelu, místo úrazu bude 101 - tunel. Nehoda na palubě letadla bude mít kód 093, na palubě námořní lodi (111), na palubě říční lodi (112).

Určité veřejné prostory také mohou zahrnovat zóny, kde je přístup zakázán (063). Například údržba na železnici, která není v podzemí, se kóduje 063, stejný kód má i doručení zásob do letadla. Výměna žárovky v železniční stanici je práce ve výšce (092) a úklid stanice je 062, ale úklid odpadků z dráhy je kód 063.

070-079 Domov, domácnost

Tento kód se použije pro úraz v privátním domě (071), který je buď zraněného, nebo někoho jiného (zahrnuje tedy práci doma, nebo u zákazníka, jako například klempíř či malíř).

080-089 Sportoviště

Pod těmito kódy jsou sportoviště, tělocvičny, haly, zastřešená i nezastřešená sportoviště (kluziště, jezdecké tratě, velodromy apod.)

090-099 Místa s výjimečnými poměry ve vzduchu nebo ve výškách – kromě stavenišť

100-109 Místa s výjimečnými poměry v podzemí – kromě stavenišť

110-119 Místa s výjimečnými poměry na nebo nad vodou – kromě stavenišť

Tyto kódy se používají tehdy, když jsou pro místo úrazu vhodné, kromě stavenišť, která jsou ve skupině 020. Skupina 090 se používá nejvíc tam, kde je nebezpečí pádu (kromě letadel).

120-129 Prostředí s vysokým tlakem kromě stavenišť

Prostředí s vysokým tlakem jsou například kesony, nebo přetlakové komory.

Obecné poznámky

V některých případech se těžko rozhodujeme, který z kódů použít, protože se nám zdá víc kódů vhodných. Jak postupovat v takových případech ukazují následující příklady:

1. sportovní hala ve školním zařízení → 081 – sportovní hala
2. dílna ve škole → 011 – dílna

3. knihovna v nemocnici → 041 kancelář, společenská místnost, knihovna
4. sklad v továrně → 013 skladiště
5. údržba na podzemní železniční trati → 101 podzemí
6. stavba železničního tunelu nebo štoly → 023 – stavba v podzemí
7. stavební úpravy ve veřejné knihovně → 021 staveniště budov
8. příjem zboží v supermarketu → 013 skladiště, nakládka, vykládka

Další příklady: učebna ve škole 042, stejně jako školící místnost v továrně, nebo zkušebna v divadle, ale zaučování na stroji v dílně je 011. Loděnice na souši (pro výrobu nebo opravy) bude 011, resp. 012, ale stejné činnosti na moři budou 111.

Vybraný kód by se měl co nejvíc vztahovat k riziku v okamžiku nehody. Například při cestě do práce po přechodu přes těleso železnice postižený uklouzne – kódujeme 061, lepič plakátů spadne se žebříku na stejném přechodu – kód také 061. Pokud ale byl metař zachycen autem při zametání dlažby silnice v tunelu, místo úrazu by mělo být 101.

Stejná logika platí při výběru slov, která mají popsat několik různých míst. Učebna v laboratoři je kódována 042 a lékařská laboratoř 059. Přípravná masa v supermarketu je 011, stejně jako tovární laboratoř.

Může se stát, že bude několik obětí nehody na jednom místě a každá z nich bude mít jinak kódováno místo úrazu.

Např.: Jeřáb na staveništi mostu se převrátí a část z něj spadne na veřejnou silnici. Pro jeřábníka bude použito staveniště 021, ale pro řidiče, který najel na spadlou část jeřábu v silnici, bude místem úrazu 062 – dopravní prostředek.

Činnost (The Working Process)

Připomenutí definice

Obecně je to činnost, nebo úkol, prováděný zraněným v době nehody. Není to jeho zaměstnání, nebo přesný úkon v okamžiku nehody. Je to popis typu práce v širším smyslu, jako úkol, který zraněný vykonával po jistou dobu, až do okamžiku nehody.

Přístup

Ekonomická aktivita se skládá z různých činností obecných vlastností. Každé činnosti odpovídá velká skupina různých pracovních aktivit a činností na nižší úrovni. Pojem činnost správně pochopíme, budeme-li považovat výrobu produktu jako sled jednotlivých činností od návrhu po výrobek. Výroba produktu v sobě zahrnuje řetězec operací a každá tato operace, resp. činnost, může být jinak zakódována. Rozpad tohoto řetězce operací je nezávislý na velikosti výrobku, počtu výrobků, velikosti výroby a na tom, jedná-li se o výrobek hmotný či nehmotný.

Stejný pracovník může samozřejmě vykonávat během dne rozdílné pracovní činnosti a to jsou právě ty činnosti, které jsou zde pod proměnnou Činnost kódovány. Činnost tedy popisuje úkol, který je prováděn v nějakém časovém úseku. Proměnná Úkon (SPA) je pak daleko konkrétnější a může se samostatně vyjmout z řetězce událostí vedoucích k nehodě.

V každém případě, dvojice proměnných Činnost a Úkon musí být vyjádřeny tak, aby přesně popisovaly nehodu. Úkon navíc upřesňuje počáteční popis nehody obsažený v kódu Činnost. Pokud je ale Úkon (SPA) samostatnou akcí v okamžiku nehody, Činnost také nesmí být obsáhlá. Není to ekonomická aktivita společnosti, nebo zaměstnání zraněného, jak vyplývá z předchozího, je nutné přesně oddělovat úkoly různých povah.

Například: Přestože pracovník strávil celé dopoledne čištěním stroje, Činnost nemusí být kódována jako 53 – čištění, pokud má pracovník nehodu při své cestě do kantýny během přestávky na oběd. Nehoda se pracovníkovi přihodila při chůzi (kód 61) a to nemá nic společného s jeho zaměstnáním nebo dokonce ekonomickou aktivitou jeho společnosti. Naproti tomu uklízeč kanceláří, který si zkroutil kotník, když šel po chodbě mezi dvěma kancelářemi, může být spíše považován za pracovníka provádějícího úklid (kód 53), než že se v okamžiku nehody pohybuje chůzí (kód 61).

10-19 Výroba, zpracování, skladování – všechny typy

Kód 10 zahrnuje průmyslovou činnost stejně jako zemědělskou výrobu bez ohledu na velikost závodu nebo dílny. Všechny činnosti vedoucí přímo k cíli vyrábět a skladovat výrobky, spadají do skupiny kódů 10. Například: Výroba lahůdek nebo masových konzerv v továrnách nebo v lahůdkářských provozech bude kódována 11, ale chov vepřů na maso je kódován 33. Všechny typy skladovacích činností včetně nakládky a vykládky zboží jsou kódovány samostatně jako 12.

20-29 Výkopové práce, stavebnictví, opravy, demolice

Kódy 20-29 zahrnují výkopové práce, stavbu budov, opravy a údržbu budov a veřejné práce. Všechny výkopové práce na úrovni země jsou kódovány 21. Veškerá výstavba budov ať už obytných, průmyslových nebo obchodních (veškeré budovy, které jsou uzavřené a mají střechu), budou kódovány 22. Stavba mostů, vodních staveb a silnic a hloubení tunelů a kanálů budou kódovány 23. Jsou to otevřená staveniště obvykle neobydlená a veřejnosti nepřístupná.

Vezměme si jako příklad stavbu nového letiště. Zemní práce jsou kódovány 21, stavba terminálů a hangárů je kódována 22, pokládání asfaltu na letištní komunikace a vzletové či přistávací dráhy jsou kódovány 23 a přestavba starého terminálu na muzeum se kóduje 24. Malování zdí není strojní práce, ale práce s nářadím nebo údržbářským náčiním (kód 52), je ale klasifikováno jako údržba budovy, kód 24. Kód 24 také zahrnuje převážně rekonstrukční práce například na muzeích, výškových a činžovních domech, rodinných domcích i konstrukcích. Kód 25 pak zahrnuje všechny demoliční činnosti na budovách a konstrukcích. Kódy 24 a 25 tedy zahrnují veškeré činnosti renovační a demoliční, na rozdíl od kódů 22 a 23, které jsou vyhrazeny pro zemní a stavební práce.

30 – 39 Práce v zemědělství, lesnictví, zahradnictví, při chovu ryb a s živými zvířaty

Kód 31 zahrnuje všechny polní práce: orbu, hnojení atp. Kód 32 zahrnuje všechny zahradnické práce a pěstování zeleniny, 33 práce v chovatelství (pěstování, krmení), 34 lesnické práce ať už ve velkém nebo na malých plochách a 35 rybníkářství (ve sladké i slané vodě).

40 – 49 Služby poskytované podnikům anebo veřejnosti; duševní činnost

Všechny aktivity, které neprodukují hmotné statky nebo výrobky, jsou kódovány ve skupině 40. Například: programování 42, výroba programů kopírováním na CD-ROM nebo diskety je kódována 10 a marketing je 43.

50 – 59 Ostatní práce spojená s činnostmi zakódovanými pod čísly 10, 20, 30 a 40

Kódy skupiny 50 zahrnují všechny činnosti podpůrné k aktivitám ve skupinách 10, 20, 30 a 40. Vodítkem k jejich použití je to, že tato činnost nemůže vést přímo k produkci nějakého výrobku. Například: namontování karburátoru do vyráběného stroje v továrně je kód 11, ale výměna karburátoru během opravy v autodílně je kód 52 a to i tehdy, jsou-li oba karburátory

stejně, protože pracovník vykonává odlišný úkol. V prvním případě je kódován ve skupině 10, protože jde o průmyslovou výrobu, ve druhém případě je kód 52, protože jde o jednorázovou záležitost řemeslného charakteru. Rozdíl musíme dělat mezi produkcí průmyslového charakteru (kódy skupiny 10), stavbou (20), zemědělstvím (30) a službou (40). Následující příklady pomohou při ujasnění všech rozdílů.

Příprava staveniště nové budovy je kódována 51, ale následné hloubení nebo úrovňové zemní práce mají kód 21. Usazení jeřábu na staveništi má kód 51, ale údržba nebo oprava jeřábu na staveništi je 52. Stavební práce náležejí převážně kódu 22, nebo podle povahy k ostatním kódům této skupiny (20-29). Na konci stavby stavební společnost uklízí staveniště (kód 53) a nakládá odpady (kód 54). Různé stavební činnosti a úkoly jsou děleny do podskupin a každá z nich je Činnost.

Práce spojená s údržbou počítače včetně překládky kabelů v prostoru domu má kód 24, prodej počítače kód 43, instalace nového počítače kód 51 a standardní údržba na počítači, který je již v provozu, má kód 52.

Denní práce v restauraci začíná přípravnými úkoly, jako jsou tvorba jídelního lístku, zápis faktur, přípravné práce v kuchyni (čištění, krájení atp.) a příprava jídelny (prostírání stolů atp.), kódované 51. Uvádění hostů ke stolům, jejich obsluha a příprava jídel v kuchyni jsou kódovány 41. Závěrem úklid jídelny a kuchyně a mytí nádobí jsou kódovány pod kódem 53. Údržba, opravy a seřizování nesmí být zaměňovány s pojmy kontrola a řízení. V praxi to znamená, že oprava může začít kontrolou, ale pokud zraněný drží v ruce nějaké nářadí, bude použit kód 52. Kód 55 bude použit pouze tehdy, když zraněný kontroluje nebo monitoruje bez použití nástrojů.

60 – 69 Pohyb, sport, umělecká činnost

Kód 61 se použije tehdy, když nejsou vhodné kódy 10 – 59 nebo 62 – 69 a pracovník je v pohybu buď pěším, nebo v jakémkoliv dopravním prostředku.

ÚKON (The Specific Physical Activity)

Připomenutí definice

Číselník Úkon je vytvořen k popsání činnosti, kterou poškozený prováděl bezprostředně před nehodou. Popisuje tedy úmyslnou a cílevědomou činnost pracovníka těsně před vznikem nehody. Příklad: Co zraněný dělal? Pracoval s ruční elektrickou vrtačkou.

Přístup

Klasifikace pro Úkon jsou následující:

Kód	Význam	S pracovními nástroji	S jinými prac. předměty
10	Obsluha stroje	+	+
20	Práce s ručním nářadím	+	+
30	Řízení nebo jízda v dopr. prostř.	+	+
40	Držení a manipulace s předměty	-	+
50	Ruční přemísťování	-	+
60	Pohyb	-	-
70	Přítomnost	-	-

Tato tabulka ilustruje následující případy:

Kódy 10 - 39 se týkají úkonů, kde postižený používá k výrobě obrobků nástroje.

Kódy 40 - 59 se týkají úkonů, kde postižený manipuluje s předměty, aniž by použil manipulačních nebo dopravních prostředků nebo nástrojů.

Kódy 60 - 70 se týkají úkonů, při kterých zraněný nepoužil žádných nástrojů ani manipulačních prostředků. Úkon postiženého je pouze jeho vlastní pohyb.

Rozdíl mezi nástrojem a strojem - pevným strojem a mobilním strojem

Nástroj je výrobní předmět používaný k opracování materiálu a provádění úkonů. Může nebo nemusí být poháněný (případy 06 - 08). Může ho nést jeden pracovník v rukách nebo na svém těle, aniž by ho táhl nebo valil po zemi.

Stroj je výrobní předmět, obecně systém, používaný k přeměně energie tak, aby se přeměna uskutečnila na materiálu nebo úkonu.

Stroj je dále buď pevně umístěný, tj. nemůže být během práce přemísťován (skupina 10), nebo mobilní (skupina 09), kde jeden člověk bez pomoci druhé osoby nebo manipulačního zařízení s ním může pohybovat po zemi. K jeho pohybu používá jeho vlastní energii pro pojiždění (samohybné konstrukce, zemědělské stroje), tlačení (čisticí stroje) nebo tažení (cirkulárka), ale nepřenáší ho svými pažemi nebo pomocí svého těla.

10 - 19 Obsluha stroje

Tyto kódy použijeme, když postižený používá stroj k výrobě. Nepoužijeme je například když zraněný stroj zvedá nebo opravuje. (Pojem oprava, údržba se kóduje v proměnné Činnost kódem 52 Údržba, oprava. Ale v proměnné Úkon bude přesně popsáno, co pracovník dělal při opravě stroje, to znamená, že když například šrouboval se šroubovákem, použijeme kód 21 resp. 22, při odšroubování části stroje bez použití nářadí použijeme kód 42.)

Poznámky

Kód 11 použijeme, když obsluha stroje spočívá v jeho zastavení nebo spuštění.

Kód 12 použijeme tehdy, když se při vkládání materiálu do stroje přihodí něco neočekávaného, například vkládaný materiál se odrazí. Pokud se ale zákrok na stroji týká dopravních prostředků, nebo dopravníků, použijeme kódy 30 - 39.

Kód 13 použijeme pouze tehdy, kdy pracovník řídí resp. ovládá stroj, to znamená ovládá páky, tlačítka a vypínače stroje. Kód 13 použijeme pro obsluhu tiskárny, výrobní linky nebo robota. Naproti tomu řízení pomocí video monitoru, kde není možný zásah na ovladačích stroje (například v oddělené kontrolní místnosti), bude kódováno jako Přítomnost (70). Tento kód nebude používán pro řízení vozidel a dopravních či manipulačních prostředků.

20 - 29 Práce s ručním nářadím

Tyto kódy použijeme, když zraněný používal ruční nářadí normálním způsobem, za účelem výroby, tj. způsobem, pro který byl nástroj původně sestrojen.

Když se pracovník při práci s nářadím pohybuje a používá přitom průběžně nářadí, má Práce s nářadím přednost před Pohybem. Pouze v případě, že pracovník zastaví nástroj, odloží ho, nebo ho přenáší z jedné strany dílny na druhou, nebo bude vstupovat do dílny či opouštět dílnu, budou použity kódy skupiny 60 – 69 Pohyb.

Je užitečné uvědomit si rozdíl v názvosloví pro Činnost a Úkon:

1) Uklizeč kanceláří si vyvrtnul koleno, když šel chodbou z jedné kanceláře do druhé. Jako

---

Činnost můžeme označit 53 Provádění úklidu.

2) Pracovník, který celé dopoledne čistil stroje, měl nehodu na cestě do kantýny v době polední přestávky. V době nehody byl v pohybu. V obou případech Úkon, který předcházela nehodě, byl pohyb (61 Chůze, nebo 62 Vstup, výstup například).

3) Pracovník myl okna pomocí houby a stěrky. Nepatrně se posunul a uškolil se o okenní rám. Činnost bude 53 Provádění úklidu, ale Úkon je 21 Práce s ručním nářadím.

Poznámky

V této skupině rozlišujeme mezi ručním nářadím poháněným a nepoháněným. Ruční nářadí nepoháněné je takové, které vyžaduje fyzickou sílu (například šroubovák, nebo kladivo).

Pokud nářadí není použito k výrobě, nebo je použito k jinému než obvyklému účelu, použijeme kódy 40 - 49. Toto jiné použití může anebo nemusí být úmyslné.

Mezi Úkonem a jeho Zdrojem musí být vztah, takže pro Úkony 20 - 29 budou Zdroje ze skupin 06, 07 nebo 08.

Když se Úkon týká stroje, ale je jím například seřizování zašroubováním nebo vyšroubováním seřizovacího šroubu za použití šroubováku, dáme při kódování proměnné Úkon přednost kódu 21 Práce s ručním nářadím nepoháněným, před obsluhou či seřizováním stroje, protože seřizování jako takové se objeví v proměnné Činnost - kód 52 Seřizování.

30 - 39 Řízení nebo jízda v dopravním nebo manipulačním prostředku či zařízení

Tyto kódy musí být použity, když pracovník použil dopravní nebo manipulační prostředek pracovním a normálním způsobem. Patří sem dopravní a manipulační prostředky poháněné i nepoháněné.

Poznámky

Tato skupina obsahuje řízení všech druhů dopravních prostředků, jak motorizovaných (nákladní auta, osobní auta, letadla, motorové lodě apod.), tak nepoháněných (kola, kolečka a káry, lodě bez motoru atd.) a také přítomnost na všech výše jmenovaných prostředcích. Tyto kódy zahrnují i řízení mobilních manipulačních zařízení (např. stohovací vozík) a to poháněných, nebo bez pohonu. Všechna pevná manipulační zařízení jsou kódována ve skupině 10 Stroje.

Spuštění stroje je kódováno 11; spuštění dopravníku, na jehož pásu se převáží materiál, je kódováno 11, pokud je dopravník pevně umístěn. Používání stohovacího vozíku je kódováno 31 nebo 32, podle toho, zda je, či není motorizovaný. Pasažéři dopravních prostředků (autobusu, letadla, vlaku, lodi) budou kódováni 33, ať už jsou tyto dopravní prostředky motorizované či nikoliv a ať už jsou v pohybu nebo v klidu.

40 – 49 Držení a manipulace s předměty

Tyto kódy budou použity, když zraněná osoba cokoliv držela nebo s něčím manipulovala.

Možnost, že stroj, ručně držené nářadí nebo dopravní zařízení může být použito jiným způsobem, než pro který je určen, musíme vzít také v úvahu. Dláto například může být použito k dlabání, zde je pak kódován úkon 21, ale také může být použito nějak jinak, například je odhozeno (44), je s ním otevřena láhev piva (45), nebo jednoduše jej pracovník drží v ruce(41), atp.

Kód 41 použijeme, když zraněný drží nějaký předmět ve své ruce, nebo když na něco

---

dosahuje. Pokud se ale pohybuje na místě, aniž by měl cokoliv v ruce, kódujeme 67.

Tyto úkony by se neměly zaměňovat s úkony typu Ruční přemísťování, kódy 50 – 59. Některá hlediska umožní správně se rozhodnout, do které skupiny daný úkon patří:

- především při uchopení břemene, které má být manipulováno, nebo lépe při úkonech „před“ nebo „po“ manipulaci, na rozdíl od „během“, můžeme použít skupinu kódů 40 – 49. Například pokud se pracovník zraní při uchopování rukojeti břemene, se kterým má v úmyslu manipulovat a škrábne se nebo se pořeže o ostrou hranu držadla, patří tento úkon pod kód 41 Ruční držení, uchopení, odebírání. Pokud si ale pohmoždí záda po tom, co vezme do ruky břemeno, je úkon v okamžiku nehody 51 Vertikální přemísťování.
- někdy i pohyb s předmětem drženým v ruce může být kódován 41, pokud jde o předmět malý, takže velikost předmětu je dalším ukazatelem, který může pomoci. Rozdíl mezi držením malého předmětu a manipulací s velkým nebo těžkým předmětem v okamžiku nehody určuje i rozdíl mezi kódovanými úkony. Pokud pracovník v okamžiku nehody drží v ruce šroubovák, budeme kódovat 41 (nebo když se šroubovákem v ruce někam jde, pak 61). Pokud ale v okamžiku nehody pracovník přenáší plnou krabici, budeme kódovat 51, pokud je přenášení ve vertikální rovině, nebo 52 pro vodorovné přemísťování, případně 53, pokud se pracovník i s břemenem pohybuje.

Podobně držení nářadí v ruce nemusí vždy vést k použití kódu skupiny 20. Zde také musíme rozlišovat.

- Přestože činnost může být shodná (např. kód 52 – Opravy), úkon se může lišit. Pracovník může držet šroubovák v ruce a v jednom případě šroubuje za pomoci šroubováku (kód 21), v druhém pak pouze rukou (kód 42).
- V obou případech měl pracovník nástroj (šroubovák) v ruce, v jednom případě ho použil (21), v druhém nikoliv (42)

Držení předmětu není omezeno tím, zda pracovník drží předmět jednou, nebo oběma rukama, dokonce může předmět držet jinou částí těla, například nohou.

50 – 59 Ruční manipulace

Tato skupina kódů se používá pro ruční manipulaci tehdy, když břemeno je manipulováno pouze ručně bez použití dalších dopravních prostředků. Směr pohybu břemene určuje použití kódu. Kód 51 se použije pro vertikální pohyb (jako ukládání do regálů), kód 52 pro horizontální pohyb (jako například tlačení auta do garáže) a kód 53 tam, kde jde o přenášení břemene na nebo v rukách (například pacient ukládaný do postele nebo na křeslo, nebo bedna z jednoho místa na druhé).

Rozdíl mezi kódy skupiny 40 a 50 můžeme ukázat na příkladu opraváře pneumatik v garážích. Po odstranění šroubů mechanik uchopí kolo, a ještě než ho začne přenášet na pracovní stůl, kódujeme toto uchopení jako 41, potom mechanik kolo sundá z osy na zem (kód 51 – Vertikální přenášení). Zvedání kola na osu je kódováno opět 51 a zavěšování kola na osu pak kódujeme 43 – Připevňování, zavěšování.

60 – 69 Pohyb

Tento kód bude použit, když zraněná osoba byla v okamžiku nehody v pohybu.

Poznámky

Kód 61 se používá pouze když se postižený pohybuje svou vlastní silou (chůzí nebo během dopředu nebo dozadu), a dokonce i tehdy, měl-li v úmyslu udělat pouze jeden krok. Používá se také pro chůzi, resp. běh nahoru nebo dolů (např. po schodech).

Kód 62 se použije v situaci, kdy postižený nastupuje či vystupuje do nebo z auta, vlaku, kabiny stroje či jiného zařízení.

Kód 63 je vyhrazen pro skákání, naskakování, vyskakování apod., kód 64 pak pro lezení po stromech, skalách, či po laně.

Kód 67 se používá pro pohyb rukou či nohou, nebo v případě, kdy se postižený pohybuje na místě, například se otáčí, aniž by změnil místo pohybu, např. při sprchování, oblékání, svlékání nebo mytí. Tento kód může být též použit tehdy, když se postižený snaží neúspěšně něco zachytit (nějaký předmět). V případě, že se postižený dotkne předmětu, nebo ho uchopí, použijeme kód 41.

70 Přítomnost

Tento kód bude použit tehdy, když pracovník byl zraněn aniž by vykonával nějakou fyzickou činnost (seděl na židli, zúčastnil se schůze, hovořil se zákazníkem, jedl u stolu). Přítomnost v dopravním prostředku je vždy kódována 33. Osoba hrající si s dětmi ve školce nebo ve škole, nebo dohlížející na pacienty v nemocnici bude provádět Úkon související s konkrétní situací. Tady například může držet v ruce hračku (kód 41), nebo přenášet zraněné či nemocné dítě (kód 53), ukládat do postele pacienta (kód 51) apod.

Nežádoucí událost (The Deviation)

Připomenutí definice

Proměnná Nežádoucí událost popisuje mimořádnou událost, jako je ztráta kontroly nad řízením stroje nebo pád.

Přístup

Pokud se vyskytne několik zřetězených mimořádných událostí, musí být popsána ta poslední (časově nejbližší ke zranění). Představme si například laboranta držícího v ruce zkumavku s jedovatým roztokem. Laborant ji upustí (44 – Ztráta kontroly nad předmětem). Zkumavka se rozbije (32 – Zlomení, prasknutí). Jedovatá látka stříkne na pracovníka (22 – Kapalně skupenství) a způsobí mu popáleniny (Způsob zranění 16 – Kontakt s nebezpečnou látkou). Toto jsou tři za sebou jdoucí nežádoucí události, ale pouze ta poslední (kód 22) bude použita, protože vede ke zranění popálením.

Číselník pro Nežádoucí událost je organizován do následujících skupin:

Skupiny 10 – 30	Událost je nezávislá na řízení pracovníkem a je obvykle způsobena závadou na zařízení
Skupiny 40 – 50	Pracovník nad něčím ztratí kontrolu zcela nebo částečně
Skupiny 60 – 70	Pohyby těla
Skupina 80	Příčinou nehody je sám zraněný, druhá osoba nebo zvíře

Třídění musí být jasné a jednoznačné, každý důvod jako „nešikovné, nevhodné nebo chybné zařízení“ musí být z klasifikace odstraněno.

10 – 19 Problémy způsobené elektřinou, výbuchem, požárem

Tato skupina bude použita v případě nehody z důvodu chyby na elektrickém zařízení (včetně statické elektřiny), výbuchu nebo ohně. Zahrnuje všechny druhy elektrických výbojů, včetně rány statickou elektřinou.

Poznámky

Kód 11 bude použit pro problémy s elektřinou, způsobené poruchou zařízení, které vedou k nepřímému doteku včetně blesku. Zraněný tedy není v přímém kontaktu se Zdrojem.

Kód 12 bude použit pro problémy s elektřinou, vedoucí k přímému doteku. V tomto případě se zraněný dostal do přímého kontaktu se Zdrojem.

Zdroj se kóduje jako předmět, který je zdrojem proudu ale není to proud sám. Obdobně pro výbuch a oheň je Zdrojem předmět, který exploduje nebo se vznítí.

Tato skupina nebude naopak použita, pokud Nežádoucí událostí bude odpařování, kouř apod., ale v tomto případě použijeme kódy skupiny 20.

20 – 29 Přeplnění, převrácení, únik, výtok, odpaření, emise

Tato skupina bude použita pro Nežádoucí událost způsobenou přeplněním, převrácením, únikem, výtokem, odpařením, či emisí apod., které vznikly neočekávaně a nebyly v přímém kontaktu se zraněným pracovníkem.

Poznámky

Kód 22 bude použit pro Nežádoucí událost způsobenou kapalinou, jejím vyšpláchnutím, rozstříknutím, rozlítím, nebo únikem netěsností; kód 23 pak obdobně pro plynné skupenství. Kód 24 bude použit pouze pro prach a jemné částičky, ale ne pro kamínky a podobné předměty nebo tam, kde je lépe použít kód 21 nebo jsou vhodné kódy 40 – 49.

30 – 39 Zlomení, prasknutí, rozštípnutí, sklouznutí, pád, destrukce materiálu

Do této skupiny patří Nežádoucí události způsobené především sklouznutím, pádem a nebo destrukcí materiálu bez zásahu pracovníka.

Poznámky

Kódy 31-32 budou použity pro fyzické změny Zdroje.

Kódy 33-34 pak budou použity pro sklouznutí, pád nebo zhroucení materiálu bez zásahu zraněného.

Kód 33 bude použit v případě pádu předmětu, kdy předmět padá na nižší úroveň, například ze stojanu nebo jeřábu. Zraněný vůči předmětu není v pohybu a předmět na něj padá z výšky. Například šanony, které jsou narovnány na skříní a při otevření skříně spadnou pracovníkovi na hlavu, způsobily Nežádoucí událost s kódem 33.

Kód 34 bude použit tam, kde základna (podlaha, země apod.) nebo předmět (např. žebřík), na kterém pracovník stojí sklouzne, upadne, zlomí se nebo se zhroutí, je na stejné úrovni, na které je pracovník. A pracovník v důsledku tohoto uklouznutí, pádu, nebo zhroucení materiálu padá dolů. Například sesuv půdy může být případ pro kódování kódem 34.

Upozornění: zlomení žebříku je kód 31 – Zlomení materiálu ve spoji, švu apod.

Kód 35 bude použit pro případ, kdy předmět (tzn. Zdroj) se svalí na pracovníka, který je ve stejné úrovni. Například část nábytku (skříň) spadne na pracovníka. Pokud ale skříň spadne při stěhování, je to kód 44 – Ztráta kontroly nad manipulovaným předmětem.

40 – 49 Neovladatelnost - ztráta kontroly (úplná nebo částečná): strojů, dopravních a manipulačních prostředků, ručního nářadí, předmětů, zvířat

Tyto kódy budou použity, když zraněný pracovník nebo jiná osoba ztratí kontrolu nad strojem, nářadím, dopravním či manipulačním zařízením, nebo nad předměty, se kterými manipuluje. Zraněný pracovník nebo jiná osoba ztratí kontrolu nad Zdrojem (MA). Ztráta kontroly může být celková (bez možnosti nápravy) nebo částečná (ztráta kontroly je sice v omezeném rozsahu, přesto ale vede nevyhnutelně ke zranění, nebo je omezena časově, pracovník situaci nakonec uvede zpět pod svou kontrolu, ale příliš pozdě na to, aby ke zranění nedošlo). Například nákladní auto jedoucí přílišnou rychlostí do zatáčky se převrátí, to je celková ztráta kontroly kódovaná 42. Naproti tomu pracovník, kterému sklouzne šroubovák z hlavy šroubu při jeho utahování, neztratí kontrolu nad nástrojem zcela, ale jen na chvíli. Přesto se ale uhodí do prstu a zraní se. V tomto případě kódujeme kódem 43. Nebo pracovník nese karton, který se mu vysmekne z ruky a on ho zastaví kolenem, tím dostane opět karton pod kontrolu, ale zraní si přitom paži. Je to částečná ztráta kontroly nad manipulovaným předmětem a kódujeme 44.

Poznámky

Kód 41 bude použit i při nechtěném spuštění stroje, nebo při nechtěném či náhodném pohybu nebo jiné akci, případně když se obrobek či odpad z něj, nebo část stroje vymkne kontrole. Například proud pilin odlétá od cirkulárky stále ve stejném směru a náhle se odchýlí (kód 43), nebo brusný kotouč se utrhne od brusky a vylétne. Kód 41 také použijeme při jakémkoliv neočekávaném pohybu vkládaného materiálu.

Kód 42 bude použit pro neočekávané události při manipulaci s předměty, způsobené ztrátou kontroly nad dopravním či manipulačním prostředkem (ručním nebo mechanizovaným nebo automatickým), nebo nad dopravovaným či manipulovaným předmětem. Například při nákladní přepravě dostane nákladní automobil smyk a narazí do protijedoucího poštovního vozu. Kód 42 bude použit pro nehodu jak řidiče nákladního automobilu, tak pro řidiče poštovního vozu. Kdyby ale poštovní vůz při doručování pošty zastavil na místě těsně za zatáčkou a řidič nákladního vozu by ho neviděl včas a narazil by do poštovního vozu z důvodu překvapení, kód by byl pro oba řidiče 85. Podobně převrácení vysokozdvížného vozíku je kód 42, ale ztráta kontroly nad přepravovaným nákladem taková, že náklad vypadne z korby, bude správně kódována 33 Sklouznutí, pád materiálu.

Kód 43 bude použit pro ztrátu kontroly nad ručním nářadím (poháněným i nepoháněným), částečnou nebo úplnou, která se přihodí zraněnému pracovníkovi, nebo jiné osobě.

Kód 44 bude použit, když zraněnému nebo jiné osobě vypadne nesený předmět, jako například kladivo nebo krabice na nářadí z ruky a upadne zraněnému na nohu, případně ho zraní předmět, který z nesené krabice vypadl. Tyto příklady totiž považujeme za částečnou nebo celkovou ztrátu kontroly nad neseným předmětem. Ať už je to část nábytku, nebo přemísťovaný stroj, nebo role papíru, která vyklouzne pracovníkovi z ruky, vždy budou kódovány 44. Tento kód bude tedy použit vždy, když pracovníkovi předmět vyklouzne z ruky. Naproti tomu předmět, který spadne, zlomí se nebo sklouzne od jinud než z pracovníkovy ruky a zraní pracovníka, bude správně kódován 32.

Celková nebo částečná ztráta kontroly nad zvířetem (kód 45) znamená, že pracovník byl zraněný zvířetem, o které se staral on nebo někdo jiný, nezávisle na tom, zda je to zvíře domácí či divoké. Zvíře se vymklo z kontroly jeho majiteli, chovateli, nebo tomu, kdo ho přepravoval.

50 – 59 Uklouznutí, klopýtnutí, pád osob

Kód 51 bude použit pro zraněnou osobu, která uklouzla, zakopla a nebo upadla směrem dolů, tzn. na nižší úroveň, než kde se původně nacházela. Tento kód se použije bez ohledu na to, z jaké výšky zraněný spadl, ať už ze židle, z přenosného nebo pevného žebříku, z lešení nebo schodů.

Kód 52 použijeme pro uklouznutí, zakopnutí, nebo pád osoby na stejné úrovni, na které stál. Zahrnujeme sem i neupravenou plochu nebo plochu s výčnělkem. Ale zatímco kód 52 použijeme vždy, když pracovník upadne, tam, kde pouze špatně našlápne a způsobí si tím vnitřní nebo svalové zranění, musíme použít kód 75.

Pokud se pracovník zraní pádem jiné osoby, použijeme kód 59.

Poznámka na úvod skupin 60 – 69 a 70 – 79

Rozdíl mezi Pohyb těla bez fyzického zatížení a Pohyb těla pod nebo s fyzickým zatížením bude v rozlišení velikosti síly, která způsobila pracovníku zranění v okamžiku události. Například kód 61 - Šlápnutí na ostrý předmět – síla zde bude tak říkajíc normální, ale tam, kde pracovník nese nějaké břemeno (kód 71), musí vynaložit více síly a větší silou je také zraněn.

Větší než normální zatížení pracovníka není omezeno jen na ruční manipulaci, ale také zahrnuje všechny pohyby pracovníka, které mu způsobí zranění (zvedání se, otáčení apod., kdy si například namůže záda).

Správný kód můžeme vybrat použitím metody ukazatelů:

- první ukazatel se vztahuje k poškozenému svalovému aparátu způsobenému daným zatížením
- druhý ukazatel se týká toho, zda zranění je vnitřní či vnější
- třetím ukazatelem je přítomnost nebo absence zdroje zranění
-

Relativně malé svalové působení vede k použití kódů skupiny 70. Vnější zranění obecně ukazuje na použití skupiny 60 a interní zranění skupiny 70. Nepřítomnost Zdroje zranění (Zdroj pro Způsob zranění) vede nejčastěji k použití skupiny 70.

60 – 69 Pohyb těla bez fyzického zatížení (všeobecně vedoucí k poranění)

Tyto kódy budou použity pro zranění při vlastním pohybu pracovníka, bez působení další síly, vedoucí obvykle k vnějšímu zranění. Pohyb těla přitom může být jak záměrný, tak bezděčný.

Chůze (kód 61) nevyžaduje žádnou zvláštní sílu a je to obvykle pohyb záměrný, stejně jako kleknutí, které také nepotřebuje žádnou sílu. Znamená to tedy, že je potřebné vyhodnotit spíše vynaloženou sílu na pohyb, než to, zda je pohyb záměrný či bezděčný.

Příklad na kód 62 může být zranění na koleni, které si pracovník způsobí o vytaženou zásuvku stolu v okamžiku, kdy si sedá. Je to také pohyb záměrný, bez působení fyzického zatížení, vedoucí k vnějšímu zranění.

Pohyb spadající pod kód 63 je záměrný, nevyžaduje fyzickou sílu (sílu odporu nebereme v úvahu) a vede k vnějšímu zranění. Kód 63 je tedy vyhrazen pro takovou nežádoucí událost, kdy pracovník svým vlastním pohybem způsobí dotyk s předmětem (Zdrojem), který ho následně zraní.

Kód 64 obsahuje případy, kdy se obvykle pracovník zraní sám, bez přičinění další osoby. Není nutné v tomto případě hledat Zdroj pro Nežádoucí událost. Obsahuje i případy, kdy je zranění způsobeno nekoordinovanými pohyby nebo nežádoucím či nevhodným jednáním

---

vnějším. V tomto případě se pak objeví Zdroj pro Způsob zranění (zraněný narazil do něčeho, když vstával, upadl zpět nebo se skutálel a utrpěl modřiny nebo otevřenou ránu).

Jiný případ, pro který je použit kód 64, je ten, kdy pracovník bezděčně položí ruku nebo nohu na místo, nebo předmět, který ho pak zraní, například dotkne se plotny v kuchyni restaurace. Podobně při neopatrném vyhazování odpadků do popelnice a říznutí se o ostrý předmět je kódováno 64 (Nežádoucí událost a 52 Způsob zranění). Příkladem by mohla být zdravotní sestra, která se při vyhazování odpadků do popelnice zranila o injekční stříkačku, která již v popelnici byla. V tomto případě si povšimneme Zdroje pro Nežádoucí událost a Zdroje pro Způsob zranění. Zatímco kuchař v hotelu se zranil o plotnu (Zdroj pro Zranění je 1004) a sestra o injekční stříkačku (0614), pro Nežádoucí událost v případě kuchaře Zdroj není (kuchař jenom pohyboval normálně rukama), v případě zdravotní sestry je Zdrojem pro Nežádoucí událost hromadný odpad, kód 1901.

Preventivní opatření v kuchyni se budou týkat předcházení nevhodným, nežádoucím a nekoordinovaným pohybům s nebo bez předmětů v ruce. V nemocnici při manipulaci s kontaminovanými předměty je také nutné zvýšit opatrnost, ale je také třeba udělat taková opatření, aby se další osoba o kontaminovaný předmět nemohla zranit.

Jiný příklad použití kódu 64 s nebo bez Zdroje: čistič oken se posune do strany a přitom se uhodí o otevřené okno; při pohybu s čistícím strojem se pracovník uhodí nohou o paletu (Zdroj: 0904-čistící stroj); při mytí kovové skříňky se pracovník řízl o zámek skříňky.

70 – 79 Pohyb těla pod nebo s fyzickým zatížením

Tyto kódy budou použity pro pohyb zraněného za působení větší než normální fyzické síly na některou část zraněného. Pracovník si přivodil zranění sám, bez vnějšího vlivu. Jediný vnější vliv je ten, kvůli kterému pracovník musel vynaložit větší sílu než obvykle. Příklad: pracovník utrpí zranění svalů při manipulaci s břemenem nebo předmětem, tzn. při jeho zvedání (71), tlačení nebo tažení (72), pokládání (73), otáčení a kroucení (74), špatném došlápnutí či uklouznutí bez pádu (75).

Pro tuto skupinu kódů je charakteristické, že svalové napětí je potřebné k manipulaci se Zdrojem. Druhým znakem pak je svalové zranění.

Ale pro Nežádoucí události skupiny 70-79 nemusí vždy Zdroje existovat. Fyzické napětí může být vnitřní. Příklad: Pracovník utrpí svalové zranění při vstávání (71), shýbání se (73), otáčení se (74), nebo při špatném došlápnutí za chůze vpřed nebo couvání a to bez pádu (75). Poznámka: uvědomte si zde rozdíl mezi kódy 75 a 52. Nežádoucí události 71-75 způsobující vnitřní svalová zranění mohou tedy nastat bez manipulace s břemenem nebo bez držení jiných předmětů. Všechny tyto činnosti jsou obvykle nazývány špatným pohybem. Nepřítomnost Zdroje pro Nežádoucí událost může být také vodítkem pro použití této skupiny kódů.

80 – 89 Šok, úlek, násilí, napadení, vyhrožování, hrozba, přítomnost

Tyto kódy budou použity tam, kde je pracovník vystaven fyzickému násilí nebo zraňujícím zážitkům, např. přepadení. Tato skupina zahrnuje úmyslné i neúmyslné násilí a týrání.

Poznámky

Kód 81 bude použit pro šok nebo úlek bez fyzického kontaktu.

Kód 82 použijeme tam, kde zraněný je objektem násilí útočníka, který je ze stejné organizace.

Kód 83 použijeme tam, kde je naopak zraněný objektem násilí útočníka, který není zaměstnán ve stejné organizaci (útok při vloupání, zuřivý zákazník, vyřizování si účtů s další osobou apod.). Násilí také může pocházet od studenta ve škole nebo pacienta v nemocnici.

Kód 84 bude použit pro násilí způsobené divokým nebo nezvládnutým zvířetem.

Kód 85 by se měl použít pouze v takovém případě, kdy zraněný nebo další osoba se ocitnou tak říkajíc v nesprávný čas na nesprávném místě. To pak způsobí, že zraněný nebo další osoba udělají něco, co je neočekávané (stání v blízkosti stroje, přítomnost uprostřed silnice nebo železnice; nehodu pak způsobí v prvním případě stroj a v druhém automobil nebo vlak, projíždějící po své normální trase. Pokud máme dost údajů, měla by nehoda být přesně zakódována.

Způsob zranění (The Contact – Mode of injury)

Připomenutí definice

Číselník pro Způsob zranění (tj. akce, která vede ke zranění) je vytvořen tak, aby popsal, jak byl pracovník zraněn a jak přišel do styku s předmětem, který ho zranil. Například: pád na zem nebo podlahu (31) nebo kontakt s ostrým předmětem, například nožem (51).

Přístup

Způsob zranění vede k tomu nejzávažnějšímu zranění, které bylo zaznamenáno ve výkaze o úrazu.

Číselník má tuto strukturu:

10 – 29 Různá zranění způsobená nemechanickými zdroji (jedem, teplotou, elektřinou nebo zavalením)

30 – 69 Zranění způsobená mechanickými zdroji

70 – 79 Zranění způsobená fyzickým nebo duševním napětím

80 – 89 Zranění způsobená zvířetem nebo člověkem

10 – 19 Styk s elektrickým napětím, teplotou, nebezpečnými látkami

Tyto kódy budou použity tehdy, když elektrický proud, teplota nebo nebezpečné látky způsobily zranění.

Poznámky

Kód 11 použijeme tehdy, když zraněný přijde do styku s elektrickým obloukem a dostane elektřinou ránu nebo se spálí vzniklým teplem. Jako Zdroj je kódován předmět pod proudem, tj. náradí, případně kleště, nikoliv proud.

Kód 12 naopak použijeme, když zraněný přijde do styku s předmětem, který je normálně nebo po poruše pod proudem a proud projde skrz zraněného.

Kódy 11 a 12 používáme tehdy, když právě intenzita proudu způsobuje zranění.

Kód 13 je určen pro případ, kdy zranění způsobí teplota. Zraňujícím faktorem je teplota předmětu, se kterým přišel zraněný do styku. Kódovaným Zdrojem je pak předmět, o který se

---

popálil, nebo z kterého šlehaly plameny, např. hořící benzin, hořící břevno, auto v plamenech apod.

Kód 14 bude použit, pokud zranění způsobí chladné nebo mrazivé ovzduší či chladný nebo zmrzlý předmět, se kterým přijde zraněný do styku, ať už se ho přímo dotkne či nikoliv. Může to být chladný vzduch, voda, tekutý kyslík apod. Kódovaným Zdrojem pro Způsob zranění pak bude studený předmět.

Kódy 15 – 17 jsou určeny pro chemické nebo biologické látky, se kterými zraněný přišel do styku a způsobily mu zranění. Zranění jsou pak rozdělena pod jednotlivé kódy podle toho, čím tyto škodlivé látky vnikly do organismu zraněného; zda pokožkou nebo očima, dýchacími cestami či trávicím ústrojím. Nesmíme ale zaměnit s případem, kdy prach obsažený ve vzduchu vletí zraněnému do oka, to pak je kód 41 Zásah letícím předmětem a ne kód 16.

20 – 29 Tonutí, zavalení, obklopení

Tato skupina kódů bude použita zjednodušeně řečeno v případech, kdy se zraněný ocitne bez kyslíku a výsledkem je dušení. Nedostatek kyslíku může vést až ke smrti. Tato skupina je tedy použita vždy, když právě nedostatečný přívod kyslíku je tím faktorem, který způsobil poškození pracovníka.

Poznámky

Kód 21 bude použit tam, kde nedostatek kyslíku je způsoben ponořením do kapaliny, například do vody. Zdrojem bude buď kapalina, nebo pokud ji nelze identifikovat, nádoba s tekutinou, ve které byl pracovník ponořen.

Kód 22 je vyhrazen pevným materiálům, které zabraňují v přívodu vzduchu zraněnému, například zemina. Zdrojem vztahujícím se ke Způsobu zranění je pak látka, kterou je zraněný obklopený, v tomto případě zemina.

Kód 23 bude použit, když zraněnému zabraňuje v přísunu kyslíku dusivý dým nebo plyn nebo když něco jiného zabraňuje zraněnému v dýchání, jako například plastový sáček přetažený přes hlavu. Zdrojem vztahujícím se ke Způsobu zranění je pak dusivý dým nebo plyn anebo to, co zabraňuje zraněnému v dýchání.

Tyto kódy ale nebudou použity, když obklopující látky budou na zraněného působit chemicky – jako jedy, žiraviny nebo jiné škodliviny, nebo když při chemické reakci tyto látky vzplanou a poškodí pracovníka daleko vážněji. V takovém případě použijeme kódy 15, 16 nebo 17 Styk s nebezpečnými látkami.

30 – 39 Horizontální nebo vertikální náraz na pevný objekt (zraněný je v pohybu)

Tento kód použijeme tehdy, když se zraněný pohybuje a předmět, o který se zranil, je v klidu. Zraněný se může pohybovat horizontálně nebo vertikálně.

Kód 31 se použije v případě, kdy se zraněný pohybuje vertikálně (Nežádoucí událost je např. pád). Výška pádu nerozhoduje. Tento kód také použijeme, když zraněný padá a při pádu se uhodí o předmět (Zdroj způsobující zranění), například židle.

Kód 32 bude použit, když zraněný o něco zakopne, nebo do něčeho narazí a předmět, o který se uhodí, je v klidu. Zdrojem zranění je pak předmět, do kterého zraněný narazil, například stůl. Příkladem je i řidič, který narazí do stromu nebo do stojícího automobilu.

40 – 49 Udeření pohybujícím se předmětem, střet

Kódy této skupiny by měly být použity, když zraňující předmět je v pohybu a uhodí nebo se střetne se zraněným. Kódy 41 – 44 jsou pro případy, kdy je zraněný v klidu, nebo kdy se nepohybuje vstříc předmětu, se kterým se dostane do střetu. Prostě kolizi způsobí pohybující se předmět (Zdroj zranění). Naopak kód 45 bude použit pro kolizi, kdy se obě strany – jak zraněný, tak předmět v okamžiku kolize pohybují. Srážka dvou jedoucích automobilů je kódována 45. Silniční nehody vůbec budou často spadat pod kódy 44 nebo 45. Zdrojem ve vztahu ke zranění pak je obvykle vozidlo (ale pro řidiče jedoucího automobilu, který narazí do stojící překážky, jakou je zářez nebo stojící automobil je kód 32 a pro chodce, který byl sražen jedoucím automobilem bude kód ve skupině 60-69).

Poznámky

Kód 41 bude použit pro předmět letící vzduchem, který zranil pracovníka (například tříška která odlétla od stroje), ale ne pro takový, který padal volným pádem. Tento kód bude použit například pro zranění způsobené dveřmi, které někdo (nebo i vítr) prudce rozrazil. Předmět (Zdroj) může být také velmi malý (třísky, nebo kovové piliny), srovnejte s poznámkou ke kódu 16.

Kód 42 bude použit tam, kde pracovník byl zraněn volně padajícím předmětem (nežádoucí událost – pád předmětu). Příklad: cihla padající z výšky.

Kód 43 bude použit v případě, že zraněný je uhozen nebo sražen předmětem, který skáče, nebo se kýve tam a zpět, protože je pod nějakou silou. Příklady: větve, péra, pružná obinadla apod. Tento kód bude použit také pro houpající se předměty, jako kyvadlo.

Kód 44 se běžně používá pro zranění způsobené otáčejícím se, pohybujícím se nebo přepravovaným předmětem, včetně vozidel.

Kód 45 se použije v případě, že oba zúčastnění střetu (jak zraněný, tak zraňující předmět) jsou v pohybu, ať už se pohybují ve stejném či opačném směru. Například tam, kde se srazily dva automobily, bude stejný kód použit pro způsob zranění obou řidičů.

50 – 59 Kontakt s ostrým, špičatým, drsným, hrubým předmětem

Tyto kódy použijeme, když zraněním pracovníka je řezná rána, poškrábání, pobodání, píchnutí apod. ale ne tehdy, kdy byl pracovník takovým předmětem například jen uhozen. Není tedy rozhodující pro použití tohoto kódu to, že byl s takovým (např. ostrým) předmětem kontakt, ale to, že zraněním je říznutí.

Poznámky

Kód 51 bude použit tam, kde zranění bylo způsobeno něčím ostrým (nůž, ostrá hrana).

Kód 52 bude použit tam, kde zranění bylo způsobeno něčím špičatým (hřebík, jehla, špičatý nástroj).

Kód 53 bude použito tam, kde zraněním je poškrábání nebo odřenina (pilník, smirkový papír, neopracované dřevo apod.). Tyto tvrdé zraňující předměty jsou pak kódovány jako Zdroj zranění.

60 – 69 Zachycení, rozdrčení apod.

Tyto kódy použijeme, když zraňujícím faktorem je síla, váha, velikost, tlak nebo rychlost předmětu nebo stroje (Zdroje zranění). Příklad: lis, který drtí zraněného (nebo jeho část, například prsty); těžká bedna, která svou vahou drtí pracovníkovi nohu; nákladní automobil, který přimáčkne pracovníka ke zdi; automobil, který se převrátí a pod sebou přimáčkne cestáře.

Poznámky

Kód 61 použijeme tam, kde zraněný (nebo některá jeho část) je zachycen, přimáčknut nebo drcen něčím pohyblivým. Může to být pohyblivá část stroje nebo něco pohyblivého. Může to být pracovní stroj, nebo dopravník, nebo dopravní pás, případně hák na dopravním pásu. Předmět, který se pohybuje (nebo jeho pohyblivá část), je pak kódován jako Zdroj ve vztahu ke zranění.

Kód 62 bude použit, když zraněný je přimáčknut nebo drcen pod něčím. Tento kód předpokládá vertikální tlak, sílu nebo pohyb. Například: přejetí autem, přimáčknutí betonovým panelem, apod. Zdrojem ve vztahu ke zranění pak bude pohybující se předmět (nebo jeho část), tj. automobil (nebo kolo, jež je jeho částí). U tohoto kódu se předpokládají dva objekty: ten, který způsobí přimáčknutí a ten, na který je zraněný tlačěn. Jako Zdroj ve vztahu ke zranění ale uvažujeme jen ten předmět, který způsobil tlak nebo zachycení. Pokud byl zraněný pod autem, bude Zdroj auto a ne povrch vozovky.

Kód 63 bude použit, když se zraněný ocitne mezi nástrojem v chodu a něčím dalším, například mezi sbíječkou a zdí, nebo mezi těžkou dopravní klecí a strojem. Kód 63 předpokládá horizontální pohyb. Jako Zdroj bude kódován předmět, který je manipulován, držen nebo který je v pohybu (nebo jeho část), například sbíječka, nebo dopravní klec v uvedených příkladech. Tento kód předpokládá dva předměty, ale jen ten předmět bude kódován jako Zdroj, který zraněného přimáčkne proti něčemu, nebo zachytil a vtáhl proti něčemu, ne ten, na který je mačkán. Například zraněný je přimáčknut nákladním automobilem na zeď. Zdrojem ve vztahu ke zranění je pak nákladní automobil, ne zeď.

Kód 64 zahrnuje případy, kde zraněný, nebo jeho část mu byla rozdrcena nebo uříznuta. Příklad: Pracovník si uřízne prst na cirkulárce.

70 – 79 Tělesná nebo duševní zátěž

Tato skupina kódů zahrnuje případy různé zátěže, ať už svalů, kloubů, vnitřních orgánů nebo tkání a to nadměrným pohybem, fyzikálními veličinami (jako hluk, radiace, chlad apod.), nebo duševním otřesem. Nebudou zde kódovány případy s vnějším zraněním, ty budou patřit jinam. Budou zde pouze události vzniklé náhodně, které se objeví náhle. Běžná dlouhodobá fyzická zátěž nevede k úrazu, ale k nemoci z povolání.

U této skupiny kódů se mohou, ale nemusí vyskytovat Zdroje zranění. Výskyt zdroje závisí na druhu nehody. Například : pracovník ozářený radioaktivním zdrojem (Zdroj 1506 může být použit), pilot letadla, který ztratil sluch přetlakem v kabině (Zdroj 2010). Naproti tomu pracovník, který si namohl záda při ohýbání se bez zátěže, nebude mít žádný Zdroj zranění. V tomto případě kódujeme Zdroj 0001 a Způsob zranění 71.

Kód 73 zahrnuje duševní otřes způsobený nějakým útokem nebo násilím, nebo šok vyplývající z přítomnosti zraněného například u nehody jiné osoby. Vnější zranění vyplývající z útoku jsou samozřejmě kódovány jinde, obvykle ve skupině 50-59, případně kódem 83.

80 – 89 Kousnutí, kopnutí apod. (zvířetem nebo člověkem)

Tyto kódy jsou určeny pro případy, kdy zdrojem úrazu je člověk, zvíře nebo hmyz.

Poznámky

Kód 81 bude použit tam, kde je zraněný pokousán, ať už zvířetem nebo člověkem. Kód 82 bude použit při bodnutí nebo kousnutí nebezpečným hmyzem nebo jedovatou rybou

---

(například včela, vosa, sršeň, skorpion, snovač). Tam, kde nejde o nebezpečné píchnutí, použijeme kód 52-Kontakt se špičatým předmětem.

ZDROJ (The Material Agent)

Připomenutí definice

Zdroj přidružený k Úkonu popisuje náradí, předmět nebo nástroj, které používal zraněný v okamžiku, kdy se nehoda přihodila. Jestliže je takových zdrojů v okamžiku nehody více, musí být zaznamenán ten, který je v nejtěsnějším vztahu s nehodou nebo zraněním.

Zdroj přidružený k Nežádoucí události popisuje náradí, předmět nebo nástroj, který souvisí s příčinou nežádoucí události. Pokud je takových zdrojů více, bude zaznamenán ten poslední, tj. z časového hlediska nejbližší okamžiku zranění.

Zdroj přidružený k Způsobu zranění se týká toho předmětu, náradí či nástroje, se kterým se zraněný dostal do fyzického nebo psychického kontaktu při zranění. Je-li takových zdrojů více, musí být popsán ten, který způsobil to nejvážnější zranění.

Přístup

Pro všechny tři proměnné Zdroj je pouze jeden číselník, ať už se vztahuje ke kterékoliv ze tří dalších proměnných (Úkon, Nežádoucí událost nebo Způsob zranění).

Tyto tři Zdroje nemusí být vždy rozdílné. V praxi může být stejný Zdroj přidružen k jedné, dvěma nebo všem třem proměnným. Je ale také možné, že každé proměnné bude odpovídat jiný Zdroj.

Princip, který je v tomto kódovacím systému zdůrazňován, je takový, že postižený prováděl nějaký Úkon a používal k tomu první Zdroj. Druhý Zdroj způsobil nějakou neobvyklou Nežádoucí událost a třetí Zdroj postiženého zranil. Všechny tři Zdroje mohou být různé, shodné, nebo dokonce nemusí existovat vůbec (viz Obecné poznámky k použití kódů).

Popis skupin (první dvě místa) proměnné Zdroj

Kódy 01 - 02 - 03 (budovy, stavby a povrchové plochy) budou použity hlavně v případech, kdy úraz vznikne pádem nebo nárazem.

Kódy 04 - 11 (náradí a stroje) mohou být použity tam, kde jejich nesprávná činnost zapříčiní zranění nebo způsobí nežádoucí událost, mohou být také použity ve spojení s úkonem.

Rozdíl mezi nástrojem a strojem - pevným strojem a mobilním strojem

Nástroj je výrobní předmět používaný k opracování materiálu a provádění úkonů. Může nebo nemusí být poháněný (případy 06 - 08). Může ho nést jeden pracovník v rukách nebo na svém těle, aniž by ho táhl nebo valil po zemi.

Stroj je výrobní předmět, obecně systém, používaný k přeměně energie tak, aby se přeměna uskutečnila na materiálu nebo úkonu.

Stroj je dále buď pevně umístěný, tj. nemůže být během práce přemísťován (skupina 10), nebo mobilní (skupina 09), kde jeden člověk bez pomoci druhé osoby nebo manipulačního zařízení s ním může pohybovat po zemi. K jeho pohybu používá jeho vlastní energii pro poježdění (samohybné konstrukce, zemědělské stroje), tlačení (čistící stroje) nebo tažení (cirkulárka), ale nepřenáší ho svými pažemi nebo pomocí svého těla.

Zemědělské mechanizmy jsou 0609 nebo 0709, podle toho, zda jsou nepoháněné či poháněné. Ale stroje, které jsou samohybné, to znamená, že je obsluhuje řidič, jako žací stroje, kultivátory, kombajny, budou kódovány 0902.

Všechny stroje pro obrábění materiálu jsou kódovány kódem ze skupiny 10.

Skladovací zařízení jsou kódována 1106, pokud jsou pevně umístěná a 1107, pokud jsou mobilní. Kód 1107 zahrnuje také nádrže na různý materiál.

Kód 1109 zahrnuje malé kontejnery, včetně tlakových nádob, lahví s kapalinou nebo zkapalněným plynem, hasicí přístroje, a pod.

Skupiny kódů 12 a 13 použijeme pro dopravní zařízení, ale stroje pro zemní práce kódujeme 0901 a zemědělské stroje 0902.

Kódy skupiny 14 zahrnují technické materiály, součástky a polotovary pro stavebnictví (1401) a pro strojní a automobilový průmysl (1402). Kód 1403 použijeme pro obrobky a nářadí, včetně jejich částí a úlomků z nich a 1404 pro spojovací části (šrouby, hřebíky, svorky, nýty).

Kód 1405 zahrnuje produkty a zplodiny v podobě částic, prachu, úlomků, třísek. 1406 a 1407 obsahují výrobky ze zemědělství a pro zemědělství.

Všechny výrobky skladované ve skladech jsou kódovány 1408. Kód 1409 je použit pro výrobky skladované v rolích, jako je papír nebo kabely.

Kódy 1410, 1411 a 1412 zahrnují všechna břemena, a to dopravovaná na dopravníku, zavěšená na zvedacím zařízení, nebo dopravovaná ručně, kde nehodou bývá zpravidla náraz, pád, nebo převrácení.

Kódy 15, 16, 17 a 18 jsou srozumitelné.

Kód 19 (odpad) se použije tehdy, když jednotlivé složky nemohou být kódovány ve skupinách 14, 15 nebo 18, protože nejsou známy nebo jsou to směsi. Termín "hromadný" znamená "ve velkém množství".

Kód 20 se použije v případech, kdy nehodu způsobily fyzikální jevy, nebo extrémní přírodní či atmosférické podmínky.

Příklady kódování příčin a okolností

1) Na staveništi (nové stavbě) přenášel zedník po schodech nástroje. Šlápl přitom na hřebík vyčnívající z kousku dřeva ležícího na zemi.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	021	Staveniště – stavba budov
Činnost	22	Výstavba budov
Úkon	61	Chůze, běh, vztyčování, sklánění se
Zdroj (pro úkon)	0201	Části budov nad úrovní země - pevné (střechy, terasy, dveře a okna, schodiště, plošiny)
Nežádoucí událost	61	Šlápnutí na ostrý předmět
Zdroj (pro než. událost)	0102	Povrchy na úrovni země - podlahy a povrchy (vnější i vnitřní, zemědělská půda, sportoviště, kluzké podlahy)
Způsob zranění	52	Kontakt se špičatým předmětem (hřebík, špičatý nástroj)

Zdroj (u způs. zranění)	1404	Spojovací části (šrouby, hřebíky, svorníky, nýty)
-------------------------	------	---

2) Zdravotní sestra v nemocnici vyhazovala do odpadkového koše injekční stříkačku a z nepozornosti se píchla o jinou jehlu, která z koše vyčnívala.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	051	Zdravotnické zařízení, klinika, nemocnice, sanatorium
Činnost	41	Služby, ošetřování, asistence u lidí
Úkon	46	Lití, nalévání, plnění, kropení, stříkání, vylévání
Zdroj (pro úkon)	1109	Různé mobilní obaly malé a střední velikosti (nádoby, lahve, demižony, hasicí přístroje, bedny)
Nežádoucí událost	64	Nekoordinované pohyby, rušivé nebo nevhodné jednání
Zdroj (pro než.událost)	0614	Ruční náradí nepoháněné - pro zdravotnické a chirurgické práce - ostré, řezné
Způsob zranění	52	Kontakt se špičatým předmětem (hřebík, špičatý nástroj)
Zdroj (u způs. zranění)	0614	Ruční náradí nepoháněné - pro zdravotnické a chirurgické práce - ostré, řezné

3) Malíř stojící na štaflích a malující strop kanceláře spadl, protože se na štaflích zlomil háček.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	041	Kancelář, společenská místnost, knihovna
Činnost	24	Rekonstrukce, opravy, údržba
Úkon	64	Lezení, stoupání
Zdroj (pro úkon)	0203	Konstrukce, povrchy nad úrovní země - mobilní (lešení, mobilní žebříky a plošiny, zdvižné plošiny)
Nežádoucí událost	31	Zlomení materiálu ve spoji, sváru, švu
Zdroj (pro než.událost)	1105	Závěsné prostředky, zajišťující, uchopující a různé manipulační prostředky (včetně vázacích lan, řetězů, háků, úvazků atd.)
Způsob zranění	31	Vertikální pohyb, zřícení se na nebo do (následek pádu)
Zdroj (u způs. zranění)	0102	Povrchy na úrovni země - podlahy a povrchy (vnější i vnitřní, zemědělská půda, sportoviště, kluzké podlahy)

4) Lano, na kterém bylo zavěšené břemeno, prasklo, břemeno se zhouplo a uhodilo pracovníka.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	013	Prostor pro skladování, nakládku, vykládku
Činnost	61	Stěhování, přesun
Úkon	70	Přítomnost bez vlastní činnosti
Zdroj (pro úkon)	0102	Povrchy na úrovni země - podlahy a povrchy (vnější i vnitřní, zemědělská půda, sportoviště, kluzké podlahy)
Nežádoucí událost	31	Zlomení materiálu ve spoji, sváru, švu
Zdroj (pro než.událost)	1105	Závěsné prostředky, lano
Způsob zranění	43	Úder kývavým se předmětem
Zdroj (u způs. zranění)	1411	Břemeno zavěšené na zvedacím zařízení, jeřábu

5) Pomocný dělník na pile vkládal do pily materiál, kus se ho odštípl, odlétlo od ostří a udeřilo ho.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	011	Výrobní hala, továrna, dílna

Činnost	11	Výroba
Úkon	12	Vkládání materiálu do stroje a vyjímání obrobku
Zdroj (pro úkon)	1011	Strojní pily
Nežádoucí událost	44	Ztráta kontroly nad předmětem, který je manipulován
Zdroj (pro než.událost)	1405	Částice, prach, úlomky, třísky
Způsob zranění	41	Úder letícím předmětem
Zdroj (u způs. zranění)	1405	Částice, prach, úlomky, třísky

6) Pracovník na jatkách boural maso, zavadil svým nožem o bourací stůl a řízl se na palci.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	011	Výrobní hala, továrna, dílna
Činnost	11	Výroba
Úkon	21	Práce s náradím - ručním, nepoháněným
Zdroj (pro úkon)	0602	Ruční náradí nepoháněné - pro řezání
Nežádoucí událost	43	Ztráta kontroly nad náradím nebo oprac. materiálem
Zdroj (pro než.událost)	0602	Ruční náradí nepoháněné - pro řezání
Způsob zranění	51	Kontakt s ostrým předmětem
Zdroj (u způs. zranění)	0602	Ruční náradí nepoháněné - pro řezání

7) Učeň na staveništi odšrouboval matku na boileru pomocí klíče. Šroub se zlomil, učňovi se smekla ruka a prudce narazila na boiler.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	021	Staveniště - stavba budov
Činnost	51	Demontáž
Úkon	21	Práce s náradím - ručním, nepoháněným
Zdroj (pro úkon)	0605	Ruční náradí nepoháněné - pro vrtání, šroubování
Nežádoucí událost	31	Zlomení materiálu ve spoji, sváru, švu
Zdroj (pro než.událost)	0605	Ruční náradí nepoháněné - pro vrtání, šroubování
Způsob zranění	53	Kontakt s hrubým nebo drsným předmětem
Zdroj (u způs. zranění)	1004	Stroje pro zpracování materiálu - horké procesy

8) V obchodním domě byl kontrolován hasící přístroj. Kontrolující pracovník z prodejní firmy zmáčkl hasící přístroj tak, že odlétlo víčko s rukojetí a ta ho uhodila do brady a zranila na obličej.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	013	Prostor pro skladování, nakládku a vykládku
Činnost	52	Údržba
Úkon	40	Držení a manipulace s předměty - nespecifikováno
Zdroj (pro úkon)	1109	Různé mobilní obaly malé a střední velikosti (has.přístroj)
Nežádoucí událost	32	Zlomení, prasknutí – vytváření třísek, stěpin
Zdroj (pro než.událost)	1109	Různé mobilní obaly malé a střední velikosti (has.přístroj)
Způsob zranění	41	Úder letícím předmětem
Zdroj (u způs. zranění)	1403	Obráběné díly nebo součásti, včetně úlomků z nich

9) Elektromontér přecházel přes staveniště a uslyšel podivný zvuk přicházející od jeřábu, ze kterého padal železný šrot. Přestože se okamžitě přitiskl ke zdi, část šrotu na něj spadla a pohmoždila mu a poškrábala pravé rameno a bok.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	021	Staveniště - stavba budov

Činnost	61	Stěhování, přesun
Úkon	70	Přítomnost bez vlastní činnosti
Zdroj (pro úkon)	0102	Povrchy na úrovni země
Nežádoucí událost	33	Sklouznutí, pád, zhroucení materiálu - z výšky
Zdroj (pro než.událost)	1411	Břemena zavěšená na zvedacím zařízení, jeřábu
Způsob zranění	42	Úder padajícím předmětem
Zdroj (u zpūs. zranění)	1411	Břemena zavěšená na zvedacím zařízení, jeřábu

10) Údržbář šel po střeše činžovního domu, aby zkontroloval střešní tašky a přitom upadl ze střechy na balkon o dvě patra níže.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	091	Zvýšené místo - pevná plocha (střecha)
Činnost	55	Kontrola
Úkon	61	Chůze
Zdroj (pro úkon)	0201	Části budov nad úrovní země - pevné (střecha)
Nežádoucí událost	51	Pád osoby (na nižší úroveň)
Zdroj (pro než.událost)	0201	Části budov nad úrovní země - pevné (střecha)
Způsob zranění	31	Vertikální pohyb - zřícení se na nebo do (výsledek pádu)
Zdroj (u zpūs. zranění)	0201	Části budov nad úrovní země - pevné (střecha)

11) Údržbář výtahu v činžovním domě vylezl na vršek výtahu. Spustil výtah a ten ho přimáčkli ke stropu.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	091	Zvýšené místo - pevná plocha (střecha, terasa, plošina)
Činnost	52	Údržba, oprava
Úkon	64	Lezení, stoupání
Zdroj (pro úkon)	0102	Povrchy na úrovni země
Nežádoucí událost	42	Neovladatelnost dopravních a manipulačních prostředků
Zdroj (pro než.událost)	1102	Výtahy, zvedací zařízení
Způsob zranění	63	Zachycení, rozdrčení - mezi něčím
Zdroj (u zpūs. zranění)	1102	Výtahy, zvedací zařízení

12) Údržbář boileru ve výměňkové stanici na sídlišti stál na plynovém potrubí (upevněném v podlaze). Uklouzl a aniž by upadl, vyvrtnul si levé koleno.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	072	Společné části budov
Činnost	52	Údržba, oprava
Úkon	61	Chůze
Zdroj (pro úkon)	0102	Povrchy na úrovni země
Nežádoucí událost	75	Špatné došlápnutí, uklouznutí bez pádu
Zdroj (pro než.událost)	0401	Systémy pro dodávku materiálu - potrubní sítě
Způsob zranění	71	Tělesná zátěž - svalové nebo kosterní soustavy
Zdroj (u zpūs. zranění)	0001	Žádný zdroj

13) Postižený leštil karoserii auta pomocí kartáčové brusky. Naklonil se při tom tak blízko, že se zachytil o brusku, která ho uhodila do obličeje.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	011	Výrobní hala, továrna, dílna
Činnost	11	Výroba

Úkon	41	Ruční manipulace - držení, uchopení, pokládání
Zdroj (pro úkon)	1402	Strojní součásti, díly vozidel
Nežádoucí událost	44	Ztráta kontroly nad předměty, které jsou manipulovány
Zdroj (pro než.událost)	1402	Strojní součásti, díly vozidel
Způsob zranění	41	Úder letícím předmětem
Zdroj (u zpūs. zranění)	1402	Strojní součásti, díly vozidel

14) Pracovník spustil soustruh příliš velkou řeznou rychlostí. Soustruh se zablokoval, nástroj se zlomil a vymrštěný břit ho zranil na čele.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	011	Výrobní hala, továrna, dílna
Činnost	11	Výroba
Úkon	13	Řízení nebo ovládání stroje
Zdroj (pro úkon)	1010	Obráběcí stroje (hoblovací, frézovací, soustruhy, brusky)
Nežádoucí událost	32	Zlomení, prasknutí (vytváření třísek, střepein)
Zdroj (pro než.událost)	1403	Obráběné díly nebo součásti, nářadí (včetně úlomků)
Způsob zranění	41	Úder letícím předmětem
Zdroj (u zpūs. zranění)	1403	Obráběné díly nebo součásti, nářadí (včetně úlomků)

15) Postižený řídil svůj traktor na vinici, kde rozprašoval chemikálii k hubení plevelů a když se náhle otočil vítr, nadýchal se jedovatého plynu.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	033	Zemědělská plocha - pro pěstování ovoce (sady)
Činnost	32	Práce v zemědělství
Úkon	31	Řízení dopravního prostředku nebo manipulačního zařízení
Zdroj (pro úkon)	0902	Přenosné nebo mobilní stroje pro zemědělství
Nežádoucí událost	99	Ostatní příčiny, neuvedené v číselníku
Zdroj (pro než.událost)	2002	Přírodní a atmosférické živly (přivaly vod, bahna, sněhu)
Způsob zranění	15	Styk s nebezpečnými látkami - nosem, ústy
Zdroj (u zpūs. zranění)	1502	Nebezpečné látky a přípravky - jedy

16) Pracovník si pořezal ruku o rozbitou sklenici, kterou umýval v restaurační kuchyni.

Proměnná	Kód	Obsah hodu
Pracovní prostředí	044	Restaurace, rekreační prostory, přechodné ubytování
Činnost	53	Úklid, čištění
Úkon	49	Držení a manipulace s předměty - ost., výše neuvedené
Zdroj (pro úkon)	1708	Potřeby pro domácnost (pro použití při práci)
Nežádoucí událost	64	Nekoordinované pohyby, rušivé nebo nevhodné jednání
Zdroj (pro než.událost)	0001	Zádný zdroj
Způsob zranění	51	Kontakt s ostrým předmětem
Zdroj (u zpūs. zranění)	1405	Částice, prach, úlomky, třísky